

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

БЛІСКУЧЫЯ ЎРАЖАННІ

Фота Анатоля КІЕШЧУКА

Вучні малодшых класаў школы №18 горада Полацка прыехалі ў сталіцу на ёлку ў Палацы Рэспублікі. А на плошчы каля палаца іх чакала яшчэ адно дзіва: там ужо на поўную моц ззяе святочная ілюмінацыя.

«Быць паэтам —
хранічная
справа»

Хто ён,
студэнт
года?

ЦЫТАТА ДНЯ

Валерый КАВАЛЬКОЎ,
намеснік міністра
працы і сацыяльнай
абароны:

«Павелічэнне працягласці
жыцця з'яўляецца адной
з падстаў для павышэння
пенсійнага ўзросту. Як
сведчыць вопыт іншых
краін, пасля рэалізацыі
гэтай меры працягласць
жыцця на-ранейшаму
расце, і дзяржавы
прымаюць рашэнні аб
далейшым павышэнні
пенсійнага ўзросту.
Менавіта жыццёвая
актыўнасць прызнаецца
адным з ключавых
фактараў даўгажывання».

Курсы замежных валют,
устаноўленыя НБ РБ з 22.12.2016 г.

Долар ЗША		1,9577 ▼
Еўра		2,0372 ▼
Рас. руб.		0,0320 ▲
Укр. грыўня		0,0741 ▼

Парламенцкі дзённік

ПЕРШЫ РАЎНД ЗАКАНАТВОРЧАСЦІ

Палата прадстаўнікоў і Савет Рэспублікі новага
склікання завяршылі сесію

Першая сесія шостага склікання выдалася насычанай і цікавай. Сустрэча з Прэзідэнтам, выбары кіраўніцтва палат, фарміраванне пастаянных камісій, першыя перамовы з замежнымі дэлегацыямі і першыя візіты за мяжу — у складзе парламенцкіх дэлегацый. Трэба сказаць, што і дэпутаты, члены Савета Рэспублікі, якія працавалі ў мінулых скліканнях, і парламентарыі, абраныя ўпершыню, праявілі сябе як людзі, якія сапраўды гатовы ствараць якаснае прававое поле краіны. Законапраекты, прадстаўленыя падчас сесіі, важныя для самых розных слаёў грамадства, не меншую цікавасць маюць і дэпутацкія ініцыятывы...

СТАР. 2

Фота БЕЛТА

Блізкая ўлада

БЕЗ ПУСТЫХ АБЯЦАННЯЎ

На сумесную прамую тэлефонную лінію, якую зладзілі Мядзельскі райвыканкам і газета «Звязда», звярнулася мясцовая жыхарка. Жанчына паскардзілася, што на аўтазапраўках прадаюць спіртное круглыя суткі. І яе муж панадзіўся на чамі бегаць за «зладзейкай з наклейкай». Зразумець заяўніцу можна, паколькі такія штодзённыя вылазкі моцна б'юць па сямейным бюджэце, які, мякка кажучы, не гумавы. Кабета прасіла, каб прыкрылі лазейку.

Першы намеснік старшыні райвыканкама Уладзімір ВАЛАСЕВІЧ адказаў, што пра гэтую праблему мясцовыя ўлады ведаюць. Але вырашыць яе не ў іх кампетэнцыі, паколькі прадаўцы маюць адпаведную ліцэнзію. Тым больш што аналагічная сітуацыя склалася па ўсёй краіне. Трывогу з гэтай нагоды б'юць і органы правапарадку. На жаль, воз, як кажучы, і сёння там. Пытанне павінна вырашацца на ўзроўні ўрада, Міністэрства антыманапольнага рэгулявання і гандлю. Ды і наогул, аднымі забаронамі праблему не вырашыш. Амаатар выпіць знойдзе, дзе купіць гарэлку.

Другі званок быў ад жыхаркі курортнага пасёлка Нарач, якой перашкаджаюць бадзяжныя сабакі: «Нельга выйсці з крамы. Сунуць пысу проста ў сумкі з прадуктамі». Жанчына патрабавала адстрэльваць жывёл. Але Уладзімір Васільевіч растлумачыў, што страляць у такім выпадку нельга. Гэта жорстка ў дачыненні да сабак, ды і для людзей небяспечна.

— А чаму вы не адкрыеце прытулак за кошт бюджэту? — пацікавілася заяўніца.

Чыноўнік растлумачыў, што за бюджэтныя сродкі будаваць прытулак дорага. Разам з тым, безнаглядных жывёл рэгулярна адлоўваюць спецыяльныя брыгады. Да праблемы можна падысці і з іншага боку: хто развядзіць «нічыйных» сабак? Самі людзі. Нацешацца, ды і выкінуць на вуліцу, як непатрэбную рэч. А тыя збіраюцца ў зграі, небяспечныя для людзей.

СТАР. 2

ВЫСОКІЯ ПАСАДЫ — ВЫСОКАЯ АДКАЗНАСЦЬ

Учора кіраўнік дзяржавы **Аляксандр Лукашэнка** здзейсніў важныя кадравыя рашэнні. Кіраўніком **Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі** назначана **Наталля Качанава**, першым намеснікам — **Максім Рыжанкоў**.

Назначаным на высокія пасады службовым асобам Аляксандр Лукашэнка паставіў канкрэтныя задачы па рэфармаванні Адміністрацыі Прэзідэнта, аптымізацыі і дэюракратызацыі работ усяго дзяржапарату, узаемадзейні Адміністрацыі Прэзідэнта з галінамі ўлады, у тым ліку на мясцовым узроўні праз памочнікаў Прэзідэнта.

Асабліваю ўвагу кіраўнік дзяржавы даручыў звярнуць на ідэалагічную і кадравую работу.

Як адзначыў Аляксандр Лукашэнка, па пільных функцыянавання Адміністрацыі Прэзідэнта ён «пачуў прапановы і ад нашых апазіцыйна мыслячых грамадзян, і ад так званай апазіцыі, і ад пятай калоны — іх прадстаўнікоў» і «пры разглядзе кандыдатур, вядома ж, улічыў іх».

Прэзідэнт ахарактарызаваў Наталлю Качанава як вопытнага дзяржаўнага дзеяча, вельмі адданага краіне чалавека. Паводле яго слоў, у Адміністрацыі Прэзідэнта патрэбны тонкі і гібкі арганізатар бягучых працэсаў і вырашэння адпаведных пытанняў. Кіраўнік дзяржавы таксама адзначыў арганізатарскія здольнасці **Максіма Рыжанкова**, нягледзячы на некаторыя правалы ў спорце. «Гэта, зразумела, не столькі ваша віна. Але мяне падкупляе ваша адказнасць і перажыванне за справу. А таксама энергія, з якой вы працуеце», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржавы раскажаў аб маючай адбыцца рэформе ў Адміністрацыі Прэзідэнта, звярнуўшы ўвагу на важнасць ідэалагічнага складніка ў яе рабоце. «А культура, спорт, ды і ахова здароўя — гэта галоўная

аснова нашай ідэалогіі», — адзначыў ён. Пры гэтым акцэнт робіцца менавіта на канкрэтныя дзеянні ў той ці іншай сферы.

Яшчэ адзін напрамак для рэфармавання работ — функцыі і адказнасць памочнікаў кіраўніка дзяржавы. Аляксандр Лукашэнка лічыць, што павінны быць памочнікі па рабоце з заканадаўчай галіной ўлады, судовай, па рабоце з банкаўскім сектарам і, магчыма, яшчэ па нейкіх напрамках. Усе астатнія пасады памочнікаў і іншыя павінны быць скарачаны. Прэзідэнт бачыць неабходнасць ва ўдасканаленні работы і памочнікаў — галоўных інспектараў у рэгіёнах.

Аляксандр Лукашэнка нагадаў аб сваіх даручэннях па дэюракратызацыі і аптымізацыі дзяржапарату, яшчэ раз падкрэсліўшы, што дэюракратызацыя — гэта галоўны клопат Адміністрацыі Прэзідэнта. Таксама кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу на ўдасканаленне работы са зваротамі грамадзян. «Калі чалавек звяртаецца па нейкіх пытаннях да нас, і толькі мы павінны і можам вырашыць гэта пытанне, адфутбольваць нельга. Удзяліце гэтай працы сур'ёзную ўвагу», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка даручыў новаму кіраўніцтву Адміністрацыі Прэзідэнта ў сісільны тэрмін унесці прапановы па абнаўленні гэтага дзяржоргана.

«Застануцца працаваць толькі тыя, хто будзе прафесіянальна, адукаваны, хто хоча працаваць і варушыцца. Няма вынікаў — няма вялікіх пасадаў. Гэта абнаўленне павінна закончыцца адпаведным статусам дзяржаўнага служачага. Мы павінны ўзняць яго на небывалае да гэтага часу вышыню», — заявіў беларускі лідар, дадаўшы, што «дзяржслужачых павінна быць столькі, колькі трэба» і што «лішнія людзей у дзяржаапарце быць не павінна».

«Лішнія чыноўнікі, якія адзін у аднаго часам сноўдаюцца пад нагамі, — гэта шкода.

Трэба пакінуць столькі, колькі трэба, скараціўшы адпаведныя функцыі, і перанесці гэтыя функцыі ўніз на прадпрыемствы», — лічыць Аляксандр Лукашэнка. Пры гэтым ён прывёў прыклад са сферы сельскай гаспадаркі, дзе ўжо няма неабходнасці ў масавым кантролі тых ці іншых тэхналагічных працэсаў з боку чыноўнікаў.

Назначаючы новае кіраўніцтва Адміністрацыі Прэзідэнта, кіраўнік дзяржавы нагадаў аб сваім даручэнні дасягнуць у 2017 годзе ўзроўню сярэдняй зарплаты па краіне \$500. «Яшчэ раз падкрэсліваю, \$500 у будучым годзе — сярэдняя зарплата. Пры ўсіх цяжкасцях, чаго б гэта ні каштавала, — запатрабаваў беларускі лідар. — Ад гэтага мы нікуды не дзенемся. Таму давайце будзем працаваць у інтарэсах людзей, падтрымліваць іх».

Яшчэ адна тэма, на якой акцэнтаваў увагу кіраўнік дзяржавы, — пазбаўленне ад залішніх праверак бізнесу і навядзенне парадку з нарматывамі ў розных сферах. «Не трэба залішне стаяць над людзьмі. Мы зацвердзім іх (нарматывы) у Прэзідэнта, давядзём да грамадства, і гэта будзе правіла, па якому мы павінны жыць», — рэзюмаваў Аляксандр Лукашэнка.

Учора таксама Прэзідэнт падпісаў указ аб вызваленні Ігара Бузоўскага з пасады намесніка кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта ў сувязі з пераходам на іншую работу.

Назначаная кіраўніком Адміністрацыі Прэзідэнта Наталля Качанава ў інтэрв'ю журналістам сказала: «Мой прынцып работы — гэта тое, аб чым гаворыць кіраўнік дзяржавы, — працаваць над людзьмі, для нашай краіны. Каб тыя задачы, якія пастаўлены, выконваліся. Для гэтага не абавязкова быць «жалезнай лэдзі», трэба быць нармальным чалавекам, які можа вырашаць пастаўленыя задачы».

Паводле БЕЛТА.

Біяграфія КАЧАНАВАЙ Н.І.

Качанава Наталля Іванаўна нарадзілася 25 верасня 1960 года ў горадзе Полацку Віцебскай вобласці. Скончыла Наваполацкі політэхнічны інстытут, Акадэмію кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь.

Працавала аператарам пульты кіравання, інжынерам па тэхніцы бяспекі, інжынерам вытворча-тэхнічнага аддзела Полацкага прадпрыемства «Водаканал», інжынерам, выконваючым абавязкі начальніка, вядучым інжынерам вытворча-тэхнічнага аддзела Полацкага вытворчага аб'яднання жыллёва-камунальнай гаспадаркі і начальнікам аддзела жыллёва-камунальнай гаспадаркі, намеснікам старшыні па капітальным будаўніцтве і жыллёва-камунальнай гаспадаркі Полацкага гарадскога выканаўчага камітэта. Займала пасаду старшыні Наваполацкага гарадскога выканаўчага камітэта.

Выбралася членам Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь пятага склікання ад Віцебскай вобласці (вылучана ад гарадоў Полацка і Наваполацка), была намеснікам старшыні Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па заканадаўстве і дзяржаўным будаўніцтве.

У снежні 2014 года была назначана намеснікам прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь. Са снежня 2016 года займае пасаду кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Удастоена званняў «Жанчына Віцебшчыны 2002 года» і «Лепшы інжынерна-тэхнічны работнік Полацкага прадпрыемства «Водаканал». Узнагароджана медалём «За працоўныя заслугі».

Біяграфія РЫЖАНКОВА М.У.

Рыжанкоў Максім Уладзіміравіч нарадзіўся ў 1972 годзе ў г. Мінску. У 1994 годзе скончыў Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт. У 2003 годзе — Акадэмію кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь.

У 1994—1996 гадах — супрацоўнік Цэнтральнага апарату Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь. У 1996—2000 гадах — супрацоўнік пасольства Рэспублікі Беларусь у Дзяржаве Ізраіль. У 2000—2003 гадах — начальнік аддзела АБСЕ і Савета Еўропы Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь. У 2003—2005 гадах — саветнік-пасланнік пасольства Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Польшча. У 2005—2006 гадах — начальнік упраўлення Амерыкі Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь. У 2006—2012 гадах — начальнік упраўлення знешняй палітыкі Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. З 2012-га па 2016 год — памочнік Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па пытаннях фізкультуры, спорту і развіцця турызму. З 2015 года — першы віцэ-прэзідэнт НАК Беларусі.

Са снежня 2016 года — першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

БЕЗ ПУСТЫХ АБЯЦАННЯЎ

(Закачэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Усяго за тры гадзіны на «тэлефонную лінію» паступіла толькі два званкі. Гэта можа сведчыць пра тое, што ў раёне наладжана добрая зваротная сувязь з насельніцтвам. І, зрэшты, сур'ёзных праблем у прынцыпе не ўзнікае.

— За 9 месяцаў гэтага года на суботніх «прамых тэлефонных лініях» зафіксаваны 44 звароты. За такі ж час летась іх было 52. Інфармацыя аб правядзенні такіх мерапрыемстваў шотыдзень змяшчаецца на стэндах райвыканкама, сельскіх выканаўчых камітэтаў, у раённай газеце «Нарачанская зара». Акрамя таго, пастаянна ладзяцца прыёмы грамадзян кіраўніком раёна, яго намеснікамі, членамі выканкама і райсаветаў, у тым ліку і з выездам на месцы.

Да кожнага пытання — індывідуальны, узаважаны падыход, запэўнівае кіраўніцтва Мядзельскага райвыканкама. Кожнае пытанне вырашаецца ў межах дзеючага заканадаўства. У раёне распрацаваны графік чарговасці ўладкавання і асфальтавання дарог, капітальнага рамонтна жыллёвага фонду. Інфармацыя пра гэта надрукавана ў раённай газеце. Створана таксама адпаведная камісія, якая вырашае, якія аб'екты ў першую чаргу патрабуюць рамонтна. Гэта знізіла колькасць зваротаў. Людзі ведаюць, напрыклад, калі будзе рамантавацца іх дом, асфальтавацца або падсыпацца жвірам іх вуліца.

— Мы не рэдаём пустых абяцанняў, — кажа Уладзімір Валасевіч. — Абяцаем толькі тое, што можам рэальна зрабіць, і даём заўв'язкі аргументаваны адказ. Можна абяцаць і не выканаць, а гэта ўплывае на аўтарытэт улады.

У раёне распрацаваны графік чарговасці ўладкавання і асфальтавання дарог, капітальнага рамонтна жыллёвага фонду. Інфармацыя надрукавана ў раённай газеце. Створана таксама адпаведная камісія, якая вырашае, якія аб'екты ў першую чаргу патрабуюць рамонтна.

Татцяна ЛАЗОЎСКАЯ.
nadzieja@zviazda.by

Парламенцкі дзённік

ПЕРШЫ РАЎНД ЗАКАНАТВОРЧАСЦІ

(Закачэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Падчас апошняга пасяджэння дэпутат **Валянцін Мілашэўскі**, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і маладзёжнай палітыцы, прадстаўляў праект закона, што ўносіць змены і дапаўненні ў Закон «Аб якасці і бяспекцы харчовай сыравіны і харчовых прадуктаў для жыцця і здароўя чалавека».

— Адпаведны закон быў прыняты 12 гадоў таму, — раскажаў ён журналістам. — За гэты час некалькі змянілася нарматыўная база — у прыватнасці, Саюзнай дзяржавы, Мыйнага саюза, Еўразійскага эканамічнага саюза. Для таго каб якасць нашых прадуктаў харчавання, харчовай сыравіны была не ніжэй, чым у суседніх краінах, яе неабходна прывесці ў адпаведнасць з міжнароднымі дагаворамі. Вызначаецца таксама парадак маркіроўкі — мы зможам убачыць,

што ўваходзіць у гэты прадукт, якія суадносіны інгрэдыентаў. Калі ГМА-кампаненты будуць складаць больш за 0,9% ад усяго складу, гэта таксама будзе ўказана. Шэраг заўваг і прапаноў ад вытворцаў таксама ўвайшлі ў законапраект: ім далі больш правоў, у той жа час узмацнілі адказнасць у кантрольных тэхнічных пунктах.

Падчас заключнага пасяджэння першай сесіі Савета Рэспублікі сенатары разгледзелі дваццаць пытанняў. Сярод іх было і галасаванне па прызначэнне Лідзіі ЯРМОШЫНАЙ на пасаду Старшыні Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў.

Шляхам таёмнага галасавання былі абраны астатнія члены ЦВК. Акрамя таго, члены верхняй палаты беларускага парламента ўхвалілі законапраекты ў сферах міжнародных адносін, бяспекі, фінансаў, а таксама працы непасрэдна Савета Рэспублікі.

ЧЫМ БАГАТЫЯ НЕТРЫ КРАІНЫ

Падчас сесіі адзін раз на месяц дэпутаты Палаты прадстаўнікоў і члены Савета Рэспублікі збіраюцца разам у **Авальнай зале**, каб **выслухаць даклад прадстаўнікоў урада і задаць ім пытанні**. Учора **Міхаіл РУСЫ**, намеснік прэм'ер-міністра, **выступіў перад парламентарыямі з дакладам, прысвечаным здабычы карысных выкапняў у нашай краіне**.

Ён паведаміў, што ўся нафта, якая здабываецца ў нас, ідзе на экспарт.

— На сёння выяўлена 82 радовішчы нафты, у тым ліку два радовішчы нафта-газавага кандэнсату, — раскажаў Міхаіл Русы. — 75 радовішчаў перададзены на баланс вытворчага аб'яднання «Беларуснафта» для распрацоўкі. Сем знаходзяцца на розных стадыях разведкі і падрыхтоўкі да асваення.

Не менш важны энергетычны рэсурс — торф.

— Калі здабыча нафты напрамую залежыць ад распрацоўкі новых радовішчаў, то здабыча торфу, эксплуатацыйныя запасы якога ў рэспубліцы істотныя, напрамую залежыць ад попыту на яго на ўнутраным і знешніх рынках, — канстатаваў віцэ-прэм'ер. — У краіне маецца звыш 9000 радовішчаў торфу з геалагічнымі запасамі каля чатырох млрд тон. З іх разведаныя запасы складаюць больш за 900 млн тон. Тарфяная прамысловасць краіны сёння прадстаўлена 25 арганізацыямі, якія вядуць здабычу і перапрацоўку торфу.

Ці не самымі вядомымі карыснымі выкапнямі ў нас з'яўляюцца калійныя солі. У сусветным экспарце калійных угнаенняў, як і па аб'ёмах запасаў калійных солей, Беларусь займае трэцяе месца пасля Канады і Расійскай Федэрацыі. Па словах намесніка прэм'ер-міністра, нягледзячы на тэндэнцыю частага змянення сусветных цен на калійныя ўгнаенні, галіна развіваецца дынамічна.

Дэпутат ад Салігорскай выбарчай акругі №68 Андрэй РЫБАК задаў пытанне наконт эфектыўнасці выкарыстання прыродных рэсурсаў нашай краіны, у прыватнасці, тых жа калійных угнаенняў:

— Штогод урад выдае пастаўленне аб забяспечанасці сельгасарганізацый мінеральнымі ўгнаеннямі і сродкамі абароны раслін, якое, як правіла, цалкам не выконваецца, паколькі не хапае грошай. Пры гэтым пастаўленне закладвае дастаткова высокі ўзровень унясення мінеральных угнаенняў — відаць, ці не самы высокі ў свеце. Якія ёсць навуковыя абгрунтаванні гэтага? Ці ёсць адпаведная неабходнасць?

— Інстытут аграхіміі і глебазнаўства штогод з мясцовымі арганізмамі ўлады, улічваючы якасць кожнага ўчастка зямлі, вызначае яго натуральны патэнцыял і тое, што павінна «прырасці» за кошт мінеральных угнаенняў, — адказаў віцэ-прэм'ер. — У Расіі, напрыклад, ёсць зямлі, дзе ўгнаенні ўвогуле не патрабуюцца, у нас жа апошнія неабходны літаральна для кожнага ўчастка.

Дэпутат ад Рагачоўскай выбарчай акругі №45 Уладзіслаў ШЧЭПАЎ пацікавіўся развіццём ільноводчай галіны.

— Ільноводства ў нас заўсёды на слыху, — заявіў Міхаіл Русы. — Мы рады бачыць любога інвестара. У краіне мадэрнізаваны цалкам 10 ільноперапрацоўчых заводаў, якія вырабляюць прыкладна 40 тысяч тон ільновалакна. Унутраная неабходнасць — 18 тысяч 900 тон. Лішкі мы экспартуем.

У многіх парламентарыяў былі пытанні, звязаныя з несправядлівасцю расійскіх санкцый на ўвоз айчынных прадуктаў харчавання. **Старшыня Савета Рэспублікі Міхаіл МЯСНІКОВІЧ** выступіў за тое, каб прад'яўляць іскі за неабгрунтаванае закрыццё паставак беларускіх прадпрыемстваў. На думку спікера, гэты механізм выкарыстоўваецца недастаткова.

— Трэба адназначна ставіць пытанне і для судовага разгляду — прад'яўляць іскі за неабгрунтаванае закрыццё, — перакананы Міхаіл Мясніковіч.

— Мы перадалі ў следчыя органы Расіі дзясяткі фактаў па фальсіфікацыі. Праца па ўсіх напрамках павінна весціся і вядзецца. Пытанне доволі тонкае, — сказаў намеснік прэм'ера. Ён адзначыў, што ў механізмах урэгулявання пытанняў да якасці прадукцыі ёсць і заканадаўчыя прабелы. Паводле слоў віцэ-прэм'ера, беларускія спецыялісты знаходзяцца ў Расіі і вядуць адпаведныя перамовы. Ён выказаў надзею, што неабходнае рашэнне будзе знойдзена.

Падчас сумеснага пасяджэння намеснік прэм'ер-міністра праінфармаваў, што Беларусь павялічвае пастаўкі ў Расію мяса і малака. Спікер верхняй палаты нагадаў, што разам з гэтым спыняюцца цэлыя прадпрыемствы. На яго думку, у гэтым плане метады «сярэдняй тэмпературы па бальніцы» неэфектыўны.

Надзея ЮШКЕВІЧ. yushkevich@zviazda.by

Вераніка ПУСТАВІТ. pustavit@zviazda.by

ЧАС КАНКРЭТНЫХ СПРАЎ

Выступленне Старшыні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Мясніковіча М. У. на закрыцці першай сесіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь шостага склікання

Першая сесія Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь шостага склікання завяршае работу.

Усе арганізацыйныя і кадравыя пытанні вырашаны. Зацверджаны перспектывы і бягучыя планы работы. Разлічваем, што ўсе члены Савета Рэспублікі будуць актыўныя ў сваёй парламенцкай дзейнасці, асабліва старшыні і намеснікі старшын пастаянных камісій.

Большасць нашых прапаноў, якія забяспечваюць фарміраванне эфектыўнай заканадаўчай базы, пераёмнасці і прадказальнасці прававога рэгулявання, знайшла сваё замацаванне ў праекце плана падрыхтоўкі законапраектаў на 2017 год.

Падрыхтоўка і разгляд законапраектаў — гэта ўсяго толькі частка нарматывага працэсу. Нам у Савете Рэспублікі ў бліжэйшы час варта завяршыць сумесна з Міністэрствам эканомікі і Міністэрствам па падатках і зборах Рэспублікі Беларусь на аснове нашых прапаноў, падтрыманых кіраўніком дзяржавы, падрыхтоўку праекта Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па пытаннях занятасці і самазанятасці, сумесна з Міністэрствам антыманапольнага рэгулявання і гандлю і Міністэрствам эканомікі Рэспублікі Беларусь — праекта Указа па доўгатэрміновых інвестыцыйных дагаворах.

У дадзены момант Савет Рэспублікі актыўна прапрацоўвае новыя падыходы да далейшага развіцця мясцовага самакіравання ў краіне. Мэта — вывучэнне стану спраў у рэгіёнах і стану нарматыўна-прававой базы, выяўленне «вузкіх» месцаў у рабоце мясцовых органаў улады, патэнцыйных магчымасцяў і рэсурсаў мясцовага самакіравання, якія не выкарыстоўваюцца, у тым ліку па фарміраванні мясцовых бюджэтаў, забяспечэнні занятасці насельніцтва, стварэнні новых працоўных месцаў.

Мы нададзім больш увагі рабоце Савета Рэспублікі па правядзенні маніторынгу практыкі прымянення законаў Рэспублікі Беларусь у найбольш актуальных для грамадства і дзяржавы сферах. Дадзены фармат работы сябе апраўдаў. Аднаведны план на 2017 год ужо зацверджаны. У яго ўключаны законы Рэспублікі Беларусь «Аб гаспадарчых таварыствах», «Аб барацьбе з карупцыяй», «Аб сацыяльнай абароне інвалідаў», «Аб прававым становішчы замежных грамадзян і асоб без грамадзянства ў Рэспубліцы Беларусь», «Аб прававым рэжыме тэрыторыі, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджванню ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС» і «Аб радыяцыйнай бяспецы насельніцтва». Вынікам дадзенай работы павінны стаць прапановы па ўдасканаленні норм названых законаў з улікам патрабаванняў часу.

Не менш важным напрамкам нашай заканадаўчай і міжпарламенцкай дзейнасці з'яўляецца праца, накіраваная на ўніфікацыю і гарманізацыю заканадаўства ў рамках Саюзнай дзяржавы і Еўразійскага эканамічнага саюза. Гэтая работа павінна быць увязана з рашэннем задач па скарачэнні штучных бар'ераў для развіцця дзеловай актыўнасці, забяспечэння свабоднага руху тавараў,

паслуг, капіталу і працоўнай сілы на адзінай эканамічнай прасторы. Беларускаму Парламенту варта больш эфектыўна ўплываць на ход інтэграцыі, спрыяць паўнаўраўнаважанаму функцыянаванню нашых міждзяржаўных аб'яднанняў, кіруючыся канкрэтнымі ўстаноўкамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А.Р. Лукашэнкі.

26—27 снежня ў Маскве пройдзе пяцьдзясят першая сесія Парламенцкага

Сходу Саюза Беларусі і Расіі. Мяркую, што нашым дэлегатам варта абмеркаваць з расійскімі калегамі механізмы сумеснай работы ў гэтым кірунку.

Наперадзе маштабная работа па правядзенні шэрагу міжнародных мерапрыемстваў у 2017 годзе.

Перш за ўсё гэта падрыхтоўка і правядзенне ў чэрвені 2017 года ў Маскве чацвёртага Форуму рэгіёнаў Расіі і Беларусі. Папярэдня тэма — «Вектары інтэграцыйнага развіцця рэгіёнаў Расіі і Беларусі ў сферы высокіх тэхналогій, інавацый і інфармацыйнага грамадства». Трэба будзе сумесна з абласнымі і Мінскім гарадскім Саветаў дэпутатаў, навуковымі арганізацыямі і гаспадарчымі таварыствамі падрыхтаваць канкрэтныя праекты, кантракты і прапановы, актыўна прыцягнуць маладзёжныя арганізацыі.

Паважаныя члены Савета Рэспублікі!

На папярэднім пасяджэнні Савета Рэспублікі прынята рашэнне аб правядзенні парламенцкіх слуханняў «Аб удасканаленні прававых, арганізацыйных і эканамічных асноў развіцця і дзейнасці жыллёва-камунальнай гаспадаркі Рэспублікі Беларусь па стварэнні спрыяльных умоў жыццезабеспячэння насельніцтва». Распрацавана адпаведная памятка, маецца шэраг іншых дакументаў. Для таго, каб вясной эфектыўна правесці гэтыя парламенцкія мерапрыемствы, трэба сур'ёзна падрыхтавацца. Інакш жаданага выніку не атрымаем. Члены Савета Рэспублікі, якія працуюць на месцах, абавязаны сур'ёзна паглыбіцца ў пытанні функцыянавання ЖКГ, выпрацаваць і прыняць пры неабходнасці сумесна з гаспадарчымі суб'ектамі і ўладнымі структурамі дадатковыя рашэнні, арганізаваць выкананне ўказанняў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Урада. Для гэтага не трэба чакаць слуханняў у Савете Рэспублікі. Будзе лепш надзённа пытанні ЖКГ не адкладаць на потым, а вырашаць зараз, а найлепш — працаваць на аператыве.

Паважаныя калегі! Беларускаму парламентарызму больш за 10 стагоддзяў. Племанныя народныя сходы на беларускіх землях былі ператвораны ў органы тэрытарыяльнага самакіравання (веча) у X—XI стст. У нашай найноўшай гісторыі 13 студзеня Савету Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь споўніцца 20 гадоў. Віншую вас з гэтай датай.

Дазвольце падзякаваць вам за сумесную плённую сесійную работу, павіншаваць з надыходзячымі Калядамі і Новым годам, пажадаць вам і вашым блізкім здароўя, міру і добра. Шчасця Вам!

НАСТРОЙВАЦЦА НА СУР'ЁЗНУЮ РАБОТУ

Выступленне Старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь АНДРЭЙЧАНКІ У. П. на закрыцці першай сесіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь шостага склікання

Паважаныя дэпутаты і запрошаныя!

Першая сесія Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь шостага склікання завяршае сваю работу. Сёння можна з упэўненасцю сказаць, што забяспечана пераёмнасць Палаты прадстаўнікоў у рэалізацыі палітычнага курсу краіны.

Аператыўна вырашыўшы арганізацыйныя пытанні, дэпутацкі корпус актыўна ўключыўся ў рэалізацыю сваіх паўнамоцтваў з улікам задач, пастаўленых кіраўніком дзяржавы на сустрэчы з парламентарыямі пятага і шостага скліканняў.

Вынікам заканадаўчай дзейнасці сталі падрыхтоўка і разгляд больш за 30 пытанняў. Асноўныя намаганні былі сканцэнтраваны на эканамічнай праблематыцы. Закладзены асновы стварэння інвестыцыйных фондаў, уносяцца запатрабаваныя часам змены ў заканадаўства аб дзяржаўна-прыватным партнёрстве. Дадзены старт пілотнаму праекту на прыцягненні замежных інвестыцый для рэканструкцыі аўтамабільнай дарогі М-10. Праводзіцца работа па спрашчэнні і забяспечэнні празрыстасці працэдур дзяржаўных закупак.

У ходзе сесіі вялікая ўвага была нададзена пытанню сацыяльнай палітыкі. Прыняты рашэнні па прававым забяспечэнні пенсійнай сістэмы, прадстаўлены дадатковыя гарантыі грамадзянам, якія праходзяць альтэрнатыўную службу, пашырэнні даступнасці і спектра сацыяльных паслуг.

Цяжэй за ўсё ў жыцці тым сем'ям, дзе дзеці ці бацькі — інваліды. Закон узмацняе дзяржаўную падтрымку гэтым найменш абароненым катэгорыям нашых грамадзян.

У ходзе рэформы судовай сістэмы завершана вялікая работа над новай рэдакцыяй Кодэкса аб судоўладкаванні і статусе суддзяў.

Парадак дня вясновай сесіі абяцае быць больш насычаным. Пастаянным камісіям трэба засяродзіцца на заканадаўчым забяспечэнні Праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі на 2016—2020 гады. Галоўнымі прыярытэтамі яе рэалізацыі з'яўляюцца інвестыцыі, занятасць і экспарт. Заканадаўства павінна стымуляваць эканоміку ведаў. Без гэтага нам будзе складана канкураваць на сусветных рынках. У сакавіку пачнецца праца над пакетам бюджэтных дакументаў. Нам таксама трэба актыўна ўключыцца ў гэты працэс.

Уся заканадаўчая дзейнасць павінна быць падпарадкавана галоўнай мэце — умацаванню чалавечага патэнцыялу. У цяперашніх эканамічных умовах вельмі важна захаваць спецыялістаў і працоўныя месцы, дапамагчы пенсіянерам. Неабходна падтрымліваць дзелавую ініцыятыву грамадзян, праводзіць гнуткую падатковую палітыку, адстойваць разумныя падыходы да ажыццяўлення кантрольнай дзейнасці. У гэтых пытаннях нам трэба займаць прынцыповую і паслядоўную пазіцыю.

Умацаванню суверэнітэту краіны, павышэнню дабрабыту нашага народа павінна служыць і міжнародная актыўнасць дэпутацкага корпуса. Задачы, пастаўленыя кіраўніком дзяржавы па дыверсіфікацыі рынкаў збыту, папулярнасці беларускіх тавараў і паслуг, павінны ляжаць у аснове парламенцкай дыпламатыі.

За час сесіі значна ўзрасла дынаміка кантактаў з нашымі еўрапейскімі калегамі — парламентарыямі Аўстрыі, Германіі, Італіі.

Сур'ёзны імпульс нададзены развіццю беларуска-польскіх адносін. Нядаўні візіт Маршала Сената Польшчы адкрыў сур'ёзныя перспектывы ў наладжванні трываллага міжпарламенцкага дыялогу.

Добрай асновай для нарошчвання намаганняў па развіцці двухбаковых кантактаў стала стварэнне 72 рабочых груп і камісій па супрацоўніцтве з замежнымі парламентамі. У мэтах развіцця дыялогу з краінамі далёкай дугі ў цяперашнім скліканні створана некалькі новых беларуска-афрыканскіх груп.

Паспяхова завяршылася фарміраванне дэлегацый Нацыянальнага сходу ў 13 міжнародных пар-

ламенцкіх структурах. Дэпутаты падключыліся да работы па лініі Парламенцкага Сходу Саюза Беларусі і Расіі, Міжпарламенцкай Асамблеі СНД, Парламенцкай Асамблеі АДКБ. На палях гэтых арганізацый абмяркоўваліся актуальныя пытанні бяспекі, сацыяльнай палітыкі, адукацыі і культуры.

У перыяд сесіі праводзілася работа на пляцоўках Парламенцкай асамблеі Чарнаморскага эканамічнага супрацоўніцтва, Балтыйскай Асамблеі і Паўночнага савета.

Упершыню ў гісторыі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь быў прадстаўлены ў статусе пастаяннага назіральніка на Гене-

ральной асамблеі ПАРЛАЦІНА. Цікаваць, якая была праяўлена лацінаамерыканскімі палітыкамі да нашай краіны, адкрывае рэальныя магчымасці для асваення гэтага перспектыўнага рынку.

Тут трэба працаваць таксама, як мы гэта робім з краінамі МПА АСЕАН. Апошні прыклад таму — візіт у нашу краіну Спікера Палаты прадстаўнікоў Парламенту Малайзіі і падпісанне Мемарандума паміж палатамі прадстаўнікоў беларускага і малайзійскага парламентаў.

Наперадзе ў нас таксама дастаткова інтэнсіўная міжнародная праграма. Ужо на наступным тыдні беларуская дэлегацыя накіруецца ў Маскву для ўдзелу ў 51-й сесіі Парламенцкага Сходу Саюза Беларусі і Расіі, дзе трэба будзе прыняць ключавыя рашэнні па дакументах бюджэтнага блока. Акрамя таго, у беларуска-расійскіх адносінах назасіліся пытанні, якія тармозаць працэс саюзнага будаўніцтва. Мяркую, яны таксама павінны стаць прадметам самага прынцыповага абмеркавання з улікам нацыянальных інтарэсаў Рэспублікі Беларусь.

У лютым у сталіцы Аўстрыі пройдзе чарговая сесія Парламенцкай асамблеі АБСЕ. Акрамя рашэння асноўных пытанняў парадку дня, нам неабходна правесці прэзентацыю Беларусі як прымаючага боку летняй сесіі гэтай аўтарытэтай міжнароднай структуры. У ходзе візіту ў нашу краіну Старшыні ПА АБСЕ Крысцін Мутанен у сакавіку наступнага года мы плануем падпісаць Пагадненне аб правядзенні 26-й сесіі ПА АБСЕ ў Мінску.

Станоўчым з'яўляецца і той факт, што ў нас расце колькасць узаемных візітаў. У нашых планах візіты ў Венгрыю, Пакістан, Польшчу, на Кубу. У сябе мы разлічваем прыняць Старшыню Мажыліса казахстанскага Парламенту, Старшыню Палаты дэпутатаў Парламенту Чэхіі, а таксама дэлегацыі Кыргызстана, В'етнама і Тайланда.

Праграмы гэтых візітаў важна насыціць мерапрыемствамі, якія б спрыялі прасоўванню эканамічных інтарэсаў Беларусі.

Словам, трэба настройвацца на сур'ёзную работу, бо, нягледзячы на ходкі журналісцкі штамп, канікул у парламентарыі не бывае.

Магчымасці міжсесійнага перыяду мы павінны максімальна выкарыстоўваць і для работы ў выбарчых акругах. Вырашаючы паўсядзённыя пытанні грамадзян, самую пільную ўвагу неабходна надаць расстлумачэнню асноўных палажэнняў Праграмы развіцця краіны на цяперашнюю пяцігодку. Каб забяспечыць згуртаваную работу ўлады і грамадзян, сёння вельмі важна дайсці да кожнага чалавека з яго патрэбамі і клопатамі. Ад нашай ініцыятыўнасці, здольнасці эфектыўна ўзаемадзейнічаць з мясцовымі органамі ўлады ў вырашэнні праблем насельніцтва, умення весці дыялог з грамадствам шмат у чым залежаць сацыяльна стабільнасць і, у канчатковым выніку, дынамічнае развіццё краіны.

Напярэдадні навагодніх свят у Беларусі стартвала рэспубліканская дабрачынная акцыя «Нашы дзеці». Дэпутаты заўсёды прымаюць у гэты самы актыўны ўдзел. Упэўнены, так будзе і на гэты раз.

На заканчэнне, паважаныя калегі, дазвольце падзякаваць вам за праведзеную работу і павіншаваць усіх прысутных у гэтай зале з надыходзячым Новым годам і Калядамі.

Жадаю вам моцнага здароўя, шчасця і поспехаў у працы на карысць роднай Беларусі.

■ Тарыфы

НАЛЕТА КАЛЯ 80 РУБЛЁЎ ЗА «КАМУНАЛКУ»

Чакаецца, што жыроўкі ў сярэднім пацяжэюць на 11 рублёў

Савет Міністраў адпаведнай пастановай зацвердзіў новыя тарыфы на некаторыя віды жыллёва-камунальных паслуг на будучы год.

Дакументам вызначаюцца кошты (тарыфы) на паслугі газазабеспячэння, электразабеспячэння і цеплазабеспячэння, якія субсідзіруюцца дзяржавай і забяспечваюць поўнае пакрыццё эканамічна абгрунтаваных затрат на іх аказанне. Акрамя таго, устаноўлены гранічныя памеры тарыфаў на паслугі водазабеспячэння і водаадвядзення, тэхнічнае абслугоўванне жыллага дома, тэхнічнае абслугоўванне ліфта, вышэй за якія аблвыканкамі і Мінскі гарвыканкам устанавіваюць не могуць.

З першых дзён студзеня на 17% павялічацца цэны за цеплаэнергію і газ. У дакументах ўдакладняецца, што тарыф на цяпло вырасце да 15,6098 рубля за 1 Гкал (цяпер — 13,3417 рубля за 1 Гкал), а новы цэннік на прыродны газ будзе дзейнічаць у ацяпляльны перыяд. Затое тарыфы на электраэнергію для насельніцтва застануцца на ранейшым узроўні. Аднак павялічацца тарыфы

на электраэнергію, спажыванне на асвятленне ліфтаў у шматкватэрных жылых дамах (не больш за 39 капеек з аднаго жыхара ў месяц), а таксама электрычнасці на работу ліфтаў, дзе цана падрасце да 47 капеек з аднаго жыхара (цяпер 26 капеек).

У Міністэрстве антыманапольнага рэгулявання і гандлю ўдакладнілі, што павышэнне тарыфаў плацяжы насельніцтва па аплаце жыллёва-камунальных паслуг будучы павышаны ў памеры, эквівалентным 5 долларам у разліку на сям'ю з трох чалавек, якая жыве ў двухкамернай кватэры агульнай плошчай 48 квадратных метраў, пры нарматыўным

спажыванні гэтых паслуг (па асноўных і дадатковых паслугах) і ўзрастуць на 10,98 рубля, што складзе ў ацяпляльны перыяд 79,38 рубля.

З першых дзён студзеня на 17% павялічацца цэны за цеплаэнергію і газ.

Пастаовай рэкамендвана аблвыканкамі і Мінгарвыканкаму забяспечыць памеры выдаткаў насельніцтва за санітарнае ўтрыманне дапаможных памяшканняў жыллага дома не больш за 53 капейкі з аднаго жыхара ў месяц, а за тэхнічнае абслугоўванне запорна-перагаворных прылад жыллага дома — не

больш за 91 капейку з адной кватэры.

Акрамя таго, аблвыканкамі і Мінгарвыканкам цяпер павінны ўзгадніць з Міністэрствам антыманапольнага рэгулявання і гандлю тарыфы па ЖКП, якія субсідзіруюцца дзяржавай. Напрыклад, тарыфы на водазабеспячэнне цяпер павінны быць не больш чым 0,5301 рубля за 1 кубаметр (зараз — 0,279 рубля), на водаадвядзенне (каналізацыю) — не больш за 0,354 рубля за 1 кубаметр (0,1863 рубля), тэхнічнае абслугоўванне жыллага дома — не больш за 0,1 рубля за месяц за 1 квадратны метр агульнай плошчы жыллага памяшкання (0,0995 рубля), тэхабслугоўванне ліфта — не больш за 1,19 рубля ў месяц з аднаго жыхара (0,6911 рубля).

Тарыфы на водазабеспячэнне, водаадвядзенне (каналізацыю), тэхабслугоўванне жыллага дома, якія забяспечваюць поўнае пакрыццё эканамічна абгрунтаваных затрат, не змяняцца. А тарыф на тэхабслугоўванне ліфта павялічыцца да 1,33 рубля ў месяц з аднаго жыхара (было 1,2 рубля).

Сяргей КУРКАЧ.
kurkach@zviazda.by

3 пенсіі, як і раней, — адзін працэнт

Павышаць памер адлічэнняў работнікаў у Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва і ўводзіць у дзяржаўную пенсійную сістэму абавязковы назапашвальны элемент цяпер не плануецца. Пра гэта ішла размова на алайн-канферэнцыі па пытаннях пенсійнага забеспячэння, якая прайшла на сайтах Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Беларусі і БЕЛТА.

У прыватнасці, намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Ларыса ЯШКОВА, адказваючы на пытанне, ці не будзе павышаны пенсійны ўзнос для работніка з 1% да 2%, заявіла, што зараз такая прапанова не разглядаецца.

Начальнік галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Наталля МУРАШКЕВІЧ адзначыла негатывыны вопыт іншых краін і, перш за ўсё, Расійскай Федэрацыі пры ўвядзенні ў дзяржаўную пенсійную сістэму абавязковага назапашвальнага элемента. З улікам гэтага, а таксама фактыч-

ных умоў Беларусі, у нашай краіне, паводле слоў спецыяліста, яго ўвядзенне ў пенсійную сістэму не плануецца. «У той жа час, у нас не адмаўляецца мэтазгоднасць развіцця добраахвотных пенсійных зберажэнняў. Сёння страхавымі арганізацыямі прапануюцца добраахвотныя праграмы страхавання дадатковай пенсіі. Таксама зберажэнні на старасць можна фарміраваць у банку», — заявіла Наталля Мурашкевіч.

А намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Валерый КАВАЛЬКОЎ не выключыў у перспектыве карэкціроўку мінімальнага патрабаванага стажу працы з выплатай страхавых узносаў, неабходнага для прызначэння пенсіі. Ён звязваў гэта з тым, што, па прагнозах дэмографіі, тэндэнцыя росту працягласці жыцця захавецца, і адзначыў, што ў эканамічна развітых краінах патрабаванні да стажу ўстанавіваюцца яшчэ больш жорсткія. Напрыклад, для атрымання поўнай пенсіі ў Чэхіі патрабуецца мець 30 гадоў стажу з выплатай страхавых узносаў, у Францыі — больш за 41 год, у Бельгіі — 45 гадоў.

Святлана БУСЬКО. busko@zviazda.by

■ Будзь у курсе!

У сталіцы падаражэў праезд

І ўведзена пяць відаў новых праезных

Павышаны тарыфы на праезд у грамадскім транспарце Мінска. Адпаведнае рашэнне Мінгарвыканкама №3715 ад 12 снежня 2016 года апублікавана на Нацыянальным прававым інтэрнэт-партале.

Павялічаны фіксаваныя тарыфы на гарадскія перавозкі ручноў паклажы пасажыраў: аўтобусамі, тралейбусамі, трамваямі — да 0,55 рубля за правоз аднаго месца ручноў паклажы; метрапалітанам — да 0,60 рубля. Гранічны максімальны тарыф на гарадскія перавозкі пасажыраў аўтобусамі катэгорыі М3 з экспрэсных рэгулярных зносінах устаноўлены ў памеры 0,70 рубля за адну паездку.

Адначасова ў Мінску ўводзіцца пяць новых відаў праезных для наземнага транспарту. Цэны на дакументы зацверджа-

ны раней згаданым рашэннем Мінгарвыканкама. Пасажыры могуць набыць праезны на 1, 2, 3, 90 сутак, якія дазваляюць незалежна ад колькасці паездак карыстацца на працягу пазначанага часу аўтобусам (у тым ліку экспрэсных маршрутаў), тралейбусам і трамваем. Іх кошт устаноўлены ў 2,60, 4,59, 6,32 і 95,9 рубля. Праезны на 100 паездак для трох відаў наземнага транспарту абыдзеца мінчанам у 43,58 рубля. Таксама, як растлумачылі на прадпрыемстве «Мінсктранс», у рашэнні прапісаны дыферэнцыраваны падыход да тэрміна дзеяння дакументаў, якія лімітуюць колькасць паездак. Раней гаворка ішла аб 60 сутках (уключаючы дату продажу), цяпер яны сапраўдныя на працягу 30, 60 і 80 сутак (для праезных на 10 і 20 паездак, на 30—50 паездак і на 60—100 паездак адпаведна).

Акрамя таго, пасажырам, якія маюць праезны на пэўны перыяд часу без ліміту паездак са складнікам «аўтобус-экспрэс», прадастаўлена права на праезд у аўтобусах, са складнікам «аўтобус — тралейбус — трамвай» — на праезд у экспрэсных маршрутах. У прыватнасці, згодна з дакументам, праезны на ўсе віды наземнага транспарту, у тым ліку разавыя паездкі, запісаныя на БСК, падаражэлі на 5 працэнтаў, цана на разавыя білеты павялічылася на 10 працэнтаў (на 5 капеек). Праезд у наземным грамадскім транспарце цяпер каштуе 55 капеек (на экспрэсных маршрутах — 70 капеек), у метро — 60 капеек. Пры куплі білетаў у кіроўцы іх кошт павышаецца на 5 капеек.

Сяргей РАСОЛЬКА.
rs@zviazda.by

ФОРУМ КНІГАВЫДАЎЦОЎ ПРАЙШОЎ У МІНСКУ

Учора ў сталіцы адбылася юбілейная 10-я Міжнародная канферэнцыя выдаўцоў, паліграфістаў і распаўсюджвальнікаў друкаванай прадукцыі «Новыя выклікі — новыя стратэгіі». На мерапрыемстве, у якім узялі ўдзел прадстаўнікі выдавецтваў, кнігагандлёвых і паліграфічных прадпрыемстваў, абмяркоўвалі галоўныя тэндэнцыі сферы, гаварылі пра яе перспектывы і звярталі ўвагу на існуючыя праблемы.

— Асноўныя гульцы друкаванага рынку ўцалелі і ўмацаваліся за апошнія дзесяць гадоў, — расказала міністр інфармацыі, старшыня Саюза выдаўцоў і распаўсюджвальнікаў друку Лілія АНАНІЧ. — Па апошніх дадзеных, цяпер у краіне дзейнічаюць 1 401 пашыральнік друкаванай прадукцыі, 510 выдаўцоў і 423 суб'екты гаспадарання, што распаўсюджваюць прадукцыю друкаваных СМІ. Сёння ёсць неабходнасць абмяркоўваць пытанні якасці выданняў, канкурэнтнасці беларускай прадукцыі на ўнутраным рынку і за межамі краіны. Бачанне праблемы дае магчымасць лепш разумець, як прасоўваць свае інтарэсы.

Канферэнцыю наведвала Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Аб'яднанага Каралеўства Вялікабрытаніі і Паўночнай Ірландыі Фіёна ПБ. Галоўнай тэмай яе прамовы стаў удзел Вялікабрытаніі ў 24-й Мінскай міжнароднай кніжнай выставе-кірмашы ў статусе ганаровага госця. На гэтым мерапрыемстве будзе працаваць стэнд «Кніга Вялікай Брытаніі». Падчас выставы пройдуць сустрэчы прадстаўнікоў выдавецкай сферы дзвюх краін, лекцыі пра эканамічнае развіццё Вялікабрытаніі, семінары для школьнікаў і выкладчыкаў англійскай мовы. Таксама будучы прадстаўлены пераклады беларускіх твораў на англійскую мову. Важнай падзеяй наступнага года стане святкаванне 500-годдзя беларускага кнігадрукавання, удзел у ім возьме і Вялікабрытанія, у прыватнасці, святковыя мерапрыемствы пройдуць у Беларускай бібліятэцы і музеі імя Францыска Скарыны ў Лондане.

З галоўнымі тэндэнцыямі ў кнігавыдавецкай сферы ўдзельнікі канферэнцыі знаёмілі дырэктар Цэнтра сацыялагічных і палітыч-

ЯК ВЫРАШЫЦЬ ПРАБЛЕМЫ?

Мінгарвыканкам і аблвыканкамы правядуць чарговыя прамыя тэлефонныя лініі.

Абмеркаваць хваляючыя пытанні з чыноўнікамі можна будзе 24 снежня з 9.00 да 12.00. На сувязі з насельніцтвам — намеснік старшыні абласных, гарадскіх і раённых выканаўчых камітэтаў, а таксама кіраўнікі спраў. Як паказвае практыка, адзін званок дапамагае вырашыць камунальныя, жыллёвыя, дарожныя і іншыя пытанні ў кароткія тэрміны.

У гэтую суботу на пытанні будучы адказаць:

- Брэсцкі аблвыканкам** намеснік старшыні ВЯЛІЧКА Алег Іванавіч (80162213121);
- Віцебскі аблвыканкам** старшыня Савета дэпутатаў ЦЯРЭНЦЬЕЎ Уладзімір Уладзіміравіч (80212222222);
- Гомельскі аблвыканкам** намеснік старшыні ПАЧЫНОК Алег Міхайлавіч (80232751237);
- Гродзенскі аблвыканкам** намеснік старшыні ЛІСКОВІЧ Віктар Андрэевіч (80152735644);
- Магілёўскі аблвыканкам** намеснік старшыні НЕКРАШЭВІЧ Віктар Уладзіміравіч (80222501869);
- Мінскі аблвыканкам** старшыня абласнога Савета дэпутатаў ЛІПНІЦКІ Іван Эдуардавіч (80175004160);
- Мінскі гарвыканкам** намеснік старшыні ЛАПЦЕЎ Віктар Сяргеевіч (80172224444).

СП ЗАО «Могилевский химкомбинат «Заря»

извещает акционеров о проведении 29 декабря 2016 г. в 14.00 внеочередного общего собрания по адресу: г. Могилев, пр. Шмидта, 114, актовый зал.

Повестка дня:

1. Об изменении номинальной стоимости акции и величины уставного фонда в связи с проведением деноминации.

С материалами по вопросу повестки дня акционеры могут ознакомиться на предприятии с 19.12.2016 г. с 9.00 до 15.00.

Регистрация участников собрания — 29 декабря 2016 г. по месту проведения собрания с 13.00 до 13.45. Список акционеров для участия в собрании будет составлен согласно данным реестра акционеров на 01 декабря 2016 г.

Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру общества — паспорт, представителю акционера — паспорт и доверенность.

Наблюдательный совет

УНП 700210051

Фота Кастуся ДРОБАВА.

ных даследаванняў БДУ Давід РОТМАН. Паводле яго слоў, вынікі сацыялагічных апытанняў паказваюць некалькі новых тэндэнцый, характэрных менавіта для нашай краіны. Адна з іх — рост цікаўнасці да выданняў на беларускай мове. Гэты працэс, паводле слоў сацыёлага, праходзіць дастаткова павольна, але колькасць зацікаўленых у такіх кнігах стабільна расце. Яшчэ адзін момант, на які не могуць не звяртаць увагі кнігавыдаўцы, — рост папулярнасці электронных выданняў і інтэрнэт-пляцовак, якія гандлююць электронным кніжным кантэнтам. А так званымі «рыдарамі» і іншымі электроннымі сродкамі для чытання ў краіне ўжо карыстаецца каля 3 працэнтаў насельніцтва.

А ўчора ўвечары традыцыйна прайшлі калядны дабрачынны баль кнігі і кніжны аўкцыён.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.
lyskavets@zviazda.by

Наста КУДАСАВА:

ІМЁНЫ

«Быць паэтам — гэта хранічная хвароба»

Не трэба быць моцным экстрасэнсам, каб ужо сёння прадбачыць, што ў рэйтынгу найлепшых паэтычных кніг гэтага года на адным з топавых месцаў абавязкова з'явіцца «Маё невымаўля» Насты Кудасавай з Рагачова.

Паэтка нас сапраўды здзівіла сваім новым выданнем — шчырым, адкрытым, напісаным без аніякага крывадушша і масак. А яшчэ ўразіла здольнасцю ствараць новыя словы, якія гарманічна ўваходзяць у канву верша і мовы ў цэлым. Пра гэтае неймавернае ўменне, зайздасць да ўдач калег і паэзію як пэўны стан існавання чалавека мы і гутарым сёння з Настай Кудасавай.

— Раней вы часта падкрэслівалі, што аддаеце перавагу камерным выступленням і не надта любіце вялікія аўдыторыі. Зараз жа часта чытаеце вершы ў клубах. Не страшна?

— Заўсёды страшна выступаць, перад любой аўдыторыяй. Я ў пэўны момант адзела на сябе «браню» і вырашыла, што мушу спрабаваць выходзіць са стану сацыяпатыі, які для мяне характэрны па жыцці. Трэба прыстасоўвацца. Таму, калі мяне некуды запрашаюць, я пагаджаюся, загартоўваю сябе. Насамрэч, калі чытаю вершы, то не бачу людзей. Проста ўваходжу ў нейкі стан, забываюся пра аўдыторыю. Калі не забудзешся, то добра чытаць не атрымаецца. І я чытаю вершы толькі на памяць, кожнае выступленне — пэўнага кшталту пльынь. Калі гэта атрымліваецца, становіцца ўсё адно, сустрэча камерная ці масавая.

(Заканчэнне на 8-й стар. «ЧЗ».)

Не вучобай адзінай

ХТО СТУДЭНТ ГОДА? ЁН СТУДЭНТ ГОДА!

Крэатыўны пазітыўны выдатнік і актывіст БРСМ

— Чаго мне не хапае? Без творчасці я нібыта птушка ў клетцы. Таму сабралася і занялася спортам, танцамі, вакалам. Уся гэтая слава, папулярнасць, поспех... Я ўсяго павінна дабіцца сама. Я так вырашыла...

— Крута!

— Ну і зараз я самы актыўны студэнт універсітэта. Стараюся...

— Можна, прыйшоў час усё ж такі сустрэцца асабіста?

— Давайце... А дзе?

— Мяркуючы па тэме, на конкурсе «Студэнт года».

— На конкурсе?

— Давай у клубе Dozari. Гадзін у пяць. Нармальна?

— Так, нармальна... Тады да сустрэчы... Хто студэнт года? Я студэнт года!

Словы з песні: «Готовилась полгода на конкурс «Студент года». Людей там было много и нервы как канат. Одета стильно, строго. Дала понять с порога — на титул «Студент года» я главный кандидат. На пьедестале... и вот диплом в моих руках. На пьедестале... и вот диплом в моих руках».

Фота Сяргея ПІКАНОВІЧА

ПРЭТЭНДЭНТЫ НА ТЫТУЛ

Калі вы яшчэ не бачылі на YouTube відэаролік трэцякурсніцы з Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы Веранікі Кажанеўскай, то абавязкова яго знайдзіце. З'яўленне ў пачатку года на тым жа відэахосцінгу кіліпа групы «Ленінград» на песню «Экспанат» дало неабсяжную прастору для пародый, жартаў і «падколак». Вы ж яго таксама бачылі? І, мабыць, не адзін раз? Таму проста грэх было не скарыстаць чужую ідэю крыху для іншай мэты. Вераніка прыдумала ў якасці сваёй відэавізіткі ролік, у якім дзяўчына збіра-

ецца на рэспубліканскі конкурс «Студэнт года». Натуральна, што ў фінале сапраўднага конкурсу яна была ці не самай пазнавальнай персонай. «А-а-а, гэта дзяўчына з «лабутэнаў», — казалі ёй услед.

Снежаньскім вечарам у мінскім забаўляльным комплексе сабраліся дзевяць найлепшых студэнтаў, якія перамаглі ў абласных і мінскім гарадскім этапах рэспубліканскага конкурсу (па аднаму прадстаўніку ад вобласці і чатыры прадстаўнікі — ад сталіцы), і іх групы падтрымкі. Упершыню галоўнае студэнцкае свята, ідэйным натхняльнікам якога выступае БРСМ, выйшла за межы ўніверсітэцкай актавай залы і перамясцілася ў начны клуб Dozari.

(Заканчэнне на 5-й стар. «ЧЗ».)

Ідзі маладых

Акрыленыя працай,

або Як зрабіць «кактэйль» для птушак

Грып, хваробы Ньюкасла ці Гамбара і дзясяткі іншых могуць знішчыць цэлыя пагалоўі на птушыных фермах. Але гэтага не адбываецца ў тым ліку і дзякуючы намаганням вучоных. Старшы навуковы супрацоўнік аддзела хвароб птушак, пчол і фізіка-хімічных даследаванняў Інстытута эксперыментальнай ветэрынарыі імя С.М. Вышалескага Нацыянальнай акадэміі навук Надзея КНЫШ ужо даўно і паспяхова стварае лекі для птушак. Сёлета яна атрымала за сваю працу стыпендыю Прэзідэнта краіны.

— Цікаўнасць да лячэння братоў нашых меншых мне перадалася ў спадчыну, — усміхаецца дзяўчына. — Маці па прафесіі ветэрынарны ўрач, працавала загадчыцай лабараторыі ветэрынарна-санітарнай экспертызы. У дзяцінстве заўсёды цягнула жывёл з вуліцы да яе — на лячэнне. Потым вырашыла звязаць з гэтым і сваё жыццё. Пасля школы паступіла ў Віцебскую ветэрынарную акадэмію, адвучылася там пяць гадоў. Аднакурснікі

пераважна марылі пра работу ў прыватных клініках, але лёс распарадзіўся інакш. Большасць з іх увогуле цяпер працуюць не па спецыяльнасці. Мяне ж чакала размеркаванне, а ехаць адпрацоўваць у глыбінку не надта хацелася — за пяць гадоў я і так засумавала па Мінску і сябрах, якія засталіся тут. Таму пачала сама шукаць установу, якая б прыняла маладога спецыяліста. Прыехала сюды проста спытаць пра наяўнасць вакансій, а ўжо праз тыдзень выйшла на працу.

Гэта было ў 2004 годзе. Ужо налета малады ветэрынар паступіла ў аспірантуру (вучылася завочна паралельна з работай). З самага пачатку дзяўчына працавала над пошукам дзейных вакцын для лячэння птушак, у першую чаргу — курэй.

— Мы адсочваем сітуацыю з хваробамі птушак па ўсёй Беларусі, — кажа навуковец. — Напрыклад, ёсць чатыры гаспадаркі, дзе зафіксавана наяўнасць інфекцыйнага ларынгатрахеіту (вострага рэспіраторнага захворвання курэй, смяротнасць ад якога дасягае 50 працэнтаў. — Аўт.), адпаведна, там праводзяцца рэгулярныя вакцынацыі.

(Заканчэнне на 4-й стар. «ЧЗ».)

Для навукоўцаў-ветэрынараў яйкі — важныя даследчыцкі матэрыял.

Фота Сяргея ПІКАНОВІЧА

Медыяадукаванасць

СКАЖАМ «НЕ»
ИНФАРМАЦЫЙНАМУ
СМЕЦЦЮ!

Праект па павышэнні медыяадукаванасці «МедыяГід» распрацавалі ў Гродзенскім дзяржаўным універсітэце імя Янкі Купалы. Ён стаў вынікам сумеснай працы студэнтаў і выкладчыкаў кафедры журналістыкі факультэта гісторыі, камунікацыі і турызму. Сярод ключавых задач праекта — павышэнне медыяадукаванасці насельніцтва і прыцягненне ўвагі аўдыторыі да пагроз, звязаных са знаходжаннем у інтэрнэце.

«МедыяГід» плануецца рэалізаваць у рамках інавацыйнага медыйнага кластара. Да вырашэння праблемы ліквідацыі медыянеадукаванасці і будучы прыцягнуты прадстаўнікі Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта, Гродзенскага аблвыканкама, Беларускага саюза журналістаў, СМІ і школ.

Усяго прадугледжана шэсць этапаў праекта. Першы ўжо ўвасабляецца ў жыццё. У яго рамках адбываецца фарміраванне цікавасці насельніцтва да медыяадукаванасці. Студэнты кафедры журналістыкі стварылі сацыяльную рэкламу — невялікія відэаролікі з удзелам медыяперсон Гродзеншчыны, якія заклікаюць глядачоў выконваць элементарныя правілы медыйнай адукаванасці: пазбягаць «інфармацыйнага смецця», правяраць інфармацыю, атрыманую з інтэрнэту, не размяшчаць асабістую інфармацыю ў сацыяльных сетках, не пераводзіць грошы незнаёмым асобам на іх электронныя рахункі.

На другім этапе ўдзельнікі праекта правядуць сацыялагічнае даследаванне, скіраванае на вывучэнне асаблівасцяў медыяспажывання моладзі. На трэцім пройдзе сустрэчы, лекцыі, майстар-класы і іншыя мерапрыемствы ў школах, гімназіях і ліцэях, а таксама будуць створаны клубы «МедыяГід» ва ўстановах адукацыі і культуры.

На чацвёртым этапе плануецца ўвесці медыятопік «Медыяадукаванасць» у парадак дня гродзенскіх СМІ. На пятым — стварыць медыядом «Беларуская журналістыка: учора, сёння, заўтра», дзе будзе размешчана гісторыя журналістыкі Гродзеншчыны, з'явіцца алічбаваныя копіі самых яркіх і рэзанансных матэрыялаў вядомых журналістаў. Да інфармацыйнага напаўнення рэсурсу будучы прыцягнуты маладыя журналісты.

І, нарэшце, на шостым этапе плануецца падрыхтоўка метадычных матэрыялаў па медыяадукаванасці і медыяадукацыі для беларускіх школ і ВНУ.

Для даведкі: інавацыйны медыйны кластар Гродзенскай вобласці быў створаны ў сакавіку гэтага года. Сярод яго заснавальнікаў — галоўнае ўпраўленне ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Гродзенскага аблвыканкама, Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы і рэдакцыя газеты «Гродзенская праўда».

Дзейнасць структуры скіравана на распрацоўку і ўкараненне інфармацыйна-камунікацыйных інавацый у рэгіянальныя СМІ, падрыхтоўку і перападрыхтоўку, павышэнне кваліфікацыі кадраў.

Таксама заплававана выкананне навукова-даследчых работ па вырашэнні актуальных і перспектывных праблем рэгіянальнай інфармацыйнай прасторы, рэалізацыя спецыяльных праектаў, удзел у праграмах міжнароднага супрацоўніцтва.

Гісторыя ў рэчах

Музей на экране смартфона

Пабачыць яго можна ў БДПУ

Ці ведаеце вы, навошта апошні расійскі імператар Мікалай II сустракаўся з прадстаўнікамі Мінскага настаўніцкага інстытута ў 1914 годзе? А чаму на многіх групавых здымках выкладчыкаў Беларускага дзяржаўнага вышэйшага педагагічнага інстытута асобныя твары замазаны? Ці навошта ў вучэбнай установе былі кулямёты? Адказы на гэтыя і многія іншыя пытанні можна знайсці ў абноўленым музеі Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя М. Танка.

З першага ж погляду новы музей, які размясціўся ў холе трэцяга паверха галоўнага корпуса БДПУ, здзіўляе сваёй тэхналагічнасцю. Акрамя традыцыйных стэндаў з дакументамі і гістарычнымі прадметамі, тут знаходзіцца цэлы набор інтэрактыўных сродкаў, якія нячаста пабачыш у іншых установах такога кшталту. Так, кожны наведвальнік можа скарыстацца адным з інфакіёскаў у выглядзе сэнсарных панэляў, што размешчаны на сценах, каб атрымаць тэкставую і візуальную інфармацыю пра гісторыю БДПУ, яго знакамітых выпускнікоў, прагледзець як архіўныя хронікі, так і знятыя ў апошнія гады ролікі пра жыццё ўніверсітэта. Прычым у лічбавым выглядзе захоўваюцца і тыя экспанаты, якіх няма на стэндах.

Кожная фатаграфія, прадстаўленая ў экспазіцыі, — таксама інтэрактыўны элемент. Усталяваўшы спецыяльную праграму на свой смартфон ці планшэт і адсканаваўшы пры дапамозе камеры QR-код, размешчаны каля кожнага здымка, можна пабачыць на экране выяву ў найлепшай якасці, а таксама вялікае тэкставае апісанне да яе. У гэтай жа праграме можна прагледзець відэа з камер, якія ўсталяваны ў зале музея, у рэжыме анлайн.

— Музей у нашым універсітэце існаваў і раней, ён адкрыўся ў 1995 годзе, — расказвае рэктар БДПУ, прафесар Аляксандр ЖУК. — Але знаходзілася экспазіцыя ў невялікім памяшканні, была не так багата абсталёваная. Цяпер жа мы маем выдатную пляцоўку з выкарыстаннем сучасных інфармацыйных тэхналогій. Разлічваем, што гэты музей, па-першае, будзе важным для нашых студэнтаў, будучых педагогаў, якія змогуць даведацца больш пра традыцыі і гісторыю ўстановы, у якой яны навучаюцца. Па-другое, візіт сюды будзе цікавым і для абітурыентаў. Мы ўжо цяпер разумеем, што рыхтаваць будучых студэнтаў трэба яшчэ са школы (для гэтага, напрыклад, ствараем педагагічныя класы, якіх у краіне ўжо больш за 300), і музей стане добрым памочнікам. Менавіта таму мы і рабілі ўхвал на выкарыстанне смартфонаў — моладзі гэта блізка. Ну і, па-трэцяе, універсітэт наведвае шмат гасцей, у тым ліку замежных, — будзе што ім паказаць. Упэўнены: новы музей не стане

Смартфон ці планшэт — неабавязковы, але пажаданы інструмент для прагляду экспазіцыі.

намінальным, а будзе актыўна выкарыстоўвацца.

Сама экспазіцыя цікавая не толькі для звязаных з педагагікай людзей. Гісторыя ўніверсітэта — адлюстраванне лёсу краіны, і ў экспазіцыі музея БДПУ гэта добра прасочваецца.

— У пачатку мінулага стагоддзя мінскі губернатар звяртаўся да Мікалая II з просьбай адкрыць у горадзе настаўніцкі інстытут, каб рыхтаваць настаўнікаў для работы ў гімназіях, семінарыях, а не толькі для сельскіх школ, — праводзіць экскурс намеснік дэкана па выхавальчай рабоце гістарычнага факультэта БДПУ Мікалай ЕСЯЛЁНІС. — Так выйшла, што адкрыццё ўстановы практычна супала з візітам імператара ў Мінск 22 кастрычніка 1914 года — ён прыехаў у горад на некалькі гадзін, каб асабіста наведаць паранены афіцэраў і салдат у мясцовым шпіталі і ўручыць ім узнагароды. Вядома, усё вышэйшае саслоўе Мінска сабралася, каб

вітаць імператара, сярод іх была і група прадстаўнікоў настаўніцкага інстытута. Захаваўся здымак з той сустрэчы, яго можна пабачыць у экспазіцыі.

Асабліва добра гісторыю 1930-х ілюструюць здымкі, якія раней лічылі пашкоджанымі. На групавых фатаграфіях выкладчыкаў асобныя твары быццам бы зацёртыя — аказваецца, студэнты ВНУ ўласнымі рукамі замалёўвалі тых людзей, якіх асудзілі як «ворагаў народа». Іншы дакумент гэтага ж часу — фота з заняткаў кулямётнага гуртка ў 1938 годзе: зброю выкарыстоўвае... дзяўчына. Пачатковая ваенная падрыхтоўка ў Савецкім Саюзе тады была абавязковай для ўсіх грамадзян, не зважаючы на пол.

Яшчэ адзін эпахальны гістарычны здымак — з цырымоніі ў Сан-Францыска ў 1945 годзе, калі быў зацверджаны Статут Арганізацыі Аб'яднаных Нацый. Удзел у стварэнні дакумента прымала і дэлегацыя з БССР, два чалавекі з яе складу прадстаўлялі Мінскі дзяржаўны педагагічны інстытут імя М. Горкага. Тут жа захоўваецца асобнік Статута, падпісаны беларускімі ўдзельнікамі канферэнцыі.

...Такіх гісторыяў тут — сотні. Асобны стэнд прысвечаны Максіму Танку, імя якога носіць БДПУ цяпер, яшчэ адзін — унікальнай традыцыі «Зорных паходаў», падчас якіх студэнты і выкладчыкі ўжо больш як 50 гадоў запар наведваюць месцы баявой славы, дапамагаюць ветэранам, даглядаюць помнікі. Таму калі вас цікавіць гісторыя, абавязкова зазірніце на трэці паверх галоўнага корпуса БДПУ — і не забудзецеся пра планшэт!

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ. lyskavets@viazda.by

Разумнікі і разумніцы

АД МЕХАНІКІ
ДА ЭКАЛОГІІ

Распачалася рэгістрацыя ўдзельнікаў навукова-інжынернага конкурсу Belarus Science and Engineering Fair-2017.

Да ўдзелу ў ім запрашаюцца навучэнцы ўстаноў агульнай сярэдняй, прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі Беларусі ва ўзросце ад 13 да 18 гадоў. Конкурс праводзіцца па катэгорыях «інфарматыка», «матэматычныя навукі», «праектаванне» (электратэхніка і механіка), «робаты і разумныя машыны», «фізіка», «экалогія і праблемы навакольнага асяроддзя», «энергазберагальныя тэхналогіі». Мерапрыемства пройдзе ў два этапы: першы (завочны) — з 16 студзеня па 10 лютага, другі (вочны) — з 17 па 19 лютага. Зарэгістравацца трэба да 15 студзеня.

Арганізатарамі конкурсу выступаюць Парк высокіх тэхналогій, упраўленне адукацыі Мінскага аблвыканкама, Мінскі абласны інстытут развіцця адукацыі і карпарацыя Intel.

Па выніках конкурсу найлепшыя праекты прадставяць Беларусь на Міжнародным навукова-інжынерным конкурсе Intel International Science and Engineering Fair, які пройдзе з 14 па 19 мая ў Лос-Анджэлесе (штат Каліфорнія, ЗША).

Надзея НІКАЛАЕВА. nikalaeva@viazda.by

Класныя навіны

БЕЛАРУСКАЯ
ЛІТАРАТУРА
Ў ІНТЭРАКТЫВЕ

Урокі «Чытаем па-беларуску з Velcom» ахапілі больш як 14 тысяч малодшых школьнікаў у чатырох рэгіёнах Беларусі. Галоўная задача праекта, ініцыятарам якога выступіла названая кампанія, — развіць у юных беларусаў цікавасць да роднай мовы, літаратуры і культуры. Для гэтага была распрацавана спецыяльная інтэрактыўная праграма.

Апошнім рэгіёнам, дзе ў адыходзячым годзе прайшлі незвычайныя ўрокі беларускай мовы і літаратуры, стала Гродзеншчына. Школы і гімназіі Ліды, Ваўкавыска, Смаргоні, Навагрудка і Слоніма прынялі ўдзел у адукацыйнай праграме ў лістападзе і снежні. У Гродне зямальныя ўрокі сацыяльнага праекта прайшлі адразу ў дзевяці ўстановах адукацыі ў адзін дзень.

Спецыяльны ўрок, прысвечаны 125-годдзю з дня нараджэння класіка беларускай літаратуры Максіма Багдановіча, сабраў дзятву ў гродзенскім Новым замку. У ім узялі ўдзел вядомыя беларускія пісьменніцы Раіса Баравікова і Алена Масла, тэлеведучыя Юрый Жыгамонт і Аляксандр Улейчык, дырэктар Гродзенскага гісторыка-археалагічнага музея-комплексу каралеўскіх палацаў Юрый Кітурка, загадчыца Літаратурнага музея Максіма Багдановіча Алена Рапінчук,

а таксама больш за сто вучняў Гродзенскай гарадской гімназіі. Дзевяць культурных разам з малодшымі школьнікамі чыталі вершы паэта і гарталі старонкі яго біяграфіі.

Увогуле за год існавання праекта вучні 110 школ Мінска, Гродзенскай, Брэсцкай і Гомельскай абласцей сустрэліся з вядомымі пісьменнікамі, паэтамі, спартсменамі і тэлеведучымі. Падобныя ўрокі заўсёды атрымліваюцца яркімі і запамінальнымі.

Праект «Чытаем па-беларуску з Velcom» рэалізуецца пры падтрымцы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Надзея НІКАЛАЕВА. nikalaeva@viazda.by

Ранні госвед

НАРАДЗІЦЬ У 15

Па статыстыцы, з тысячы непаўналетніх дзяўчат 45 становяцца мамамі. Яны баяцца нараджаць, закрываюцца ад усіх, не ведаюць, да якіх спецыялістаў звярнуцца па дапамогу, і ўвогуле саромеюцца прызнацца, што носяць дзіця. Праблемы ранняй цяжарнасці абмяркоўвалі на круглым stole па выніках праекта «Непаўналетнія і маладыя адзінокія мамы», арганізатарам якога выступіла грамадскае аб'яднанне «Здаровы выбар» пры падтрымцы Форума Сюд (Швецыя).

ПА БАЦЬКОЎСКІМ СЦЭНАРЫ

«Зіна са шчаслівай шматдзетнай сям'і. Бацькі разам воль ужо 30 гадоў, гадуець шасцёрных. Першынец Зіна маці нарадзіла ў 15. Сама дзяўчына зацяжарыла ў старшых класах. Але лёс яе ўласнай сям'і склаўся не так удала. Бацька дзіцяці не затрымаўся: збег да іншай. Калі Зіна тэлефанавала яму, каб расказаць, што нарадзіўся сын, нават не падняў трубку. Дзяўчына вырашыла, што выходзіць малага будзе адна, не стала падаваць на аліменты».

Прынята думаць, што ранняя цяжарнасць характэрная пераважна для дзяўчат з праблемных сем'яў. Але, па выніках даследавання арганізацыі «Здаровы выбар», усё не так адназначна. Часта мамамі становяцца школьніцы са шматдзетных сем'яў і тыя, чые маці самі нарадзілі ў юным узросце. Яны паўтараюць жыццёвы сцэнары бацькоў.

Разам з тым сярод маладых мам шмат сірот. І перад імі паўстае жыллёвае пытанне.

— Нам не хапае прытулкаў для дзяўчат. Той, які ёсць у нашай арганізацыі, заўсёды запойнены, — звяртае ўвагу на праблему **юрыст цэнтру падтрымкі сям'і і мацярынства «Матуля» Кацярына ГУРЭВА**. — Згодна з рэкамендацыямі Камітэта па правах жанчын і гендарнай роўнасці Еўрапейскага парламента, у кожным населеным пункце на 10 тысяч чалавек павінны быць два такія прытулкі. Яны звычайна ствараюцца недзяржаўнымі арганізацыямі, таму мы цяпер шукаем фінансаванне на адкрыццё крызісных пакояў.

3 МАЦІ — ШАНЦАЎ НЯМА...

«У 15 гадоў Даша зацяжарыла. Маці, якая сама нарадзіла дачку ў 17, успрыняла навіну ў штыкі. Яна папакала Дашу, не прымала яе хлопца, будучага тату. Дома пастаянна былі скандалы, і дзяўчыне давялося пераехаць да бабулі. Праз пэўны час маці ўсё ж такі падтрымала дачку. Цяпер яна галоўны памочнік для маладой сям'і. А Даша ў свае 19 збіраецца ў найбліжэйшы час нарадзіць трэцяга».

Да мам-школьніц грамадства ставіцца негатыўна. Асабліва востра гэта сітуацыя праўляецца ў малых гарадах і вёсках. Дзяўчат асуджаюць

урачы, настаўнікі, родныя. Некаторыя бацькі разглядаюць раннюю цяжарнасць дачкі як сямейнае гора.

— Усе хочучь добрага жыцця для сваіх дзяцей і лічаць, што стаць маці ў такім узросце — значыць, зламаць сабе лёс, — спрабуе растлумачыць пазіцыю бацькоў **педагог-псіхолог Валожынскага дзяржаўнага раённага сацыяльна-педагагічнага цэнтру Тацяна ДОУНАР-СЛІЗСКАЯ**.

Не дзіўна, што дзяўчаты часта хаваюць сваю цяжарнасць. Спецыялісты расказваюць пра выпадкі, калі маці пяцёрых дзяцей да апошняга не здагадалася, што адна з яе дачок у «цікавым становішчы». «Як я магла заўважыць? — спраўдвалася жанчына. — Яна ў сакавіку гуляла ў футбол, а ўлетку ўжо нарадзіла».

Па звестках Міжнароднай федэрацыі планавання сям'і, траціна дзяўчат, якія зацяжарваюць у школьным узросце, робяць аборт. І ў многіх выпадках гэта рашэнне маладая мама прымае пад націскам бацькоў. «Мы ведаем: калі дзяўчына прыйшла на перад-абортнае кансультаванне з хлопцам, мы можам яе адгаварыць, але калі яна прыйшла з маці — шанцаў няма, — канстатуе **старшыня цэнтру падтрымкі сям'і і мацярынства «Матуля» Вераніка СЯРДЗЮК**. — Маці — вельмі важная, дамінуючая фігура. Варта было б

ДАВЕДКА

Праект «Непаўналетнія і маладыя адзінокія мамы» рэалізоўваўся са жніўня мінулага года ў Валожынскім, Мінскім і Пухавіцкім раёнах. У ім удзельнічала каля 30 дзяўчат. Мэтай было падтрымаць іх на пачатку мацярынства, умацаваць веру ва ўласныя сілы. Для юных матуль праводзілі псіхалагічныя трэнінгі, сустрэчы з вузкімі спецыялістамі: педыятарам, лагапедам, інструктарам ЛФК, юрыстам.

І не застацца з праблемамі сам-насам

праводзіць семінары і для бацькоў школьніц, уздзеянча на іх».

НЕ ВЫПАДАЦЬ З ЖЫЦЦЯ!

«З бацькам свайго першынца Саша была знаёмая з дзяцінства: жылі непадалёк. На момант цяжарнасці дзяўчыны яму было 25 гадоў. Але бацькоўства ў планы маладога чалавека не ўваходзіла. Нават калі тэст ДНК аказаўся станоўчым, усё, на што пагадзіўся хлопца, — плаціць аліменты... Бацька другога дзіцяці быў прыезджым. Як высветлілася пазней, у іншым горадзе яго чакала жонка і двое малых — з ім ён і застаўся».

Цяпер Сашы 19. Як толькі малодшаму сыну споўніцца тры гады, плануе выйсці на працу. Дзяўчына паспела атрымаць прафесію швачкі і агародніцы, таму працаваць будзе па спецыяльнасці».

— Пры раннім мацярынстве дзяўчына выпадае са свайго асяроддзя. Мы настойваем на тым, каб юныя маці захоўвалі за сабой месяц у каледжы ці ўніверсітэце, бралі акадэмічны водпуск. Ці хутчэй паступалі ў навучальную ўстанову, пакуль тэрмін цяжарнасці дазваляе, бо гэта вельмі важна для іх сацыялізацыі, — заўважае Кацярына Гурэва.

Тацяна Доўнар-Слізская расказвае, што некаторыя дзяўчаты, каб хутчэй пачаць зарабляць, адмаўляюцца ад вучобы ў каледжы і звяртаюцца ў службу занятасці, дзе іх могуць адправіць на кароткія курсы. Цяпер, дарэчы, згодна з новым законам аб занятасці насельніцтва, маладыя мамы могуць навучацца на гэтых курсах бясплатна, а значыць, у нядаўніх школьніц будзе больш шанцаў уладкавацца на працу.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.
lubneuskaya@zviazda.by

Акаўнт для працадаўцы,

або Асабістага жыцця больш няма?

Нядаўна ў суседняй Расіі заканадаўча абавязалі ўсіх дзяржаўных служачых, а таксама тых, хто прэтэндуе на працу ў дзяржструктурах, даваць наймальніку ўсю інфармацыю пра свае акаўнты ў сацыяльных сетках, блогах і на форумах. Да канца сакавіка 2017 года ўсе яны павінны паведаміць адрасы старонак або пісьмова пацвердзіць іх адсутнасць. Калі пэўны чыноўнік забудзецца падаць такую інфармацыю або не захоча гэта рабіць, яму пагражае звальненне. У Мінпрацы РФ лічаць, што такі крок дазволіць забяспечыць выкананне дзяржаўнымі служачымі правілаў прафесійнай этыкі. Але ці не ўмяшанне гэта ў асабістае жыццё?

Магчыма, рашэнне суседзяў падаецца незвычайным і інавацыйным, але ў большасці краін працадаўцы ўжо даўно аналізуюць жыццё саіскальнікаў у інтэрнэце. Больш таго, па статыстычных звестках, 73 працэнты апытаных прадстаўнікоў кадровай службы розных кампаній Расіі пры прыёме новага чалавека на працу ў першую чаргу паглядзяць якраз на яго акаўнты ў сацыяльных сетках. Хаця, здавалася б, якія прафесійныя якасці можна ацаніць праз гэтыя крыніцы? Але старонкі ў сацсетках часам кажуць пра людзей больш, чым самая доўгая гутарка...

Некалькі гадоў таму вядомы беларускі спартыўны рэсурс правёў цікавае даследаванне акаўнта аднаго з айчынных футбалістаў. Малады хлопец, на якога па чутках «палявалі» скауты вялікіх клубаў з Расіі і Заходняй Еўропы, паказваў вельмі добрую гульню і разглядаўся многімі ледзь не як галоўная надзея нашага футбола. Журналісты сайта задаліся пытаннем, што ўбачаць «хэдхантары» замежных каманд, калі раптам вырашаць прааналізаваць інфармацыю са шматлікіх старонак хлопца ў інтэрнэце (а іх у героя матэрыялу было дастаткова). Вынік аказаўся несудзішальным — мала таго, што ўзыходзячая «зорка», мяркуючы па здымках, пасля матчаў любіў адпачыць не са звычайным чынам — у барах і клубах, дык яшчэ і меў вельмі незвычайнае пацупцё гумару. Балельшчыцкая супольнасць адрэагавала на матэрыял вельмі бурна, у выніку замест старонак хутка змяніўся ў лепшы бок. Але ў амбіцыйны клуб беларускі талент так дагэтуль і не з'ехаў.

З замежных прыкладаў прыгаводзіцца гісторыя, што адбылася ў той жа Расіі. Супрацоўніца паліцыі Санкт-Пецярбурга працягнула час

Старонкі ў сацсетках часам кажуць пра людзей больш, чым самая доўгая гутарка...

выкладвала на сваёй старонцы пікантныя фота. Колькасць падпісчыкаў старонкі дзяўчыны расла вельмі хутка, а слава разыходзілася вельмі далёка, таму не дзіўна, што пра незвычайнае хобі даведаліся калегі, а пасля і кіраўніцтва. Для 24-гадовай герані гісторыя скончылася адносна бяскрыўдна — з ёй правялі тлумачальную размову, а скандальны акаўнт быў выдалены. Аднак думаецца, што пэўны шлейф за такім паліцэйскім будзе цягнуцца калі не праз усё жыццё, то яшчэ вельмі доўга.

Але хэпі-эндзям заканчваецца далёка не ўсе такія сюжэты. 24-гадовая настаўніца са штата Джорджыя (ЗША) паставіла на «аватарку» ў «Фэйсбуку» фота, дзе яна трымала ў адной руцэ бакал віна, а ў другой — куваль пива. Фота пабачыў бацька аднаго з вучняў і паскардзіўся дырэктару. Дзяўчыну звольнілі — за прапаганду алкаголю і нездаровага ладу жыцця. Ці справядліва? Мяркую, што так.

...Ініцыятыву ж расійскага Міністэрства працы можна ацаніць пазітыўна хоць бы таму, што яна прымушэ ўсіх па-іншаму паглядзець на свае старонкі ў глабальным павуцінне. У наш час сацыяльныя сеткі — толькі адзін са спосабаў падтрымання кантактаў з сябрамі. Гэта яшчэ і прафесійны інструмент (спытайце любога журналіста), і ўласнае медыя, і — як у разгледжаным выпадку — анкета для працадаўцы. На жаль, не многія разумеюць, што асабістага жыцця ў карыстальніку інтэрнэту больш няма: усё, што б ты ні зрабіў на сваёй старонцы, — ужо публічны акт. Таму трэба часцей глядзець на свае дзеянні збоку.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ. lyskavets@zviazda.by

Папулярны рух

ПЕРАМАГЛА «ДРУЖБА»!

Ушанавалі найлепшых работнікаў працоўнага семестра-2016

Фота Сяргея НІКАНОВІЧА.

Усебеларускі злёт студэнцкіх атрадаў «Маладосць. Праца. Рамантыка» прайшоў у сталіцы, завяршаючы сабой трэці працоўны семестр. Удзельнікамі мерапрыемства сталі больш як 300 байцоў найлепшых студэнцкіх атрадаў розных профіляў з усіх куткоў Беларусі, у тым ліку камандзіры і камісары, а таксама прадстаўнікі арганізацый, якія прымаюць студэнтаў, кіраўнікі органаў дзяржаўнага кіравання.

Цэнтральным мерапрыемствам, якое прайшло ў Беларускай дзяржаўнай маладзёжным тэатры, стала цырымонія падвядзення вынікаў трэцяга працоўнага семестра з урачыстым ушанаваннем пераможцаў рэспубліканскага конкурсу «Працоўны семестр 2016». Найлепшыя студэнцкія атрады, камандзіры і камісары, а таксама найлепшыя арганізацыі, якія прымаюць студэнцкія атрады, былі адзначаны дыпломамі і каштоўнымі прызамі. Пераможца конкурсу ў намінацыі «Найлепшы студэнцкі атрад», а гэта будатрад «Дружба» (БНТУ), ушанаваны пераходным сцягам. Маладыя людзі працавалі сёлета на рэканструкцыі сталічнага стадыёна «Дынама», якому прысвоены статус мінскай гарадской маладзёжнай будоўлі.

Сёлета пераходны сцяг быў заснаваны і для найлепшай арганізацыі, якая прымае студэнцкія атрады. Ён уручаўся ўпершыню. Пераможца конкурсу ў намінацыі «Найлепшы наймальнік» стала ААТ «Гроднапрамбуд».

Да пачатку мерапрыемства ўдзельнікі і госці Усебеларускага злёту студэнцкіх атрадаў змаглі пазнаёміцца з экспазіцыяй інтэрактыўнай тэматычнай выставы. Фоталетапіс «Пабудавана з удзелам студэнтаў» расказаў пра аб'екты, будаўніцтва або рэканструкцыя якіх праходзілі з удзелам беларускіх студэнцкіх атрадаў, а перформанс «Беларускія студэнцкія атрады» візуальна адлюстравалі кожны з кірункаў дзейнасці гэтага папулярнага ў маладзёжным асяроддзі руху — будаўнічыя,

працавала 845 чалавек.

У трэцім працоўным семестры 2016 года студэнцкія атрады БРСМ дапамагалі будаваць дзіцячую абласную клінічную бальніцу ў Гомелі, цэнтральную раённую бальніцу ў Астраўцы, аперацыйны блок Магілёўскага абласнога анкалагічнага дыспансера з рэзервовай кацельняй на прыродным газе. Студэнтаў удзельнічалі ў будаўніцтве трэцяй лініі Мінскага метрапалітэна, Кітайска-беларускага індустрыяльнага парку «Вялікі камень», а таксама збіралі ўраджай, працавалі з дзецьмі ў дзіцячых аздараўленчых лагерах, добраўпарадкавалі і акультурвалі тэрыторыі помнікаў воінскай славы, месцаў масавага адпачынку, водахоўных зон і прыбярэжных палос водных аб'ектаў, паркаў, аб'ектаў культурна-гістарычнай і духоўнай спадчыны.

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by

Акрыленыя працай...

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

Аднак калі мы правялі даследаванні на шэрагу іншых фабрык, то выявілі антыцелы да гэтай інфекцыі ў 30—60 працэнтах пагалоўя птушак. Гэта значыць, што вірус цыркулюе ў многіх гаспадарках і трэба як мага хутчэй браць яго пад кантроль, каб не пачалася эпідэмія. Тым больш што некаторыя з «небяспечных» фабрык пастаўляюць інкубатарныя яйкі і куранят у гаспадаркі па ўсёй Беларусі. Акрамя таго, вытворцы абменьваюцца паміж сабой тарай — гэта таксама спрыяе распаўсюджванню інфекцый. Да 1995 года ў нашай краіне вакцыны для птушак зусім не выпускаліся, ды і цяпер мы набываем каля 80 працэнтаў прэпаратаў за мяжой, таму праца ў гэтым кірунку вельмі актуальная для эканомікі.

Падчас рэалізацыі шэрагу дзяржаўных праграм Надзея распрацавала некалькі вакцын: адна была скіравана на барацьбу з інфекцыйным ларынгатрахеітам птушак, другая — з інфекцыйнай бурсальнай хваробай (яе яшчэ называюць хваробай Гамбара — вірус пашкоджвае стра-

вірус, імунітэт яго «перамагае», і жывёла становіцца неўспрымальнай да хваробы. Але такі аслаблены вірус яшчэ трэба атрымаць шляхам культывавання або пошуку штамаў з нізкай вірулентнасцю (не здольных выклікаць захворанне, але фарміруючы імунітэт). А далей на аснове дадзенага штаму сканструяваць вакцыну. У гэтым і заключалася мая работа. Распрацаваны прэпарат дазваляе скараціць захворанне птушак на 30 працэнтаў і на 15 працэнтаў знізіць іх смяротнасць.

з замежжа, а разам з ёй — новыя захворванні. Акрамя таго, вірусы птушак, як і чалавечыя, маюць здольнасць эвалюцыянаваць і становіцца неўспрымальнымі да старых прэпаратаў.

— Работу навукоўцы ў нашым інстытуце цяжка апісаць каротка, — сцвярджае Надзея. — Акрамя навуковых распрацовак, праводзім дыягностыку паталагічнага матэрыялу, які паступае з птушкафабрык. Калі ўзнікаюць падазрэнні на небяспечныя хваробы, вызджаем

Да 1995 года ў нашай краіне вакцыны для птушак зусім не выпускаліся, ды і цяпер мы набываем каля 80 працэнтаў прэпаратаў за мяжой, таму праца ў гэтым кірунку вельмі актуальная для эканомікі.

ка-арыентаваных у Акадэміі навук, заробкі тут не самыя высокія. Тым больш да месца прыйшла стыпендыя Прэзідэнта таленавітым маладым навукоўцам — 350 рублёў сталі істотнай прыбаўкай. Акрамя таго, з Шабаноў, дзе Надзея мае кватэру, да інстытута, што ў Каменнай Горцы, яна дабіраецца на ўласным аўтамабілі. «Цяпер маю бясплатны бензін на цэлы год», — смяецца навукоўца.

— Калі казаць пра будучыню, то я пакуль кардынальна змяняць нічога не планую, — прызнаецца Надзея. — Разам з калегамі пачалі працу над чатырохвалентнай вакцынай, кажучы проста, «кактэйлем» супраць чатырох захворванняў. Расці далей па навуковым кірунку, атрымаць ступені не збіраюся, пакуль мне дастаткова таго, што ёсць. За што люблю сваю работу? Так, мне падабаецца праца навукоўцы, хоць раней я нават не магла падумаць, што буду гэтым займацца. Навука захапляе. У ёй шмат нечаканага, кожны дзень можна адкрываць для сябе нешта новае. Да таго ж у нас выдатны калектыў — ніколі не засумуеш.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.
lyskavets@vziazda.by

У віварыі жыве цэлы запарк: ад курэй да марскіх свінак.

Фота Сяргея НІКАЛАЕВА

вавальную сістэму і ныркі і забівае да 20 працэнтаў пагалоўя), а таксама для барацьбы з бронхітам курэй і хваробай Ньюкасла. Прэпараты ўжо зарэгістраваны, выпушчаны і паспяхова прымяняюцца на некаторых птушкафабрыках.

— У нашай краіне перавага аддаецца папярэджанню захворванняў, а не лекам хуткага дзеяння, менавіта таму мы робім ухіль на распрацоўку вакцын, — тлумачыць Надзея. — Прынцып дзеяння прасты: мы ўводзім у арганізм птушкі аслаблены

Створаная навукоўцам вакцына дзейнічае на ўсе дамашнія віды птушак (качак, індыкоў, галубоў, якіх трымаюць аматары, і іншых). Цяпер яны могуць быць абароненымі ад чатырох найбольш распаўсюджаных хвароб. Але гэта не значыць, што працу можна лічыць завершанай. Напрыклад, у савецкія часы ў гаспадарках былі распаўсюджаны толькі дзве хваробы: ньюкаслаўская і інфекцыйны бронхіт. Але з развалам СССР у незалежнай рэспубліцы трапіла прадукцыя

у гаспадаркі. У час працы над новымі прэпаратамі не выходзім з лабараторыі. Пачынаецца перыяд справаздач — «жывем» у кабінетах. Ёсць у нас і ўласны віварый — гадавальнік, дзе вырошчваюць курэй, пацуюк, мышэй, марскіх свінак і іншыя віды для эксперыменту. Таму спектр працы самы шырокі, магчыма, гэта робіць яе цікавейшай.

Нягледзячы на тое, што Інстытут эксперыментальнай ветэрынарыі лічыцца адным з найбольш практы-

Свой выбар

ЖЫЦЦЁ

ПАД АКАМПАНАМЕНТ БАЯНА

Першыя выступленні на канцэртах пачаліся для Аляксандра КАШАЛАПАВА ў пяцігадовым узросце. Так і павялося, што куды б ні скіраваўся хлопец, музыка пастаянна яго суправаджала: дома, у школе, у арміі, на працы. У родным пасёлку дзеці ведаюць яго як настаўніка музыкі, а ў Жлобінскім раёне ні адно свята не абыходзіцца без баяніста-віртуоза. Да чаго прыводзяць выпадковасці і чаму вёска яму мілейшая за горад, мы распыталі ў музыкі з глыбінкі.

— Адкуль прыйшло захапленне баянам?

— Колькі сябе памятаю, маці, Любоў Трыфанаўна, увесь час на ім іграла. Часта і мяне брала на выступленні. Адзін з першых дзіцячых успамінаў: стары клуб, я на сцэне нешта спяваю, а маці побач акампануе на баяне. Мне гэта страшэнна падабалася. Усе школьныя гады прайшлі з выступленнямі, нядзіўна, што я з пятага класа ведаў, што звяжу сваё жыццё з музыкай. Потым у Пярэвічах — вёсцы, дзе мы жылі, — пабудавалі дзіцячую музычную школу і мама стала яе першым дырэктарам, а я вучнем.

— Дзе, акрамя Пярэвічаў, атрымлівалі акадэмічныя веды?

— Пасля школы паступіў у Гомельскі каледж мастацтваў імя Н.Ф. Сакалоўскага. Нядаўна скончыў Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў у Мінску, толькі займаўся там не па асноўнай спецыяльнасці — баян, а па кірунку харавых народных спеваў. Пасля каледжа прыйшоў настаўнікам у Пярэвіцкую дзіцячую музычную школу, працаваў паўгода, а потым мяне забралі ў армію. Служба пра-

ходзіла... з музыкай. Служыў у каменданцкай роце, іграў у аркестры на барабанах, спяваў, а паколькі ваенны аркестр немагчыма ўявіць без трубы, то давлялася асвойваць і гэты інструмент.

— Музыкантам у войску былі паслаблены?

— Ніякага асаблівага стаўлення, паменшанай нагрукі не было. Хаця, лічу, мне пашчасціла, бо салдаты, як правіла, знаходзяцца толькі ў межах сваёй воінскай часці, бачаць адны і тыя ж твары. А мы з сябрамі вызджалі на канцэрты ў горад, мелі зносіны з людзьмі, наколькі гэта было магчыма.

— З дзецьмі займаецца па кірунку ўлюбёнага баяна?

— У мяне яшчэ ёсць пасведчанне на акардэон, так што, калі спатрэбіцца, магу дзеля справы прыгадаць патрэбныя навыкі. Наша музычная школа невялікая, усяго чатыры педагогі.

— Два гады на Гомельшчыне выступае дуэт «Брава» з вашым удзелам. Як з'явілася ідэя яго стварэння?

— Можна сказаць, адбылося ўсё выпадкова. Калега Віктар Анатольевіч Кісялеўскі лічыўся сярод выкладчыкаў музычнай школы чалавекам спакойным, але аказваўся аматарам канцэртнага жыцця. Ён раней іграў на баяне «мінусоўкі», а аднойчы прапанаваў мне разам выканаць «Лібертанга». Потым яшчэ колькі кампазіцый ігралі дуэтам. Ён старэйшы за мяне, але паразумеліся і спрацаваліся добра. Так і ўзнік дуэт баяністаў «Брава».

Цікава назіраць, як успрымаюць нас упершыню глядачы. У пачатку, калі толькі выходзім на сцэну, насцярожана. Але потым, пасля першых кампазіцый відаць, што застаюцца цудоўныя ўражанні, людзі часта танцуюць пад музыку, а пасля канцэрта некаторыя падыходзяць і дзякуюць. Гэта адначасова і прызнанне, і ўзнагарода — выступленні ў нас толькі на энтузіязме і добраахвотным пачатку.

— А наколькі часта адбываюцца «гастролі»?

— Запрашаюць ледзь не на кожны канцэрт у Жлобіне, часам бываем у іншых раёнах ці нават на абласных святах. Нядаўна выступалі на Дні вёскі, удзельнічалі ў раённых «Дажынках». Здраецца, знаёмыя, аднавяскоўцы просяць сыграць на сямейным свяце...

— На сцэну вы трапілі раней, чым пайшлі ў школу. За гэты час паспелі паўдзельнічаць у мностве конкурсаў, сталі лаўрэатам жлобінскага музычнага фестывалю «Калядная лясвіца», дыпламантам рэспубліканскага фестывалю «Беларусь — мая песня».

Які ўспамін з гэтых выступленняў для вас найбольш дарагі?

— Удзел у «Каляднай лясвіцы». Прыгадваецца яшчэ музычны нумар на свяце для ветэранаў, калі вучыўся ў 11 класе. Я тады іграў і спяваў «По полю танки грохотали». Уразіла, што пасля заканчэння некаторыя глядачы падышлі, каб паціснуць руку.

— Не задумваліся, што ў горадзе жыць прасцей?

— Неяк мне прапаноўвалі працу ў Жлобіне, але пераязджаць не стаў. Не люблю перамены, мне цяжка пакідаць абжыты, утульны дом і перабірацца на новае месца. Калі б была такая патрэба, то пераехаў бы бліжэй — і толькі. Жыць усё роўна хачу ў вёсцы. Пакуль вучыўся ў Мінску, мог ацаніць перавагі жыцця ў кватэры, але зразу меў, што не перанашу грукату і мітусні. Так што для мяне самы лепшы варыянт стасункаў з горадам — час ад часу бываць там, калі трэба нешта купіць.

— Як праводзіце вольны час? Рыбалка, паляванне?

— Такія заняткі не цікавяць. Летам гуляю ў футбол, зімой, калі замарае возера, ладзім з сябрамі спаборніцтвы па хакеі. Наогул, з прыхільнасцю стаўлюся да ўсяго, што звязана са спортам, акрамя шахмат і шашак. Ну і сачыць за трансляцыямі матчаў люблю, у нас нават з жонкай адбываюцца што-раз тыповыя спрэчкі, калі займаю месца перад тэлевізарам. З Аленай у нас двое дзяцей, калі дурэю з сынам і дачушкай, адчуваю, што шчаслівы. Мару, што аднойчы яны будуць побач на сцэне і я таксама буду акампановаць ім на баяне, як гэта калісьці было ў маім дзяцінстве.

Рагнеда ЮРГЕЛЬ.
yurgel@vziazda.by

Інвестыцыі ў будучыню

ФІНАНСАВАЯ АДУКАЦЫЯ: ДЛЯ СЯБЕ І ГРАМАДСТВА

Пераможцам Рэспубліканскай алімпіяды па фінансавай адукаванасці сярод навучэнцаў стаў Вадзім Рыбачук з Брэста.

Днямі ў Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь адбыўся заключны этап штогадовай рэспубліканскай алімпіяды. Усяго ў трох яе этапах прынялі ўдзел больш як 5 тысяч навучэнцаў X—XI класаў з усіх рэгіёнаў краіны, але ў фінал выйшлі толькі 20 навучэнцаў старшых класаў.

Пераможца вучыцца ў Брэсцкім абласным ліцэі. Фінансава адукаванаму старшакласніку быў уручаны дыплом I ступені і каштоўны прыз — планшэтны камп'ютар.

«Серабро» алімпіяды (дыплом II ступені плюс смартфон) заваяваў навучэнец Вілейскай гімназіі №2 Іван Ануф'раёнак. Дыплом III ступені і фотаапарат дастаўся Паўлу Салею, які вучыцца ў Дубненскай сярэдняй школе Мастоўскага раёна.

Фіналістаў і ўсіх удзельнікаў заключнага этапу алімпіяды павіншаваў намеснік старшыні праўлення Нацыянальнага банка Сяргей Калечыч.

На яго думку, фінансавыя веды дазваляюць чалавеку не залежаць ад абставінаў: «Фінансава адукаваны чалавек здольны сам выбіраць найбольш прывабныя шляхі ў жыцці, ствараючы матэрыяльную аснову для развіцця ўсяго грамадства. Гэта разумная інвестыцыя ва ўласную будучыню».

Сяргей Калечыч падзякаваў кіраўніцтву і спецыялістам Міністэрства адукацыі, а таксама выкладчыцкаму складу ўстаноў адукацыі, якія задзейнічаны ў рабоце па павышэнні фінансавай адукаванасці дзяцей і моладзі.

Надзея НІКАЛАЕВА.
nikalaeva@vziazda.by

ХТО СТУДЭНТ ГОДА?

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

За ганаровы тытул «Студэнт года» змагаліся будучы інжынер-эканаміст, студэнтка IV курса Брэсцкага дзяржаўнага тэхнічнага ўніверсітэта Карына ЦЯЛЮШЧАНКА, студэнт IV курса фінансава-эканамічнага факультэта Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта Дзмітрый КУКСО, будучы ўрач, анэстэзіялаг-рэаніматалаг, шасцікурсніца Гомельскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта Аліна ДАНИЛЬЧАНКА, студэнтка II курса Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі Даяна РОШЧА, студэнт II курса факультэта радыётэхнікі і электронікі БДУІР Андрэй АНДРУК, шасцікурснік медыка-прафілактычнага факультэта БДМУ Яўген ТАНАНКА, курсант II курса Універсітэта грамадзянскай абароны МНС Кірыл ДРОЗД, чацвёртакурсніца архітэктурнага факультэта Анастасія ШПАКОЎСКАЯ і будучы лагаледа з Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта Вераніка КАЖАНЕЎСКАЯ.

СЦЭНА — НЕ ПЛАВАЛЬНАЯ ДАРОЖКА

Між іншым, патрабаванні да прэзэнтэнтаў на гэта званне ўстаноўлены вельмі жорсткія: вучэбны сярэдні бал канкурсанта не можа быць ніжэйшым за 8 балаў! Малады чалавек ці дзяўчына павінны актыўна ўдзельнічаць у мерапрыемствах пярвічнай арганізацыі БРСМ, студэнцкім самакіраванні, раённых, гарадскіх, рэспубліканскіх і міжнародных конкурсах, займацца навукова-даследчай дзейнасцю... А таксама мець здольнасці да творчага экспромту, высокую эрудыцыю, умелне весці палеміку і, самае галоўнае, — працаваць у камандзе, бо за кожным фіналістам стаіць вялікая каманда студэнтаў з яго ВУ!

Напрыклад, «правілы гульні» ў гэтым годзе крыху змяніліся: каб зрабіць галасаванне больш празрыстым, журы выстаўляла ацэнкі з дапамогай спецыяльных таблічак пасля кожнага з конкурсаў. А «журылі» фіналістаў у гэтым годзе старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіццям Ірына Старавойтава, старшыня парламенцкай камісіі па ахове зда-

роўя, фізічнай культуры, сямейнай і маладзёжнай палітыцы Людміла Макарына-Кібак, намеснік старшыні Прэзідыума Нацыянальнай акадэміі навук, прадстаўнік фонду Прэзідэнта па падтрымцы адораных навучэнцаў і студэнтаў Сяргей Чыжык, начальнік упраўлення па справах моладзі Міністэрства адукацыі Наталля Пшанічная, адзнацаціразовы параалімпійскі чэмпіён па плавальні Ігар Бокій і іншыя.

Андрэй Андрук з БДУІР прэзентаваў першы ў нашай краіне музей рэтракам'ютарнай тэхнікі, які можа стаць выдатнай візіткай для горада.

Ігар Бокій — пакуль сам яшчэ студэнт БДУ, і ацэньваць яму давялося такіх жа студэнтаў. У адрозненне ад спорту, дзе ўсё вырашаюць сотыя і нават тысячныя долі секунды, у падобных конкурсах даволі складана пазбавіцца ад суб'ектывізму. Славу спартсмен прызнаўся, што сам наўрад ці выйшаў бы на сцэну. На плавальнай дарожцы ён адчувае сябе больш камфортна...

«НАСУСТРАЧ»... РЭТРАКАМП'ЮТАРАМ

Адно з выпрабаванняў прайшло ў форме абароны канкурсантамі маладзёжнага праекта. Праект Веранікі Кажанеўскай «Art-пінік «Яблычак» быў прысвечаны стварэнню ўмоў для сацыяльнай адаптацыі дзяцей з асаблівасцямі развіцця, а таксама пашырэнню валанцёрства ва ўніверсітэце. У яго рамках сіламі валанцёраў універсітэта былі арганізаваныя акцыі «Хачу дапамагчы», «Вазьмі мяне за руку», майстар-класы «Чароўная соль», «Чароўны пясок», заняты «Давайце патанцуем», «Рэабілітацыйная гімнастыка», «Пікнік на пакрывале», конкурс фатаграфіі «Прырода і мы», канцэртная праграма «Дзяцінства без межаў» і іншыя.

Андрэй Андрук з БДУІР прэзентаваў першы ў нашай краіне музей рэтракам'ютарнай тэхнікі, які можа стаць выдатнай візіткай для горада. Падобныя музеі ўжо ёсць у ЗША, Вялікабрытаніі, Канадзе, Нідэрландах, дзе яны ствараліся спецыялістамі вя-

дучых універсітэтаў. Але ў краінах СНД такога музея пакуль няма.

— Зараз калекцыя, сабраная студэнтамі БДУІР, налічвае ўжо больш як 500 унікальных экспанатаў, выпушчаных у 1960—2000-я гады. Абсалютная большасць з іх знаходзіцца ў выдатным рабочым стане, — раскажаў хлопца. — Памяшканне пад музей ужо адрамантаванае, практычна гатова экспазіцыя музея, завяршаецца работа над сайтам. Хутка распачнецца актыўная піяр-кампанія ў сацыяльных сетках. Зараз у нашай камандзе чатыры чалавекі: менеджар, рэканструктар-калекцыянер і дызайнер. Але нам патрабуюцца валанцёры, якія будуць сачыць за тэхнікай, а таксама экскурсаводы. Рэтракам'ютарная тэма цікавіць шмат людзей, аднак наш музей будзе незвычайны. Вы не ўбачыце ў ім экспанатаў пад шклом і аўдыягіды — кожны прадстаўлены экспанат зможа «самастойна» пра сябе раскажаць у інтэрактыўнай форме, а пры жаданні да яго можна будзе не толькі дакрануцца, але і папрацаваць на ім ці пагуляць.

— Калі вы жадаеце быць у цэнтры музычных, спартыўных ці іншых масавых і не вельмі падзей або жадаеце арганізаваць сваё мерапрыемства, нават нефармальнае, усё, што вам трэба зрабіць, гэта спампаваць і ўстанавіць бясплатны мабільны дадатак «Насустрэч», — агітаваў за свой праект будучы эканаміст-менеджар Дзмітрый Куцко. — Мабільная праграма ажывіць культурнае жыццё горада, дапаможа ўсім адшукаць аднадумцаў і знайсці сабе цікавы занятак абсалютна бясплатна. Зрабіць крок насустрэч адзін аднаму. Вы зможаце распаўсюдзіць інфармацыю пра сваё мерапрыемства, сартаваць падзеі па часе і катэгорыях, праглядзець апісанне кожнай прапановы і даведацца пра яе арганізатараў.

ТЭАТРАЛЬНЫ ЭЦЮД І РЫЦАРСКІ ТУРНІР

Адным з самых цікавых аказаўся інтэлектуальны конкурс, у якім ад фіналістаў патрабавалася праявіць эрудыраванасць і хуткасць рэакцыі. Члены журы задавалі ім пытанні, але часу на абдумванне не было.

Карыну Цялюшчанка папрасілі прыгадаць, якімі словамі заканчваецца дзяржаўны гімн краіны і што для дзяўчыны значаць гэтыя словы. «Дзякуй вялікі за пытанне, дазвольце мне

праспяваць», — адказала дзяўчына і выканала прыпеў дзяржаўнага гімна.

— Цяпер усё менш і менш людзей размаўляюць на найпрыгажэйшай беларускай мове, раскажаў, якім чынам я можна вярнуць у маладзёжны асяродок? — пацікавіліся ў Веранікі Кажанеўскай.

— Я хацела б, каб такія масавыя мерапрыемствы праводзіліся на бела-

Упершыню галоўнае студэнцкае свята, ідэйным натхняльнікам якога выступае БРСМ, выйшла за межы ўніверсітэцкай актавай залы і перамясцілася ў начны клуб Dozari.

рускай мове, калі мы падтрымліваем сваю краіну і сваю родную мову, — адказала на рускай мове канкурсантка.

Тэлевядучы Яўген Перлін пацікавіўся ў Андрэя Андрука, як можна павялічыць колькасць падпісчыкаў у Інстаграме. А Вераніку Рошчу папрасілі прыгадаць знакамiтых выпускнікоў Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі.

У творчым конкурсе студэнты дэманстравалі свае таленты ў танцах, выразным чытанні вершаў на роднай мове, выкананні народнай песні нават у электроннай апрацоўцы, пераспяваючы Shuma «Rano-Rano». Нетыповым у творчым конкурсе было выступленне курсанта Універсітэта грамадзянскай абароны МНС Кірыла Дразда, які зладзіў на сцэне клуба рыцарскі турнір, а таксама Андрэя Андрука. Свой тэатральны эцюд ён прысвяціў каханню: «Памятаю, як я сядзеў на

кухні і глядзеў на яе, калі яна бралася за ўборку. Не мог адарваць ад яе вачэй. Яна лавіла гэты позірк і ўсміхалася, натхнёная маёй увагай. Не проста ўсміхалася, а зіхацела, быццам бы мой позірк уключаў у ёй нейкую сакрэтную ілюмінацыю. Здавалася, гэта шчасце ніколі не скончыцца. А потым я памятаю тое імгненне, калі ўсё змянілася...» У студэнта тэхнічнай ВУ аказаліся выдатныя артыстычныя здольнасці, ці не таму ён з'яўляецца яшчэ і ўладальнікам тытула «Містар БДУІР»?

У ПАДАРУНАК — ВАНДРОЎКА

...Дваццаціхвілінная паўза, і, нарэшце, аб'яўлены прызёры і новы ўладальнік тытула «Студэнт года». Трэцяе месца дасталося будучаму інжынеру электроннай тэхнікі **Андрэю АНДРУКУ**. Як прызнаўся малады чалавек, яго кумірам з'яўляецца музыкант Джэк Уайт. Ён вельмі любіць яго цытату: «Вакол ёсць так шмат людзей, якія будуць паўтараць табе, што ты не зможаш. Усё, што трэба зрабіць, дык гэта павярнуцца і сказаць ім: глядзіце». Другое месца прысудзілі «дзяўчыне з лабутэнаў», будучаму лагаледа з Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта **Вераніцы КАЖАНЕЎСКАЙ**. Яна спартсменка, актывістка, валанцёр. Спявае, танцуе, іграе ў аркестры народных інструментаў. Плюс піша навуковыя артыкулы...

А перамогу ў гэты вечар святкаваў студэнт Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта **Дзмітрый КУКСО**. Трымаючы ў руках галоўную ўзнагароду конкурсу, Дзмітрый канстатаваў, што для яго гэта не проста прызнанне, а вялікая адказнасць. «Мне цэлы год трэба будзе прадстаўляць студэнцтва Беларусі. Я пастараюся не падвесці і з гонарам несці гэта званне». Акрамя тытула, Дзмітрый Куцко атрымаў таксама падарункі ад партнёраў: трыстацьнёную пуцёўку па маршруце Талін — Хельсінкі — Стакгольм і акустычную сістэму ад кампаніі SVEN.

Дарэчы, Дзмітрый стаў першым хлопцам, які перамог у гэтым конкурсе. Да яго пяць разоў запар перамагалі дзяўчаты. Невыпадкова сталі жартаваць: а ці не перайменаваць нам конкурс у «Студэнтку года»?

Надзея НІКАЛАЕВА.
nikalaeva@vziazda.by

Фота Сяргея НІКАНОВІЧА.

Прэч руціну

У маладзёжнай сталіцы Беларусі на базе Баранавіцкага дзяржаўнага ўніверсітэта ўпершыню прайшоў рэспубліканскі конкурс «Лідар года». Удзел у ім узялі самыя актыўныя студэнты з 16 ВУ краіны.

Прэзэнтэнтаў на гэта званне чакаў шэраг конкурсных выпрабаванняў, у тым ліку ма-рафон відэакліпаў «Я шчаслівы як ніхто!!!» і літаратурных візітных карткаў. У відэакліпе фіналісты павінны былі прадставіць сюжэтнае музычнае відэа, у якім яны дэманстравалі свае дасягненні, унікальнасць і дэвіз па жыцці. А ў сваёй літаратурнай візітоўцы прэзентавалі сябе ў форме найбольш блізкага ім літаратурнага жанру: байкі, верша, легенды, казкі і г.д.

ЗВЯЗДА

«Я ШЧАСЛІВЫ ЯК НІХТО!!!»

У конкурсным выпрабаванні «Універсітэт будучыні» фіналістам спатрэбілася аратарскае майстэрства: лідары выкладалі дакладную стратэгію дзеянняў студэнцкага самакіравання на бягучы навучальны год, прычым з прэзентацыйнай канкрэтнай мерапрыемстваў, дзеянняў і праектаў.

Падчас інтэлектуальнага паядынку «Лідар-менеджар — гэта Я» фіналістам прапанавалі выказаць сваё меркаванне па сцвярдзенні, звязаным з абранай тэмай, а таксама максімальна хутка вырашыць нестандартную сітуацыю: «Вы — кіраўнік студэнцкага савета, у якога ёсць геніяльная ідэя, супраць якой выступае рэктар», «Вам давядзецца сустрэцца з важным чалавекам, імя і імя па бацьку якога вы забылі...», «Вам даручылі правесці маш-

табную акцыю, важнасць якой разумеюць не ўсе студэнты...»

Канкурэнтнай, спаборніцкай атмасферы на конкурсе не было. Наадварот, студэнты актыўна наладжвалі сяброўскія сувязі, дзяліліся вопытам і з усіх сіл імкнуліся падтрымаць таварышаў. «Мы хадзілі адзін да аднаго на прэзентацыі, дапамагалі нават падшываць касцюмы, — раскажаў **старшыня студэнцкага савета, студэнт IV курса БДУІР Ілья ЛЯСУН**. — 20 хвілін спрабавалі дапамагчы дзяўчыне з БНТУ расшпіліць сукенку — заеў замок! Набліжаўся інтэлектуальны конкурс, а на ёй была сукенка ў стылі сярэднявечча. Пасля некалькіх беспаспяхоўных спроб я сказаў ёй: «Нічога страшнага, выходзь так, з каронай — наадварот, веселей будзе!» І на гэтых словах замок нарэшце паддаўся».

Эрудыцыя і лідарскія якасці дапамаглі студэнту БДУІР вывесці свой універсітэт у фінал і стаць там пераможцам у намінацыі «Я шчаслівы як ніхто!!!». А лідарам года па рашэнні журы стаў Раман ШУХНО з Баранавіцкага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Творчымі натхняльнікамі і арганізатарамі конкурсу выступілі Міністэрства адукацыі і Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт. Нагадаем, што маладзёжнай сталіцай Беларусі ў 2016 годзе на конкурснай аснове быў выбраны горад Баранавічы. У 2017 годзе на статус маладзёжнай сталіцы прэзэнтуюць Полацк, Ліда, Шклоў і Маладзечна. Менавіта гэтыя чатыры гарады выйшлі ў фінал конкурсу.

Надзея НІКАЛАЕВА.
nikalaeva@vziazda.by

ООО «ЦЕНТР ЭКСПЕРТ-УСЛУГ» (Организатор аукциона) по поручению Индивидуального предпринимателя Романенко Валерия Дмитриевича ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН по продаже следующего капитального строения:

1. КАПИТАЛЬНОЕ СТРОЕНИЕ С ИНВЕНТАРНЫМ НОМЕРОМ 350/С-49744 по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Подгорная, д. 10, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 34010000001002680 общей площадью 0,5744 га, предоставленном в аренду сроком до 17.01.2027 г. для эксплуатации и обслуживания здания транспортной проходной, асфальтного покрытия).

Продавец: Индивидуальный предприниматель Романенко Валерий Дмитриевич, УНП 400097538. Начальная цена продажи без НДС – 140 000 руб. 00 коп. Шаг аукциона – 5% от начальной цены продажи. **Задаток – 5 000 руб. 00 коп. перечисляется на расчетный счет 3012403517013 в «Приорбанк» ОАО, ЦБУ 400 в г. Гомеле, БИК 153001749, получатель платежа – ООО «Центр эксперт-услуг», назначение платежа: задаток для участия в аукционе согласно извещению в газете «Звезда» от 23.12.2016 г.**

Аукцион состоится 24 января 2017 г. в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Старочерниговская, 7а. Заявления на участие в аукционе и необходимые документы принимаются по 20 января 2017 г. до 16.00 по указанному адресу.

Перечень документов, необходимых для участия в аукционе, порядок проведения аукциона и оформления его результатов, дополнительная информация об Объекте аукциона размещены на сайте **standard.by**.

Участник, ставший победителем аукциона или единственным участником аукциона, который согласится приобрести предмет аукциона по начальной цене продажи, увеличенной на 5%, обязан:

в течение 5 (пяти) рабочих дней после подписания в день проведения аукциона протокола о результатах аукциона возместить затраты на организацию и проведение аукциона (в т.ч. возместить затраты по ранее проведенным нерезультативным, несостоявшимся аукционам, в случае повторного выставления объекта на торги); в течение 10 (десяти) рабочих дней после подписания в день проведения аукциона протокола о результатах аукциона заключить договор купли-продажи объекта недвижимости (далее договор купли-продажи); произвести оплату в сроки, установленные договором купли-продажи. Если в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и порядке оплаты за объекты недвижимости в течение 30 (тридцати) календарных дней после подписания договора купли-продажи произвести оплату за объекты недвижимости.

Тел./факс: +375 (232) 21 21 61,
+ 375 (29) 648 83 06.
E-mail: 6488306@mail.ru

Торговое общество с ограниченной ответственностью фирма «Верасень» ОБЪЯВЛЯЕТ О НАЧАЛЕ ПРОЦЕССА РЕОРГАНИЗАЦИИ в форме выделении общества с ограниченной ответственностью «Компания Верасень» из торгового общества с ограниченной ответственностью фирма «Верасень».

Претензии кредиторов принимаются в течение 1 (одного) месяца по юридическому адресу: 230023, Гродно, ул. Ленина, д. 13.

Государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга» сообщает, что лот №1 капитальное строение с инв. №200/С-84139 с оборудованием и инвентарем в количестве 241 ед., расположенное по адресу: г. Витебск, ул. Медицинская, 12, снимается с торгов, назначенных на 26.12.2016 в 15.00. Контактный тел.: (0212) 42-61-62.

РУП «Институт недвижимости и оценки» по поручению Бобруйского межрайонного отдела управления по Могилевской области Департамента по гуманитарной деятельности Управления делами Президента Республики Беларусь извещает о проведении повторного открытого аукциона со снижением цены ПО ПРОДАЖЕ МАГАЗИНА СМЕШАННОЙ ТОРГОВЛИ в г. Бобруйске

ОПИСАНИЕ
Лот №1: 1. Здание магазина смешанной торговли и офиса, четырехэтажное, кирпичное с подвалом, по адресу: Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. К. Маркса, 36. Инв. № 710/С-9114. Общая площадь по данным выписки из ЕГРН от 25.10.2016 – 847,6 кв.м. 2. Роллет размером 1000*1870 мм в кол-ве 6 шт. 3. Роллет размером 2340*2800 мм в кол-ве 2 шт. Начальная цена – 1 371 246,26 бел. руб. Задаток – 137 100,00 бел. руб.

ЗЕМЕЛЬНЫЙ УЧАСТОК
Лот № 1 расположен на условном земельном участке с кадастровым номером 741000000006000115 площадью 0,0333 га согласно письму от 31.07.2015 № 121/02-вн. Целевое назначение – для содержания и обслуживания административного здания. Право аренды на срок по 17.07.2056

ОБРЕМЕНЕНИЕ
Ипотека в силу закона; в случае продажи с публичных торгов (торгов) имущества, являющегося предметом ипотеки, ипотека прекращается в соответствии с законодательством Республики Беларусь. Запрет отчуждения недвижимого имущества; в случае продажи с публичных торгов (торгов) обременение будет снято (письмо от 18.10.2016 № 08-6-2/197)

УСЛОВИЯ
Если заявление на участие в аукционе подано только одним участником и он согласен приобрести Объект по начальной цене, увеличенной на 5% (пять процентов), ему присваивается статус «Претендент на покупку». Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан произвести оплату всей стоимости Объекта не позднее 20 рабочих дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.

Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона на основании счет-фактуры в течение 3 (трех) банковских дней с момента подписания протокола о результатах аукциона.

Переход права собственности на приобретенный на аукционе Объект недвижимости, обращенный в доход государства (имущество должника), осуществляется в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством Республики Беларусь для Победителя аукциона

Аукцион состоится 11.01.2017 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4. Шаг аукциона – 5%

Порядок оформления участия в аукционе и более подробная информация содержится на сайте Организатора аукциона **ino.by**. Задаток перечисляется на р/с 3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк», 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а, код 369. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по продаже здания магазина (Лот № 1), проводимом 11 января 2017 г.

Организация и проведение аукциона осуществляются в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь.

Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 8.30 до 12.00, с 13.30 до 16.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, 11, каб. 6. Окончание приема заявлений и задатков – **09.01.2017 в 10.00**. Все желающие могут предварительно ознакомиться с Объектом аукциона.

Контактные лица для осмотра Объектов аукциона: по Лоту № 1: Кирдун Елена Ивановна, (80225) 750035.

Организатор аукциона вправе снять лот с торгов по письменному указанию подразделения Департамента по гуманитарной деятельности Управления делами Президента Республики Беларусь в любое время до объявления его результатами.

Организатор аукциона: 8 (017) 306-00-57, 8 (029) 550-09-52, 8 (029) 356-90-03 • www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by

БЕЛАРУСКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ сообщает о проведении 23 января 2017 года открытого аукциона по продаже земельных участков в частную собственность для строительства многоквартирного жилого дома

Номер лота	Адрес земельного участка, кадастровый номер	Площадь, га	Инженерная и транспортная инфраструктура	Начальная цена, бел. руб.	Расходы по подготовке зем. документации	Сумма задатка, бел. руб.
Аукцион по продаже земельных участков гражданам в частную собственность для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома						
1	Минская область, Логойский район, Беларуский с/с, д. Корбачевка, земельный участок У-1, кадастровый номер 623280403601000063, целевое назначение земельного участка – земельный участок для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома	0,1037	Возможность подключения к электроснабжению, подъезд с грунтовой дороги	5 500,00	1 484,26 + публикация в газете	550,00
2	Минская область, Логойский район, Беларуский с/с, д. Корбачевка, земельный участок У-2, кадастровый номер 623280403601000064, целевое назначение земельного участка – земельный участок для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома	0,1015	Возможность подключения к электроснабжению, подъезд с грунтовой дороги	5 500,00	1 468,43 + публикация в газете	550,00

Задаток (10% от начальной цены) перечисляется на расчетный счет № 3600619011121 в ОАО «АСБ Беларусбанк», код банка 795, код платежа 4901, УНН 600181549, получатель – Беларуский сельский исполнительный комитет.

Аукцион состоится 23 января 2017 года в 10.00 по адресу: Минская обл., Логойский район, д. Алекшицы, ул. Центральная, д. 17.

Заявления на участие принимаются по рабочим дням с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по адресу: Минская обл., Логойский район, д. Алекшицы, ул. Центральная, д. 17.

Последний день приема заявлений – **17 января 2017 года до 17.00**. Контактные телефоны: (801774)58445, 58435, 58436.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» сообщает о проведении торгов в виде открытого аукциона по продаже недвижимого имущества, на которое обращено взыскание в счет неисполненного налогового обязательства

ЛОТ №1: **Капитальное строение с инв. № 700/С-61108 – здание магазина № 38**, расположенное по адресу: г. Могилев, ул. Станция Луполово, 4, общ. пл. 110,0 кв. м, фундамент – кирпичный, стены – кирпичные, перекрытия – деревянные, кровля – шифер, г.п. – 1985. Сведения о земельном участке: земельный участок с кадастровым номером 740100000007004387, площадью – 0,0478 га, предоставлен на праве постоянного пользования, назначение – земельный участок для использования под здание магазина № 38 и хозяйской.

Начальная цена продажи **48 967,20 рубля в денежных знаках образца 2009 г.**, 489 672 000 рублей в денежных знаках образца 2000 г.

Сумма задатка **4 896,72 рубля в ден. знаках образца 2009 г.** или 48 967 200 рублей в ден. знаках образца 2000 г.

Расчетный счет для перечисления задатка	Получатель платежа РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182, р/с 3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, МФО 153001369
Дата, время и место проведения аукциона	Аукцион проводится 31 января 2017 года в 12.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 99, офис Могилевского филиала РУП «Институт недвижимости и оценки». Последний день подачи заявок и внесения задатка: 30 января 2017 года до 15.00
Срок и условия оплаты приобретенного с аукциона имущества	В течение 20 (двадцати) рабочих дней с момента подписания протокола аукциона на расчетный счет Организатора аукциона
Обременение	Магазин сдается в аренду, договор заключен по 17.07.2017

Для участия в аукционе участник в установленный срок должен предоставить Организатору:

- заявление на участие в аукционе; - копию платежного документа о перечислении задатка; - паспорт; - индивидуальные предприниматели и юридические лица – резиденты Республики Беларусь — копию документа, подтверждающего государственную регистрацию; - юридические лица – нерезиденты Республики Беларусь — легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена не ранее чем за 6 месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе) или эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения. Представитель физического лица, индивидуального предпринимателя, юридического лица предоставляет доверенность (документ,

подтверждающий полномочия должностного лица). Аукцион проводится в соответствии с Положением «О порядке учета, хранения, оценки и реализации имущества, изъятого, арестованного или обращенного в доход государства», утв. Указом Президента Республики Беларусь от 19.02.2016 № 63. Победитель аукциона – участник, предложивший наибольшую цену. Условие – наличие не менее 2 участников. Единственный участник имеет право приобрести объект по начальной цене, увеличенной на 5%.

Участник, выигравший торги, возмещает затраты на организацию и проведение аукциона в соответствии со счет-фактурой, которые подлежат уплате в течение 3 рабочих дней после проведения аукциона.

Дополнительную информацию можно получить по тел.: (8-0222) 32-43-98, (8-0291) 400-394; 8-029-624-26-25.

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении 25 января 2017 года торгов по продаже имущества, на которое обращено взыскание в счет неисполненного налогового обязательства, неуплаченных пеней

Предмет торгов (наименование, место нахождения, характеристики продаваемого имущества)	Здание административно-бытовое №1, общая площадь 6461,2 кв. м, расположено по адресу: г. Молодечно, ул. В. Гостиница, д. 31А, год постройки 1968, фундамент: железобетонные сваи, стены: ж/б рамный керамзитобетон, панели, перекрытия: сборные ж/б плиты, этажность 3 (три) (инвентарный номер: 630/С-42637, назначение: здание административно-хозяйственное)
Начальная цена в бел. руб. (бел. руб. образца 2000 года)	1 531 683,35 (15 316 833 500)
Сумма задатка в бел. руб. (бел. руб. образца 2000 года)	100 000,00 (1 000 000 000)
Организатор аукциона	Коммунальное унитарное предприятие «Минский городской центр недвижимости», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск, (017) 327-05-62
Балансодержатель (должник)	ОАО «Молодеченский завод металлоконструкций»

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке учета, хранения, оценки и реализации имущества, изъятого, арестованного или обращенного в доход государства, утвержденного Указом Президента Республики Беларусь от 19.02.2016 № 63, и порядком проведения аукциона, утвержденным организатором аукциона.

К участию в аукционе допускаются резиденты и нерезиденты Республики Беларусь, своевременно внесшие задаток по данным выписки с организатором торгов о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона по соответствующему предмету торгов, а также представившие в установленный срок организатору торгов следующие документы:

заявление на участие в аукционе (по форме, определенной организатором аукциона); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, определенной организатором аукциона); копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для физических лиц и индивидуальных предпринимателей); подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); документ, подтверждающий внесение суммы задатка с отметкой банка, документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

При подаче документов на участие в аукционе физические лица, представители физических и юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Задаток перечисляется на расчетный счет №3012104971019 в региональной дирекции №700 по г. Минску и Минской области ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369; получатель – коммунальное унитарное предприятие «Минский городской центр недвижимости», УНП 190398583. Сумма задатка для участия в аукционе должна быть внесена в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе.

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором аукциона. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем аукциона, наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах аукциона. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона осуществляет победителем аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона. Информация о размере затрат доводится до сведения участников перед началом аукциона. Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется в течение 20 рабочих дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.

Аукцион проводится 25 января 2017 года в 12.30 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.

Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с **23.12.2016 по 20.01.2017 включительно** в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017) 327-40-22, (017) 327-48-36 – коммунальное унитарное предприятие «Минский городской центр недвижимости».

ООО «Юридическая группа «СОВЕТНИК» – управляющий по делу о банкротстве ООО «Корунд», извещает о проведении повторных торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего должнику

Торги состоятся 12 января 2017 года в 15.00 в помещении экономического суда Брестской области по адресу: г. Брест, ул. В. Хоружей, д. 8.

Для участия в торгах необходимо подать до **10 января 2017 года** заявку и перечислить на расчетный счет ООО «Корунд» р/с 3012500100017 в ОАО «Приорбанк», код 749, УНП 200228302 сумму задатка в размере 5% от начальной цены имущества. Сумма шага аукциона по каждому лоту составляет 5% от начальной цены предмета аукциона.

С имуществом, выставляемым на торги, можно ознакомиться, предварительно согласовав время по телефону +375333521040.

Прием заявок и документов на участие в торгах осуществляет организатор торгов – ООО «Юридическая группа «СОВЕТНИК» – ежедневно по рабочим дням с 9.00 до 18.00 по адресу: 220020, г. Минск, пр-т Победителей, д. 101, оф. 1, каб. 1.

Сведения об имуществе, выставляемом на торги.

Номер лота	Сведения об имуществе	Начальная цена за ед. рублей без НДС	Сумма задатка
1	Вводн. распредел. электрощит ВРУ-1, инв. № 19	19,35	0,97
2	Верстак слесарный, инв. № 16	39,51	1,98
3	Видеомагнитофон Philips VR-397, инв. № 44	4,95	0,25
4	Копир Xerox PE16e, инв. № 80	57,96	2,90
5	Кульман «Ассистент – 125», инв. № 25	125,37	6,27
6	МФУ лазерный Canon i-Sensys MF 4410, инв. № 97	99,00	4,95
7	Набор корпусной мебели «Вежа», инв. № 54	103,50	5,175
8	Насос-гидрофор МН 1300 INOX, 24 л, инв. № 92	90,81	4,54
9	Пищущая машинка электрон. SQ-1050, инв. № 15	15,21	0,76
10	Принтер EPSON Stylus Photo 1290, инв. № 68	43,92	2,20
11	ПЭВМ «Пилот», инв. № 96	63,90	3,20
12	ПЭВМ «Пилот», инв. № 98	63,90	3,20
13	Сканер Hp ScanJet 3800, L1945 A, инв. № 88	31,50	1,58
14	Сканер MUSTEK ScanEspress A3, инв. № 69	91,53	4,58
15	Фильтр обратного осмоса для воды Ro5, инв. № 93	60,03	3,00
16	Холодильник «Минск», инв. № 21	80,37	4,02
17	Телефон-автоответчик «Panasonic-750», инв. № 12	4,41	0,22
18	Станок ножовочный металлорежущий Мп6-1697	2980,80	149,04

Победителем торгов является лицо, предложившее наибольшую цену. Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона производится победителем аукциона по фактическим затратам.

Цены указаны без учета налога на добавленную стоимость.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, предмет торгов продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

По результатам аукциона организатор торгов составляет протокол в трех экземплярах.

Заключение договора купли-продажи осуществляется в течение 7 рабочих дней с даты проведения торгов.

Организатор вправе отказаться от проведения торгов не менее чем за 3 дня до даты проведения торгов.

С более подробной информацией о порядке, условиях проведения торгов, предметах торгов можно ознакомиться по тел. +375333521040.

22.12.2016 г.

Я — МАЛАДЫ.

З сённяшняга нумара «Чырвонка. Чырвоная змена» пачынае друкаваць найлепшыя «пробы пяра» юных і маладых няштатных аўтараў, якія былі дасланы на наш творчы конкурс. Так атрымалася (і, упэўнены, гэта не выпадковасць), што гонар распачаць эстафету спаборніцтва выпай удзельнікам з Маладзечна. Падчас правядзення апошніх творчых конкурсаў менавіта яны, члены гуртка журналістыкі пры мясцовым цэнтры творчасці дзяцей і моладзі, паказалі

ЮНКАРЫ, МЫ ПАЧЫНАЕМ!

сябе як найбольш актыўныя і крэатыўныя аўтары. Малайцы, так трымаць! Вашы работы — прыклад для іншых. Так што раім тым, хто хоча, але яшчэ не далучыўся да творчага спаборніцтва, не зацягваць з гэтым. Прайграўшых не будзе! А пераможцы да ўсяго атрымаюць граматы і рэкамендацыі для паступлення на журфак (тыя, хто збіраецца «штурмаваць» яго ў 2017 годзе). Таму вынікі творчага конкурсу будучы падведзены да пачатку ўступнай кампаніі. Нагадаем, што з умовамі яго правядзення можна азнаёміцца ў нумары «Чырвонкі. Чырвоная змены» ад 21.10.2016 года ці на сайце газеты. Чакаем вашых допісаў!

Шчасце трэба здабываць самому

У дзяцінстве яна марыла быць усімі, кім толькі можна: спявачкай, актрысай, настаўніцай, доктарам і нават міліцыянерам (як тата), але ніяк не мадэлю! Калі пачынала рабіць першыя крокі ў свеце хараства і моды, ніхто не ўспрымаў іх сур'ёзна і не думаў, што яна можа чагосьці дасягнуць... А цяпер Настасся Сарока — другая віцэ-міс нацыянальнага конкурсу прыгажосці «Міс Беларусь — 2016». Нягледзячы на занятасць (даводзіцца сумяшчаць мадэльную кар'еру з вучобай у лінгвістычным універсітэце), Настасся знайшла час адказаць на пытанні, якія нас цікавяць.

— **Хто цябе падтрымліваў, калі ты толькі пачынала свой шлях у свет?**

— Мае бацькі. Заўсёды было вельмі шмат зайдроснікаў, зласліўцаў, якія ўсміхаліся ў твар, а на самай справе... Таму, калі хочаш з некім падзяліцца поспехам у поўнай меры — гэта толькі твая сям'я.

— **Як трапіла на конкурс «Міс Беларусь»?**

— Пра яго правядзенне я чула даўно, але ніколі не думала браць у ім удзел. Усё адбылося нечакана: сяброўка ішла на кастынг і запрасіла мяне. Я вельмі доўга адмаўлялася, але потым зразумела, што нічога не страчу, калі паспрабую, гэта ж у нейкай ступені досвед.

— **Як змянілася жыццё пасля ўдзелу ў ім?**

— Стала больш фота- і відэапраектаў, запрашаюць на розныя мерапрыемствы рэспубліканскага маштава, нават у журы на конкурсы прыгажосці! Нядаўна мне паступіла прапанова, якая можа стаць пераломным момантам у маім жыцці, у добрым сэнсе, але пра гэта я пакуль прамаўчу. А калі ўсё атрымаецца, абавязкова з вамі падзялюся.

— **Пра што ты думаеш, выходзячы на подыум?**

— У маёй галаве заўсёды абсалютна розныя думкі. Атрымліваю велізарнае задавальненне, калі іду па подыуме, прадстаўляючы які-небудзь брэнд. Я не баюся выходзіць на сцэну, але... ёсць невылікае хвалюванне, імгненнае, узнікае яно менавіта тады, калі згасае святло і гучаць першыя музычныя акорды.

— **Як думаеш, ці можна дасягнуць поўнай дасканаласці ў чымсьці?**

— Мой адказ — не. Дасканалых людзей не бывае, а калі чалавек сябе такім лічыць, то ён дурань. Мяжы няма, заўсёды ёсць куды імкнуцца, расці. Чалавек развіваецца на працягу ўсяго жыцця.

— **Што для цябе самае важнае?**

— На цяперашні перыяд — кар'ера. Я яшчэ занадта маладая, каб задумвацца пра замужжа. Але дакладна вырашыла, што калі ў маім жыцці будзе сітуацыя выбару паміж кар'ерай і сям'ёй, то я выберу апошнюю, бо дзіцяці патрэбна матуля, а мужу — клапатлівая і каханая жонка.

— **Ці ёсць у цябе вольны час? Як ім распараджаешся?**

— Ёсць, але мала. Калі з'яўляецца, ніколі не дазваляю сабе проста праляжаць на канапе цэлы дзень, нічога не робячы. Заўсёды прыцягваюць тэатры, выставы і музеі, кіно, цікавая літаратура, гэтулькі ж усяго прывабнага, чаго я яшчэ не ведаю! Вельмі часта з вакальнай студыяй мы выезджаем у дзіцячыя дамы з рознымі канцэртамі, тэатральнымі пастаноўкамі, аказваем матэрыяльную дапамогу.

— **Прадоўжы фразу: «Я маладая. І мне не ўсё роўна...»**

— ...Што будзе з нашай краінай у будучыні. Калі ў чалавека няма пачуцця патрыятызму, павагі да сваёй Радзімы, то і яна не адкажа ўзаемнасцю. Я лічу, што наша будучыня залежыць ад учынкаў, якія мы здзяйсняем, ад іх гуманнасці і прадуманасці.

— **Якую параду можаш даць моладзі?**

— Май сваю галаву на плячых, свае думкі, жаданні і мары. Ніхто за цябе не будзе будаваць тваё шчасце. Нікога не слухай, ідзі сваёй дарогай. Усё самае лепшае наперадзе...

Надзея БОБРЫК,
вучаніца 10-га класа гімназіі №7 г. Маладзечна.

Данік, здольны весці за сабой

«Мы жывём, як лекадумныя турысты, якія праходзяць праз жыццё, акідаючы позіркамі тое, што трапляецца на шляху, але не спыняючы ўважлівага позірку ні на чым, не ўзіраючыся ні ў што», — такімі словамі філосафа і прапаведніка Антонія Сурожскага пачынаецца сцэнарый дакументальнага фільма маладога маладзечанскага рэжысёра Вольгі Пятровай «Музыка пад Брайлем».

Яна выкладае ў Маладзечанскай дзіцячай школе мастацтваў, аднак яе пастаянна натхняе другая, рэжысёрская, адукацыя. Дыпломнай работай Вольгі ў Акадэміі мастацтваў быў дакументальны фільм «Бабуля і мама». Пасля яго ўдзелу ў фестывалі «Час жыць!» да дзяўчыны падыходзілі са словамі: «Оля, выдатна! Здымай яшчэ».

— Гэта паслужыла для мяне штуршком зноў шукаць новага героя для фільма, — гаворыць рэжысёр. — Я паслала запыт у космас, і вось аднойчы ў музычнай школе на свяце «Пасвячэнне ў першакласнікі» я сустрэла Даніка. Ён выходзіць у ружовай кашульцы з галыштукам. Пачынае спяваць. Зала замірае, а ў мяне мурашкі па скуры. Я разумею, што гэта — ён.

Назва фільма «Музыка пад Брайлем» хоць і сфармулявана няправільна з лінгвістычнага пункту гледжання, але нясе ў сабе асаблівы сэнс: француз Луі Брайл — стваральнік унікальнага рэльефнага кропкавага шрыфту, які дазваляе чытаць сляпым людзям. Яго імя — святое для ўсіх, хто з розных прычын страціў зрок.

Дакументальная карціна прысвечана вучню Маладзечанскай школы-інтэрната для дзяцей з парушэннем зроку Даніілу Савені. 12-гадовае хлопчык стаў славу-тасцю пасля выканання без музычнага суправаджэння гімнаў Беларусі, Латвіі і Фінляндыі перад хакейнымі матчаў на «Мінск-Арэне». Акрамя таго, ён пераможца шматлікіх рэспубліканскіх і міжнародных вакальных конкурсаў. Раскрыццямі і

Данііл Савеня (у цэнтры) з сябрамі і рэжысёрам фільма Вольгай Пятровай.

дасягнуць поспеху юнаму артысту дапамагла педагог Таццяна Мікалаеўна Стукалава.

— Музыка, асабліва для дзіцяці, якое не бачыць, дае магчымасць праявіць сябе, свае эмоцыі і адчуць фарбы жыцця, — лічыць «Музычная мама» Даніка.

Аўтар фільма назірала за жыццём Данііла паўгода, каб зразумець і адчуць самой, а потым раскажаць яго гісторыю іншым. Мы бачым хлапчука, які радуецца дробязям, свавольці на перапынках, часам не зусім гатовы да ўрока...

— Я ставіла задачу здымаць як ёсць, нічога не каментавала. І без музычнага суправаджэння, таму што яно таксама ўплывае на настрой, — тлумачыць Вольга.

На прэм'еры фільма прысутнічалі бацькі, сястра, сябры Данііла і, вядома ж, сам галоўны герой. У канцы аўтары глядачы пачулі «юнага Павароці» ўжывую. Хлопчык выканаў песню «Вядзі мяне», якую ён спяваў у дуэце з Інтарсам Бусулісам на праекце Дзяіны Гурцкой у Маскве.

Ірына БУБНОВА, вучаніца
10-га класа СШ №12 г. Маладзечна.

ПРА АЎТАРА

— Я люблю чытаць, найперш пра вайну. У такой літаратуры заўсёды ёсць прыклады, на якіх мы павінны вучыцца, — гаворыць пра сябе 16-гадовая аўтарка. — Маім любімым творам з'яўляецца апавесць Барыса Васільева «А досвіткі тут ціхія...» Асабліва мне падабаецца Жэня Камялькова — смелая, адчайная, моцная. Я мару сустрэцца з выканаўцай гэтай ролі Вольгай Астрамавай, а для гэтага збіраюся пабыць у Маскве, у тэатры Массавета, дзе яна іграе.

У будучым Іра марыць стаць журналістам, таму зараз наведвае гурток «Школа журналістыкі» пры цэнтры творчасці дзяцей і моладзі «Маладзік». Як прызналася дзяўчына, дасланая работа — яе першая «проба пяра». Выпадкам яна стала і першай жа адабранай да друку ў ліку іншых.

«Паміж песнямі» — МУЗЫКА

Сёлета Маладзечна было абвешчана культурнай сталіцай Беларусі. Упэўнена, што выбар — не выпадковы. Сапраўды, наш горад поўны талентаў у розных сферах: музыцы, паэзіі, жывапісе... Апошнім часам асабліва стала развівацца маладзёжная рок-культура, з'яўляюцца новыя цікавыя калектывы. Выдатна, што маладым людзям ёсць што сказаць і яны спрабуюць прынесці штосьці новае ў наша жыццё.

На адным з фестываляў у Маладзечанскім амфітэатры я пазнаёмілася з трыма братамі, маімі ровеснікамі: Андрэем Мелюком, Уладзіславам і Яўгенам Саевічамі. Раней хлопцы ігралі ў розных гуртах, але каля года таму вырашылі аб'яднацца.

— Аднойчы нам спадабаўся выраз Жэні: Between Songs. Мы не вывучалі англійскую мову, і ён растлумачыў, што ў перакладзе гэта азначае «паміж песнямі». Я зразумеў гэта так: да нас былі музыкі і пасля нас будучы, а мы іграем цяпер. Аднагалосна прызналі, што гэта назва падыходзіць для нашага гурта, — успамінае Андрэй Мялюк.

Кампазіцыі юнакі пішуць самі. Неяк зімой яны вырашылі сабрацца і паспрабаваць прыдумаць сваю музыку, не падобную на іншую. Пасля некалькіх рэпетыцый прадумалі партыі для інструментаў і запісалі плейбэк.

Браты называюць сваю музыку эксперыментальнай. Яны не прытрымліваюцца пэўнага стылю і выкарыстоўваюць элементы розных жанраў. Галоўнае адрозненне гурта ад многіх іншых у тым, што яны выконваюць толькі музыку.

— Вакол нас і так шмат спевакоў. Практычна на любую тэму можна знайсці кампазіцыю. А вось калі гучыць проста музыка, кожны чуе ў ёй нешта сваё, успрымае па-свойму. Напэўна, таму ніхто з нас і не спрабаваў спяваць, — выказваюць сваё меркаванне хлопцы.

Калектыву пакуль не паспеў абзавесціся шматлікімі прыхільнікамі. Але ў найбліжэйшых планах — запісаць міні-альбом і выкласці яго ў інтэрнэт, каб зразумець, ці будзе іх стыль цікавы слухачам.

— У кожнага чалавека свае густы. Вядома, камусьці наша творчасць спадабаецца, некаму, магчыма, не. Галоўнае, каб мы

Уладзіслаў Саевіч, Андрэй Мялюк, Яўген Саевіч.

самі разумелі, чаго хочам і ў якім накірунку нам рухацца. Каб дамагчыся поспеху, трэба мець мэту. Да таго ж мы самі павінны атрымліваць задавальненне ад творчага працэсу.

Удзельнікі гурта Between Songs свярджваюць, што ўжо не ўяўляюць свайго жыцця без музыкі. Часам яна падымае настрой, але часцей юнакі слухаюць яе, калі сумна, таму што яна супакойвае і прыносіць новыя ідэі.

Валерыя ГМЫЗА,
вучаніца 11-га класа СШ №4 г. Маладзечна.

ПРА АЎТАРА

Сёлета 17-гадовая Валерыя заканчвае школу і плануе паступаць у Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт на факультэт гісторыі, камунікацыі і турызму.

— Акрамя заняткаў у гуртку па журналістыцы, мне падабаецца рабіць падарункі сябрам сваімі рукамі, — кажа аўтарка пра сябе. — Я вельмі люблю жывёл і заўсёды падкармліваю бяздомных каткоў і сабак. А дома ў нас жыве кот Жора, якога я таксама падабрала на дварэ. Яшчэ мне падабаецца фатаграфаванне і я з задавальненнем удзельнічаю ў розных фотаконкурсах.

ПРА АЎТАРА

Гэта работа 15-гадовай аўтаркі — таксама першая «проба пяра». Надзея толькі пачала наведваць гурток журналістыкі ў «Маладзіку», на што яе натхніла старэйшая сяброўка Дар'я Свірыда, пераможца нашага мінулагадняга конкурсу, а цяпер студэнтка Інстытута журналістыкі БДУ.

Нядаўна Надзея ўдзельнічала ў раённым конкурсе фотаработ, прысвечаных юбілею Максіма Багдановіча, і яе здымак прайшоў на рэспубліканскі ўзровень. Яшчэ яна любіць наведваць розныя спартыўныя гурткі.

— Я вельмі ўдзячная настаўнікам нашай гімназіі за трывалыя веды. Яны дапамагаюць мне рабіць першыя крокі ў журналістыцы, — кажа дзяўчына. — Дарэчы, у нашай гімназіі вучылася і гераіня артыкула.

SEX=БАЛЯСЫ

ПАЛЬЦАМ У НЕБА

«Я падару табе зорку!» Мы ўглядаемся ў начное неба, шукаючы, як нам падаецца, самую яркую з іх, каб потым радасна паказаць на яе. Насамрэч, не маючы спецыяльных ведаў, даволі складана выбраць менавіта такую. Ну, дык падарунак таксама сімвалічны, праўда? («Чаму ты не дорыш мне кветкі? — Я дару табе ўвесь свет! Ідзі, нюхай кветкі на вуліцы!») Увогуле, патрапіць тым самым пальцам у неба прасцей за ўсё з жанчынай. Прадугадаць яе жаданне вельмі часта бывае проста нерэальна. («Калі жанчына просіць пакінуць яе адну — пакінь яе адну. Толькі ні ў якім разе не пакідай яе адну. Удачы, карацей!») Юнакам часам застаецца толькі паспачуваць. У такой сітуацыі, мабыць, можа дапамагчы толькі рашучасць і націск. («Каб пацвердзіць сур'езнасць сваіх намераў, Антон прыйшоў на першае спатканне з саджанцам, цаглянай і без прэзерватыва») Ну, дык тое ўсё — пацупці, эмоцыі.

Але бывае, што ўражанне, быццам тыцнулі пальцам у неба, застаецца ад навуковых даследаванняў. («Я забыўся, ты курыш ці кінула? — Не пачынала!») у наш час гучыць дзіўна?») Вось нядаўна амерыканскія вучоныя з Інстытута імя Кіносі па вывучэнні сексу, гендару і рэпрадукцыі (адна назва ўражае, праўда?) прадставілі інфармацыю пра тое, як часта людзям таго ці іншага ўзросту варта ўступаць у інтымную сувязь. Ні больш ні менш! У сеціве тут жа з'явіўся фэйк: у вусны вядомага сваімі выказваннямі на тэму сексу расійскага дэпутата Мізулінай уклалі прапанову ўвесці адказнасць за невыкананне шлюбнага абавязку. (З адэскага гумару. «Фіма, шо вы мне ўсё падміргваеце? — Гэта нервовы цік. — Фіма, вы падманшчыкі і нягоднікі. Я ўжо настроілася!»)

Дык вось, для паўналетніх людзей, якія яшчэ не дасягнулі 30-гадовага ўзросту, у якасці аптымальнай колькасці сексу вучоныя назвалі 119 разоў, гэта значыць, прыкладна два разы ў тыдзень. Як паказала іншае даследаванне, праведзенае ўжо спецыялістамі Універсітэта Уікса ў Пенсільваніі, такая частата, у прыватнасці, «нейкім чынам можа садзейнічаць умацаванню імунітэту». І хаця расшыфравкі гэтым словам не даецца, думаю, у любым выпадку гэта нашмат карысней, чым «качаць прэс кашлем». Інфармацыя аб перыядах ад 30 да 39 гадоў і ад 40 да 49 гадоў уяўляе сабой не столькі рэкамендацыю, колькі проста сярэдні вынік, які можа, на думку даследчыкаў, паслужыць своеасаблівым арыенцірам. («І як ты ў ложку? — Змяшчаюся») А для больш сталага пакалення статыстыка ўвогуле не прыводзіцца. («Старэем... Глядзелі з жонкай фільм «для дарослых». Вельмі спадабаўся дызайн спальні, плітка ў ваннай пакоі і стол на кухні...»)

Пальцам у неба, на мой погляд, у чарговы раз тыцнулі і арганізатары штогадовай (?) літаратурнай прэміі за... самае горшае апісанне сексу. На гэты раз ім стаў адзін італьянскі пісьменнік. Але справа не ў ім, а ў самой прэміі. Калі б яе давалі за высокамастацкі твор, тады адна справа, а так... («Слухай, у мяне такое ўражанне, што нашы з табой стасункі будавалі гасстарбайтары») Пра Алу Пугачову нядаўна паведамлілі, што яна быццам бы вяртаецца на вялікую сцэну. З гэтай нагоды прымаданна прэзентавала «антыкрызісную песню» пад назвай «Капеечка». Там ёсць такія словы:

Фота Сяргея Нікальчыка.

«Нам усім патрэбная капеечка, на тое ды на сёе, зімою целагрэчка, а летам эскімо...» Вы ўяўляеце сабе чалавека, які жыве ў самым сапраўдным замку, у целагрэчцы? («Не было б шчасця, ды няшчасце дапамагло. Тоўстая дзяўчына не змагла выкінуцца з акна».)

Палец, як высветлілася нядаўна, увогуле нашмат больш многафункцыянальная частка цела, чым многія думалі. У сеціве адна блогерка запусціла новы эратычны флэш-моб, які ў адвольным перакладзе гучыць як «сэлфі аднаго пальца». Сэнс флэш-мобу ў тым, што цалкам аголена дзяўчына сама сябе здымае ў люстэрку, выставіўшы перад сабой гарызантальна

Вы ўяўляеце сабе чалавека, які жыве ў самым сапраўдным замку, у целагрэчцы?

палец. За кошт адлюстравання на здымку ён прыкрывае і грудзі, і ніз жывата ў дзяўчыны. Фатаграфія за кошт аптычных законаў атрымліваецца быццам цнатліва. («У вас у рэзюме сказана, што ваш моцны бок — таямнічасць. Хочаце што-небудзь дадаць? — Не...») Ну, і як часта бывае апошнім часам з рознага кшталту дзявочымі флэш-мобамі, іх тут жа пачалі парадзіраваць хлопцы. Яны таксама сталі здымацца аголенымі, прыкрываючыся ў люстэрку вертыкальна размешчанай цукеркай. Вось ужо сапраўды як у анекдотце. «Клоун пасля сексу скруціў з прэзерватыва сабачку».

...Еду ў вагоне метро, трымаюся за поручань і пішу ў галаве гэтыя самыя нататкі. Жарт у думках чапляецца за жыццёвы прыклад, прыклад — за анекдот... Адчуваю сябе, як той казаў, на сваёй хвалі. «Сядайце, калі ласка» — вяртае мяне з нябёсаў на зямлю хлопец, спрабуючы наступіць месца. Відавочна, што яго ў зман увяла мая барада. Візавы, мабыць, і не здагадваецца, што сівізна ў валасах можа з'явіцца нават у 30 гадоў. (Як жартавалі ў КВЗ, «душой я малады, мяне цела старыць») Ці пакрыўдзіўся я? Зусім не, атрымалася ж усё ў кантэксце нататка. А хлопец без сумненняў быў першакурснікам. Ведаеце, іх вельмі лёгка ў першы паўгода вучобы вылічыць па наводзінах у грамадскім транспарце. Яны саступаюць месца ўсім, хто знешне падаецца хоць бы крыху старэйшымі за іх. Шкада, што вельмі хутка гэта добрая звычка знікае...

Кастусь ХАЦЕЛАЎ-ЗМАГЕЛАЎ.

«Быць паэтам — гэта хранічная хвароба»

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— Складана свае вершы вычыць на памяць?

— Яны самі запамінаюцца. Адзіная цяжкасць у тым, што іх зараз стала вельмі многа, і я часам забываюся, якія тэксты ў мяне ёсць. Таму, каб успомніць, што ёсць такі верш, мне трэба пагартаць кнігу. Але ў прынцыпе, я ўсе ведаю на памяць. Калі пішу, можа тысячу разоў кожны тэкст прагаворваю пра сябе, падбіраючы кожны гук. Я яго не магу не запомніць. Не разумею паэтаў, якія не ведаюць сваіх вершаў на памяць. Магчыма, мне прасцей іх запамінаць, бо пішу рыфмаванія творы, яны — як песня. А тым, хто піша верлібры, сапраўды складаней іх запомніць.

— А як з усёй колькасцю вершаў выбіраеце сэт-ліст на кожнае выступленне?

— Па настроі. Які ў мяне сёння настрой, так і складаю тэксты адзін за адным. У прынцыпе, кожнае выступленне — гэта імпрывізацыя, але прыкладны парадак вершаў ведаю. На самоце мне трэба крыху падумаць, якія вершы я сёння магу прачытаць. Быў выпадак, калі выбрала вельмі асабісты, цяжкі для мяне верш і не змагла яго прачытаць — камяк у горле перашкодзіў. Таму разумею, што больш так рабіць не буду.

«Калі ты паэт, ты мусіш пражыць напоўніцу сваё жыццё, да дробязяў. Тады і вершы пойдучь самі, ад іх нікуды не дзенешся».

— Кажэце, што досыць доўга пішаце кожны верш. У які момант разумеете, што ён гатовы, больш нічога дапрацоўваць не трэба?

— Па-рознаму бывае. Некаторыя вершы ты ўжо напісаў, табе ўсё падабаецца, а пазней пачынаеш глыбей разглядаць і перапрацоўваць. Так можна яшчэ варыянтаў 200 прыдумаць, а потым зноў вярнуцца да самага першага. Я ўвесь час сабе начытваю твор, калі мяне нешта чапляе. Гэта як у сталяра, які габлюе дрэва. Таму і чытаю-дапрацоўваю, пакуль не разумею, што верш стаў гладзенькі, як снежны камяк.

— Вас таксама называюць паэтам, які стварае новыя словы. Як яны прыходзяць?

— Наўмысна іх не прыдумваю, штучнай мовы не прымаю. Словы не мусяць выглядаць ненатуральна. Напрыклад, ёсць у мяне такі радок — «зарастае ўспамінікам шчасце». А як па-іншаму такі стан можна назваць? Гэтае слова выглядае арганічна. Таксама як і вобраз «свет невыгаўкны» — калі ў чалавека ён невымоўны, то як можна сказаць пра сабаку? Толькі так. Ніякага эпа-тажу, наўмыснасці няма. Штуршком і натхненнем на стварэнне новых слоў стала знаёмства з паэтам і перакладчыкам Ігарам Куліковым. Ён мяне ўразіў сваёй свабодай у абыходжанні са словамі. Раней, калі да мяне прыходзіла новае слова, я правярала па слоўніку: калі яго там не знаходзіла, то вырашала не выкарыстоўваць, увесь час заганяла сябе ў нейкія межы. А вось Ігар разам

з Міхасём Баярыным дапамаглі зразумець: абсалютна нармальна, калі мова жыве сваім жыццём, мае свае рэсурсы, словатворчы патэнцыял. Асабліва калі мы кажам пра паэзію.

— Кніга «Маё невымаўля» была досыць прыхільна сустрэтая публікай і крытыкамі. Чакалі такой рэакцыі?

— Водгукі мне не настолькі важныя. Істотна тое, як я сама ацэньваю сваю работу. Да гэтай кнігі я ставілася вельмі сур'езна, бо першыя дзве былі спантанна, мне выпадкова прапанавалі іх скласці і выдаць. «Маё невымаўля» я выношвала гадамі і сапраўды хацела зрабіць кнігу такой, каб было не сорамна, каб з першага да апошняга радка я была ўпэўненая. Хоць цяпер усё адно нешта пачынае на падабацца. Калі б нават кнігу не сустрэлі прыхільна, я б ведала, што зрабіла яе такой, якой хацела. Што да папярэдніх дзвюх, то падчас выступленняў я цяпер фактычна не чытаю вершаў з іх. Яны не адгукаюцца ўва мне. У прынцыпе, тэксты неаблагія, але цяпер я так не пісала б. Пакінула б літаральна некалькі радкоў.

— Верш «Горадзе наш» стаў песняй у выкананні гурта «Сон-трава». Як вы паставіліся да такой інтэрпрэтацыі і да самой ідэі пакласці гэты тэкст на музыку?

— Калі мне толькі прапанавалі і спыталіся дазволу на тое, каб напісаць кампазіцыю на мой верш, я была настроеная крыху скептычна. Лічыла, што песня ніколі не атрымаецца такой, як я задумала. Кожны аўтар бачыць па-свойму. Але ў выніку атрымалася ўсё нават лепш, чым магло быць. Калі я пачула песню, то зразумела: яна мусіць выглядаць акурат так, усё атрымалася вельмі маё. Наша знаёмства з «Сон-травай» — новы этап у творчасці, нейкае акрыленне. Я заўсёды хацела спяваць, займацца музыкай, але я гэтага не ўмею. З'явіўся чалавек, які можа мае вершы зрабіць песнямі, я вельмі рада гэтаму. Мы працягваем сумесную працу і маем ужо многа кампазіцый. Іх хопіць нават на альбом, рыхтуем і асобную канцэртную праграму.

— Ужо згадвалі паэта Ігара Кулікова. Каго яшчэ з сучасных паэтаў, празаікаў вы чытаеце, сочыце за іх творчасцю?

— Я прозы амаль не чытаю. Калі і чытаю, то вельмі рэдка на мяне нешта вельмі моцна ўздзейнічае. Што да паэзіі, шаную творчасць Віктара Жыбуля,

ён для мяне вельмі глабальны паэт, геній. Такое ж адчуванне і ад вершаў Андрэя Адамовіча. Чытаю творы Таццяны Нядбай, Віталія Рыжкова, Марыі Мартысевич. Многа добрых паэтаў, якія пішуць па-руску, напрыклад Георгій Барташ, Яўген Бясчасны, Сабіна Брыло, Ліна Казакова, Дзмітрый Строцаў. Вельмі радуюся, калі чытаю добрыя вершы. Удалы твор іншага паэта ўспрымаю як сваю перамогу.

— Няўжо няма зайздрасці, што гэты ўдалы верш напісалі не вы?

— Не. Святлана Бень неяк казала ў інтэрв'ю, што можа працаваць, толькі калі ўсё дрэнна, нічога цікавага не адбываецца. Калі ўсё добра, то проста атрымліваеш задавальненне, і самой не так і важна нешта рабіць — яно проста робіцца. Я не вельмі веру ў аўтара, яго «я». Думаю, што мы — толькі праваднікі-рэдактары, бяром ідэі з агульнага космасу і па-свойму іх перадаём. Наша асабістае — толькі тэмперамент, жыццёвы досвед, якія і складаюць аўтарскі стыль.

— Некаторыя вершы ты ўжо напісаў, табе ўсё падабаецца, а пазней пачынаеш глыбей разглядаць і перапрацоўваць. Так можна яшчэ варыянтаў 200 прыдумаць, а потым зноў вярнуцца да самага першага».

— Якія пароды вы далі б маладому чалавеку, які хоча пісаць вершы?

— Трэба жыць. Калі ты паэт, ты мусіш пражыць напоўніцу сваё жыццё, да дробязяў. Тады і вершы пойдучь самі, ад іх нікуды не дзенешся. Стварэнне вершаў — амаль фізіялагічны працэс. Вершы проста выходзяць з цябе, немагчыма сябе прымусяць не пісаць. Трэба быць чалавекам пільным, уважлівым да людзей, да пацупцяў, ветру, кветкаў, матылька. Жыццё такое разнастайнае, што калі проста супакоіцца і яго назіраць — дзіву даешся. Каб быць паэтам — больш нічога не трэба. Гэта як хранічная хвароба, якая з табой заўсёды. Важна таксама любіць іншых і чытаць іншых аўтараў. І калі казаць пра паэзію, варта памятаць пра работу са словам. Іншыя паэты робяць нас чуллывымі да слова, амаль ювелірамі.

— Якія пароды вы далі б маладому чалавеку, які хоча пісаць вершы?

— Трэба жыць. Калі ты паэт, ты мусіш пражыць напоўніцу сваё жыццё, да дробязяў. Тады і вершы пойдучь самі, ад іх нікуды не дзенешся. Стварэнне вершаў — амаль фізіялагічны працэс. Вершы проста выходзяць з цябе, немагчыма сябе прымусяць не пісаць. Трэба быць чалавекам пільным, уважлівым да людзей, да пацупцяў, ветру, кветкаў, матылька. Жыццё такое разнастайнае, што калі проста супакоіцца і яго назіраць — дзіву даешся. Каб быць паэтам — больш нічога не трэба. Гэта як хранічная хвароба, якая з табой заўсёды. Важна таксама любіць іншых і чытаць іншых аўтараў. І калі казаць пра паэзію, варта памятаць пра работу са словам. Іншыя паэты робяць нас чуллывымі да слова, амаль ювелірамі.

— Якія пароды вы далі б маладому чалавеку, які хоча пісаць вершы?

— Трэба жыць. Калі ты паэт, ты мусіш пражыць напоўніцу сваё жыццё, да дробязяў. Тады і вершы пойдучь самі, ад іх нікуды не дзенешся. Стварэнне вершаў — амаль фізіялагічны працэс. Вершы проста выходзяць з цябе, немагчыма сябе прымусяць не пісаць. Трэба быць чалавекам пільным, уважлівым да людзей, да пацупцяў, ветру, кветкаў, матылька. Жыццё такое разнастайнае, што калі проста супакоіцца і яго назіраць — дзіву даешся. Каб быць паэтам — больш нічога не трэба. Гэта як хранічная хвароба, якая з табой заўсёды. Важна таксама любіць іншых і чытаць іншых аўтараў. І калі казаць пра паэзію, варта памятаць пра работу са словам. Іншыя паэты робяць нас чуллывымі да слова, амаль ювелірамі.

— Якія пароды вы далі б маладому чалавеку, які хоча пісаць вершы?

— Трэба жыць. Калі ты паэт, ты мусіш пражыць напоўніцу сваё жыццё, да дробязяў. Тады і вершы пойдучь самі, ад іх нікуды не дзенешся. Стварэнне вершаў — амаль фізіялагічны працэс. Вершы проста выходзяць з цябе, немагчыма сябе прымусяць не пісаць. Трэба быць чалавекам пільным, уважлівым да людзей, да пацупцяў, ветру, кветкаў, матылька. Жыццё такое разнастайнае, што калі проста супакоіцца і яго назіраць — дзіву даешся. Каб быць паэтам — больш нічога не трэба. Гэта як хранічная хвароба, якая з табой заўсёды. Важна таксама любіць іншых і чытаць іншых аўтараў. І калі казаць пра паэзію, варта памятаць пра работу са словам. Іншыя паэты робяць нас чуллывымі да слова, амаль ювелірамі.

— Якія пароды вы далі б маладому чалавеку, які хоча пісаць вершы?

— Трэба жыць. Калі ты паэт, ты мусіш пражыць напоўніцу сваё жыццё, да дробязяў. Тады і вершы пойдучь самі, ад іх нікуды не дзенешся. Стварэнне вершаў — амаль фізіялагічны працэс. Вершы проста выходзяць з цябе, немагчыма сябе прымусяць не пісаць. Трэба быць чалавекам пільным, уважлівым да людзей, да пацупцяў, ветру, кветкаў, матылька. Жыццё такое разнастайнае, што калі проста супакоіцца і яго назіраць — дзіву даешся. Каб быць паэтам — больш нічога не трэба. Гэта як хранічная хвароба, якая з табой заўсёды. Важна таксама любіць іншых і чытаць іншых аўтараў. І калі казаць пра паэзію, варта памятаць пра работу са словам. Іншыя паэты робяць нас чуллывымі да слова, амаль ювелірамі.

— Якія пароды вы далі б маладому чалавеку, які хоча пісаць вершы?

— Трэба жыць. Калі ты паэт, ты мусіш пражыць напоўніцу сваё жыццё, да дробязяў. Тады і вершы пойдучь самі, ад іх нікуды не дзенешся. Стварэнне вершаў — амаль фізіялагічны працэс. Вершы проста выходзяць з цябе, немагчыма сябе прымусяць не пісаць. Трэба быць чалавекам пільным, уважлівым да людзей, да пацупцяў, ветру, кветкаў, матылька. Жыццё такое разнастайнае, што калі проста супакоіцца і яго назіраць — дзіву даешся. Каб быць паэтам — больш нічога не трэба. Гэта як хранічная хвароба, якая з табой заўсёды. Важна таксама любіць іншых і чытаць іншых аўтараў. І калі казаць пра паэзію, варта памятаць пра работу са словам. Іншыя паэты робяць нас чуллывымі да слова, амаль ювелірамі.

Марына ВЕСЯЛУХА.
vesialuha@vviavzda.by

ЧЫРВОНКА
 ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ №12

ад 19 лютага 2009 года выдана

Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі газеты —

Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»,
 грамадскае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі».
 Першы намеснік дырэктара — галоўнага рэдактара
 Алена Леанідаўна ЛІАЎКОВІЧ.

Адказныя за выпуск: рэдактар аддзела
 Надзея НІКАЛАЕВА, рэдактар аддзела Сяргей РАСОЛЬКА.
 Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».
 Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.

Кантактныя тэлефоны: 292 44 12, 287 17 41.
 e-mail: info@vviavzda.by

Газета адрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве
 «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
 ЛД №02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, г. Мінск, пр. Незалежнасці, 79.

Тыраж 20.008.

Нумар падпісаны ў 19.30 21.12.2016 г.

БЕЛАРУСКАЯ ЭНЕРГАСІСТЭМА НАРОШЧВАЕ ЭФЕКТЫЎНАСЦЬ

**ПАВАЖАННЯ РАБОТНІКІ
І ВЕТЭРАНЫ ГАЛІНЫ! ДАРАГІЯ КАЛЕГІ!
Ад імя Міністэрства энергетыкі Рэспублікі
Беларусь і ад сябе асабіста віншую вас
з прафесійным святам — Днём энергетыка!**

Адыходзячы год стаў значным этапам у развіцці энергетычнай сферы Рэспублікі Беларусь. На дзяржаўным узроўні прыняты шэраг праграмных дакументаў, што вызначылі стратэгічныя накірункі забеспячэння энергетычнай незалежнасці краіны, — новая рэдакцыя Дырэктывы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 3 «Аб прыярытэтных накірунках умацавання эканамічнай бяспекі дзяржавы», Комплексны план развіцця электраэнергетычнай сферы да 2025 года з улікам уводу Беларускай атамнай станцыі, ухвалена канцэпцыя праекта закона аб электраэнергетыцы.

Маштабнасць задач, якія пастаўлены, сведчыць пра тое, што паліўна-энергетычны комплекс рэспублікі з'яў-

У адыходзячым годзе энергетыкі не толькі ў поўнай меры выканалі свае абавязальствы па бесперабойнаму і надзейнаму забеспячэнню насельніцтва і рэальнага сектара электрычнай, цеплавой энергіяй і паліўна-энергетычнымі рэсурсамі, але і прадоўжылі дзейнасць па павышэнні эфектыўнасці работы Беларускай энергасістэмы.

ляецца базавым сектарам нацыянальнай эканомікі і адыгрывае важнейшую ролю ў павышэнні ўзроўню жыцця насельніцтва, забеспячэнні эканамічнай і энергетычнай бяспекі краіны.

У адыходзячым годзе энергетыкі не толькі ў поўнай

меры выканалі свае абавязальствы па бесперабойнаму і надзейнаму забеспячэнню насельніцтва і рэальнага сектара электрычнай, цеплавой энергіяй і паліўна-энергетычнымі рэсурсамі, але і прадоўжылі дзейнасць па павышэнні эфектыўнасці работы Беларускай энергасістэмы.

Апраўдала сябе інавацыйная накіраванасць тэхнічнага пераўзбраення энергааб'ектаў. Толькі ў гэтым годзе рэалізаваны шэраг значных інвестыцыйных праектаў: завершаны рэканструкцыя Аршанскай ЦЭЦ з устаноўкай турбаагрэгата магутнасцю 12,8 МВт, будаўніцтва Лунінецкай ЦЭЦ на мясцовых відах паліва, устаноўка ГТУ-25 МВт на Магілёўскай ЦЭЦ-1, катла на Брэсцкай ЦЭЦ-1; уведзены ў эксплуатацыю

Навагрудская ветраэлектрычная станцыя магутнасцю 7,5 МВт, чатыры пускавыя комплексы праекта па выдачы электрычнай магутнасці ад Беларускай АЭС; рэалізаваны праект па выдачы цеплавой магутнасці ад РК-3 у Барысаве і іншыя.

Працягваецца будаўніцтва Полацкай і Віцебскай ГЭС, мадэрнізацыя Гомельскай ЦЭЦ-1 і іншых аб'ектаў энергасістэмы.

Адной з важнейшых задач сённяшняга дня з'яўляецца ўдасканаленне электрасеткавай гаспадаркі галіны. Толькі за 9 месяцаў бягучага года ў краіне пракладзена звыш 1 000 км ВЛ 0,4–10 кВ, пабудавана і рэканструявана прыкладна 60 км ВЛ 110 кВ і 224 км ВЛ 330 кВ.

Здадзены ў эксплуатацыю новыя высокатэхналагічныя падстанцыі 110 кВ «Старабарысаўская» і «Тэхнапарк», рэканструявана падстанцыя «Дражня».

Трэба адзначыць, што ў няпростых эканамічных умовах энергетыкі змаглі захаваць станоўчыя тэндэнцыі развіцця галіны, стаць больш мабільнымі і эфектыўнымі.

Праведзеная мадэрнізацыя Беларускай энергасістэмы дазволіла павысіць нашу канкурэнтаздольнасць. Выдаткі паліва на выпрацоўку 1 кВт/г электраэнергіі скарацілі і дасягнулі паказчыка

235,4 г у. п. Па гэтым паказчыку Беларусь на працягу некалькіх гадоў знаходзіцца ў лідарах сярод краін СНД.

Істотна палепшыліся такія тэхнічна-эканамічныя паказчыкі работы Беларускай энергасістэмы, як тэхналагічныя расходы электрычнай і цеплавой энергіі на транспарт у сетках.

Беларусь дасягнула значных поспехаў у газіфікацыі рэспублікі і развіцці тарфяной прамысловасці. Работнікамі газавай галіны ўведзена ў эксплуатацыю 1,2 тыс. км газаводу; газіфікавана прыродным газам 20,8 тыс. кватэр; на спажыванне прыроднага газу са звадкаванага пераведзена 8,7 тыс. кватэр.

Аб'ём прыроднага газу, пастаўленага спажыўцам газабяспечваючымі арганізацыямі, перавысіў 12 млрд м³, рэалізавана прыкладна 60 тыс. тон звадкаванага вуглевадароднага газу.

У гэтым сезоне прадпрыемствамі тарфяной прамысловасці здабыта звыш 1,5 млн. тон торфу, выпушчана 540 тыс. тон

торфапрыкетаў. Тэмп росту скалаў 120,3% да ўзроўню аналагічнага перыяду мінулага года.

Найбольш інавацыйным праектам у энергетыцы рэспублікі з'яўляецца ўзвядзенне Беларускай атамнай электрастанцыі. На сучасным этапе важнейшая задача — рэалізацыя тэхнічных, эканамічных, прававых і арганізацыйных мер, накіраваных на інтэграцыю АЭС у беларускую энергасістэму.

З улікам праведзенай работы па абнаўленні вытворчых фондаў асноўныя намаганні ў перспектыве будучы накіраваны на далейшае раз-

Гэтыя складальнікі таксама ўплываюць на эфектыўнасць функцыянавання галіны.

Паважанія калегі! Вынікі ў развіцці энергетыкі, што дасягнуты за апошнія дзесяцігоддзе, па майму цвёрдаму перакананню, сталі магчымымі толькі дзякуючы зладжанай працы работнікаў галіны ўсіх узроўняў, іх самаадданасці і высокаму прафесіяналізму. Дазвольце выказаць упэўненасць у тым, што энергетычная галіна рэспублікі будзе і ў далейшым паспяхова функцыянаваць, дынамічна развівацца, вырашаць узнікаючыя праблемы і

Найбольш інавацыйным праектам у энергетыцы рэспублікі з'яўляецца ўзвядзенне Беларускай атамнай электрастанцыі. На сучасным этапе важнейшая задача — рэалізацыя тэхнічных, эканамічных, прававых і арганізацыйных мер, накіраваных на інтэграцыю АЭС у Беларускую энергасістэму.

віцце сеткавай інфраструктуры, што дазволіць істотна павысіць надзейнасць энергаабеспячэння. Такія мэты вызначаны ў гэтай пяцігодцы ў рамках шэрагу дзяржаўных праграм і галіновай праграмы развіцця электраэнергетыкі.

Развіццё Беларускай энергасістэмы не абмяжоўваецца толькі яе тэхнічным абнаўленнем. Для нас важна развіваць такія накірункі, як удасканаленне арганізацыйнай структуры, павышэнне кваліфікацыі кадравага патэнцыялу, знешнеканамічнае развіццё з улікам фарміравання агульнага электраэнергетычнага рынку Еўразійскага эканамічнага саюза.

эфектыўна выконваць галоўную задачу — гарантаваць надзейнае забеспячэнне насельніцтва і рэальнага сектара эканомікі энергарэсурсамі і палівам.

Ад усёй душы віншую ўсіх работнікаў шматтысячнага калектыву і ветэранаў галіны з прафесійным святам, Новым годам і Раствам Хрыстовым!

Жадаю вам і вашым блізкім моцнага здароўя, пазітыўнай энергетыкі, сямейнага дабрабыту і поспехаў у прафесійнай дзейнасці!

Міністр энергетыкі Рэспублікі Беларусь Уладзімір ПАТУПЧЫК.

ФУНДАМЕНТАМ ГАЛІНЫ ЗАСТАЮЦА ЛЮДЗІ

**ДАРАГІЯ СЯБРЫ, ПАВАЖАННЯ КАЛЕГІ!
Дзяржаўнае вытворчае аб'яднанне электраэнергетыкі «Белэнерга» сардэчна віншуе работнікаў і ветэранаў энергетычнай галіны з прафесійным святам — Днём энергетыка!**

Сёлетні год — юбілейны для нашай энергасістэмы. Гэта прад'яўляе асаблівы патрабаванні да нашай працы, бо мы нясем адказнасць за работу энергасістэмы перад краінай, а яшчэ — перад ветэранамі, якія ў няпростых умовах стваралі беларускую энергетыку і перадалі нам традыцыі найвышэйшай адданасці сваёй справе. Упэўнены, што разам мы апраўдаем аказаны нам давер.

З нагоды прафесійнага свята прыміце, паважанія ветэраны, шчырыя пажаданні здароўя, невычэрпнай энергіі і аптымізму. Няхай свята напоўніць вашы душы радасцю.

Энергетычная галіна вельмі змянілася за апошні час. Новыя віды энергіі прыходзяць у наша жыццё, ужо сёння звыклым стала тое, што яшчэ ўчора называлі тэхналогіямі будучага. Але нават праз сотню гадоў надзейным фундаментам галіны застаюцца людзі.

Энергетыкамі становяцца па прызначэнні, дакладна ўсведамляючы, што прафесія спалучаецца з высокай адказнасцю, напружаным рэжымам працы і рызыкай.

Сённяшняе пакаленне энергетыкаў з годнасцю працягвае лепшыя традыцыі сваіх папярэднікаў, забяспечвае надзейнае функцыянаванне

энергетычнага комплексу, бесперабойнасць і якасць энергаабеспячэння насельніцтва, эканомікі і сацыяльнай сферы, ствараючы ўмовы для росту прамысловай вытворчасці ў рэспубліцы, робячы жыццё кожнага чалавека цяплейшым і больш светлым.

Для гэтага на працягу года мы здзейснілі вялікі аб'ём работ. Забяспечана выкананне асноўных ключа-

Сённяшняе пакаленне энергетыкаў з годнасцю працягвае лепшыя традыцыі сваіх папярэднікаў, забяспечвае надзейнае функцыянаванне энергетычнага комплексу, бесперабойнасць і якасць энергаабеспячэння насельніцтва, эканомікі і сацыяльнай сферы, ствараючы ўмовы для росту прамысловай вытворчасці ў рэспубліцы, робячы жыццё кожнага чалавека цяплейшым і больш светлым.

выя паказчыкаў. Намі пабудаваны і адрамантаваны сотні кіламетраў ЛЭП, рэалізавана інвестыцыйная праграма, працягваецца ўзвядзенне новых энергааб'ектаў, мадэрнізацыя існаючае абсталяванне, укараняюцца сучасныя высокаэфектыўныя і энергазберагальныя тэхналогіі, нарошчваецца патэнцыял галіны.

Так, у гэтым годзе мадэрнізавана Магілёўская ЦЭЦ-1, пабудаваны

значныя для сталічнага рэгіёна падстанцыі 110 кВ, уведзены ў эксплуатацыю чатыры пускавыя комплексы праекта па выдачы магутнасці з Беларускай АЭС.

У Гродзенскай вобласці завершана ўзвядзенне ветраэлектрычнай станцыі.

Сёння працоўную вахту на прадпрыемствах энергетычнай галіны нясуць тысячы супрацоўнікаў: элект-

раманцёраў, майстроў, тэхнікаў, інжынераў, дыспетчараў, кіраўнікоў. Кожны на сваім месцы вырашае свае задачы, і толькі разам нам удаецца выконваць стратэгічную місію — несці энергію тысячам спажыўцоў.

Прафесія энергетыка ніколі не была лёгкай, і людзі, што працуюць у энергасістэме, цудоўна гэта разумеюць. Узаемадапамога і ўзаемавыручка ў энергетыкаў заўсёды на

першым месцы. Мы можам ганарыцца сваёй прафесіяй — высокія напружанні, кругласутачны графік і павышаная адказнасць — усё гэта ўдзел моцных і адданых справе людзей.

Адыходзячы год правярыў энергетычную сістэму на трываласць ураганамі і анамальнымі ўмовамі надвор'я. Энергетыкі з гонарам вытрымалі выпрабаванні. Быў выкананы каласальны аб'ём работы, дзякуючы аператыўнасці і граматычным дзеянням спецыялістаў, згуртаванасці калектыву і з'яднанасці перад вераломнасцю стыхій мы змаглі не проста выстаяць, але і выканаць сваю галоўную задачу — у найкарацейшыя тэрміны вярнуць у дамы спажыўцоў святло і цяпло.

Дзякуй вам, дарагія калегі, за тое, што нават у экстрэмальных умовах вы дэманструеце мужнасць і вытрымку.

Яшчэ адным пацвярджэннем вы-

сокага прафесіяналаў і добрасумленных адносінаў беларускіх энергетыкаў да сваёй справы стала значнае паляпшэнне вынікаў рэйтынгу Сусветнага банка па індэкатары «Падключэнне да сістэмы электраабеспячэння».

Беларусь зрабіла скачок у рэйтынг адрозна на 50 пазіцый і стала лепшай сярод краін СНД і Балтыі па гэтым паказчыку, заняўшы 24 месца.

Беларуская энергасістэма адкрыта для новых ідэй і новых праектаў, мы пашыраем геаграфію прафесійнага супрацоўніцтва і умацоўваем добрасуседскія сувязі, якія склаліся.

Наперадзе ў нас яшчэ многа работы. Я ўпэўнены, што характэрныя для нашага калектыву дысцыплінаванасць і высокі ўзровень адказнасці дазваляць і ў далейшым паспяхова спраўляцца з пастаўленымі задачкамі.

Паважанія калегі! Няма нічога больш цэннага, чым жыццё і здароўе, таму беражыце сябе, бо часта кошт памылкі занадта высокі.

Жадаем вам у наступным годзе спакойнай, бяспечнай і безварыянтнай працы, прафесійнага і асабістага росту, бадзёрасці духу і цудоўнага настрою.

Шчасця, удачи і дабрабыту вам і ўсім тым, хто для вас дарагі!

Генеральны дырэктар ДВА «Белэнерга» Яўген ВОРАНАЎ.

Адзін са складальнікаў поспеху — КАДРАВЫ ПАТЭНЦЫЯЛ

А яшчэ «БЕЛСЕЛЬЭЛЕКТРАСЕТКАБУД» павышае асартымент прадукцыі і мадэрнізуе вытворчасць

Вось ужо больш як 85 гадоў адкрывае акцыянернае таварыства «Белсельэлектрасеткабуд» робіць усё дзеля таго, каб бесперабойна забяспечыць энергіяй дамы соцень тысяч беларусаў, шматлікія прадпрыемствы і аб'екты сельскай гаспадаркі. Магутныя вытворчыя структуры флагама энергетычнай галіны краіны вырашаюць поўны комплекс пытанняў, якія датычацца электрыфікацыі народнай гаспадаркі, чым уносяць значны ўклад у развіццё і ўдасканаленне Беларускай энергетычнай сістэмы.

Толькі за 10 месяцаў бягучага года арганізацыя пабудавана каля 600 кіламетраў ліній электраперадачы напружанасцю 10 кВ і больш як 500 кіламетраў — напружанасцю 0,4 кВ. Каб увяць, што гэта за адлегласці, варта праехацца ад Оршы да Брэста і вярнуцца назад.

Таварыства «Белсельэлектрасеткабуд» спецыялізуецца на праектаванні, будаўніцтве і мантажы ліній электраперадачы напружаннем 0,38 — 110 кВ у паветраным, кабельным і паветрана-кабельным варыянтах, трансфар-

матарных падстанцый 10/0,4 кВ.

У складзе акцыянернага таварыства працуюць чатыры прамысловыя філіялы: у Гомелі, Баранавічах, Жодзіне і Калодзішчах. Тут выпускаюцца жалезабетонныя вырабы, апоры, падстанцыі, металаканструкцыі, правады, электрасілавое падстанцыйнае абсталяванне, лінейная апаратура, кабельныя муфты, поліэтыленавыя трубы — практычна ўсё, з чым працуюць будаўнічыя філіялы шматпрофільнага прадпрыемства. Апошнія, дарэчы, ёсць у кожным

абласным цэнтры, а таксама ў Маладзечне.

— Большасць прадукцыі мы вырабляем сваімі сіламі, што не ставіць нас у залежнасць ад пастаўшчыка, — расказвае **начальнік тэхнічнага аддзела адкрытага акцыянернага таварыства «Белсельэлектрасеткабуд» Андрэй АНІШЧЫК**. — Прычым выпушчаную прамысловымі філіяламі прадукцыю выкарыстоўваем не толькі ў сваіх мэтах, а і рэалізуем яе як унутры краіны, так і за мяжой.

Якасць прадукцыі, створанай на прамысловых філіялах «Белсельэлектрасеткабуд», пацвярджаецца шляхам сертыфікацыі. Уся прадукцыя мае сертыфікаты або на адпаведнасць тэхнічным рэгламентам Митнага саюза, або ДАСТу, у тым ліку замежных стандартаў.

— Калі мы кажам аб не-належаючай якасці прадукцыі, якая ідзе на экспарт, па-першае, мы рызыкуем страціць кліента, а па-другое — крыніцу даходу, — адзначае Андрэй Анішчык. — Што датычыцца мясцовых спажываўцаў прадукцыі, канкурэнцыя сёння вельмі сур'ёзная, таму гэты рынак ні ў якім разе нельга ўпусціць. Не выпадкова мы максімальна кантралюем свае прамысловыя філіялы, своечасова праводзім разнастайныя сертыфікацыі.

«Белсельэлектрасеткабуд» не стаіць на месцы і ў плане павышэння асартыменту прадукцыі. А выпуску новай прадукцыі, вядома, патрабуе новага абсталявання. Кіраўніцтва прадпрыемства гэта добра разумее, таму рэгулярна праводзіць мадэрні-

зацыю сваіх прамысловых філіялаў.

Напрыклад, нядаўна ў баранавіцкім філіяле «Завод «Энергадэтал» была пабудавана новая лінія па вытворчасці цэнтрафугаваных стоек. Прадукцыя ўжо выпрабавана, на яе атрыманы ўсе неабходныя сертыфікаты: як для продажу ўнутры краіны, так і за мяжой. Набываюцца, усталяваюцца і іншыя новыя вытворчыя лініі, станкі. Ужо ўведзена ў строй лінія па выпуску поліэтыленавых труб, якія выкарыстоўваюцца пры будаўніцтве кабельных ліній электраперадачы.

Прадпрыемства займае глабальную нішу ў энергетычнай сістэме

Намеснік генеральнага дырэктара ААТ «Белсельэлектрасеткабуд» Станіслаў ГЕДРАНОВІЧ:

— У нас вельмі добры і дружны калектыў. Раз ужо прыйшлі працаваць, то, за рэдкім выключэннем, застаюцца тут да канца сваёй працоўнай дзейнасці. У апошні час назіраецца амаладжэнне калектыву. Сярэдні ўзрост работнікаў — 41 год.

Віншую калектыў са святам! Няхай усё будзе для выканання мэт, дзеля якіх створана акцыянернае таварыства. Няхай будзе над чым працаваць, каб мы маглі атрымаваць прыбытак. Жадаю моцнага здароўя, поспехаў усім энергетыкам краіны!

краіны. Паколькі ў кожным абласным цэнтры ёсць сваё будаўнічае падраздзяленне, «Белсельэлектрасеткабуд» будзе лініі электраперадачы, каб забяспечыць святлом і цяплом усе рэгіёны рэспублікі. І робяць гэта каля 2 тысяч чалавек. Нават нягледзячы на фінансавыя складанасці, акцыянернае таварыства імкнецца захаваць кадравы патэнцыял, бо гэта адзін са складальнікаў поспеху.

За падвядзенне святла ў дамы адказваюць электрамандэры-лінейшчыкі, якія выконваюць непасрэдную работу па электрыфікацыі, рэканструкцыі і будаўніцтве аб'ектаў. Токары, сталары, зборшчыкі прадукцыі і іншыя спецыялісты вырабляюць прадукцыю на прамысловых філіялах.

Канструктары апрацоўваюць інфармацыю, надаючы ёй чытабельны выгляд як для машын, абсталявання, так і прамых вытворцаў. Інжынерна-тэхнічны персанал, які атрымлівае першапачатковую інфармацыю, апрацоўвае яе, фарміруе заяўкі на заводы. І верхаводзіць гэтым даволі працаёмкім працэсам кіруючы склад «Белсельэлектрасеткабуд».

Плануецца, што спецыялісты прадпрыемства будуць удзельнічаць у электрыфікацыі розных аб'ектаў рэспублікі, у тым ліку ва ўзвядзенні ліній электраперадачы для дастаўкі электраэнергіі ад Беларускай атамнай электрастанцыі. Як толькі падыдзе чарга будаваць размеркавальныя сеткі, «Белсельэлектрасеткабуд» гатовы падставіць сваё плячо, і абавязкова гэта зробіць.

— Калі ў нашай краіне пачалі ўзводзіць атамную станцыю, то пэўныя вышынь у энергетыцы мы ўсё ж дасягнулі, — перакананы начальнік тэхнічнага

аддзела адкрытага акцыянернага таварыства «Белсельэлектрасеткабуд». — Тое, што энергетыка краіны імкліва развіваецца, пацвярджаецца і тым, што прадстаўнікі замежных энергетычных кампаній у апошні час надаюць асаблівую ўвагу нашым перспектывам у энергетыцы. І ў сённяшніх дасягненнях у гэтай сферы пэўную ролю адыграла ў тым ліку наша арганізацыя. Спецыялістамі прадпрыемства распрацаваліся многія нарматыўныя дакументы, якімі карыстаюцца будаўнікі энергетычнай галіны.

**Вераніка КАНЮТА,
Вераніка ХІЛЬКЕВІЧ.**

УНП 100120777

Цэнтрафугавыя стойкі вытворчасці філіяла «Завод «Энергадэтал».

ДЫСПЕТЧАР ЗАБЯСПЕЧЫЦЬ КАНТРОЛЬ

Сістэма аператыўна-дыспетчарскага ўпраўлення Беларускай энергасістэмы ўтварае тэхналагічную аснову функцыянавання электраэнергетыкі. Структурна яна ўяўляе сабой чатырохузроўневую сістэму кіравання: нацыянальны дыспетчарскі цэнтр РУП «ОДУ», цэнтральныя дыспетчарскія службы абласных энергасістэм, аператыўныя дыспетчарскія службы філіялаў электрычных сетак абласных энергасістэм і раённыя дыспетчарскія службы раённых электрычных сетак абласных энергасістэм.

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства электраэнергетыкі «ОДУ» ажыццяўляе функцыі нацыянальнага дыспетчарскага цэнтру аб'яднанай энергетычнай сістэмы Рэспублікі Беларусь, забяспечвае бесперапыннае цэнтралізаванае аператыўна-дыспетчарскае кіраванне аб'яднанай энергасістэмай і яе паралельнай работай з электраэнергетычнымі сістэмамі замежных дзяржаў.

— Гісторыя аператыўна-дыспетчарскага ўпраўлення Беларускай энергасістэмы бярэ свой пачатак у далёкім 1947 годзе, — расказвае **генеральны дырэктар РУП «ОДУ» Валерый ГАРАВІКОУ**. — Падчас рэарганізацыі электраэнергетыкі Савецкага Саюза для паляпшэння аператыўнай работы і ўдасканалення структуры аператыўнага кіравання энергасістэмай ў лістападзе 1988 года ў складзе тэрытарыяльнага энергетычнага аб'яднання «Беларусэнерга» было створана ў якасці структурнай адзінкі Аб'яднанае дыспетчарскае ўпраўленне энергасістэмы Беларускай ССР. Такім чынам, аператыўна-дыспетчарскае ўпраўленне аб'ектаў электраэнергетыкі вось ужо амаль 70 гадоў каардынуе работу электрастанцый і электрасетак для надзейнага і якаснага энергазабеспячэння спажываўцаў — не толькі самых актыўных, да ліку якіх адносяцца буйныя вытворчыя прадпрыемствы, але і самых дробных, якія, заходзячы ў кватэру або рабочы кабінет, нават не задумваюцца, хто і як забяспечвае святло і цеплыню.

Паводле слоў **намесніка галоўнага інжынера Дзмітрыя КУДРАУЦА**, дыспетчары нацыянальнага дыспетчарскага цэнтру аб'яднанай энергасістэмы (дзяжурная змена) кругласутачна задаюць рэжым работы для дванаццаці самых буйных электрастанцый па краіне — Мінскіх ЦЭЦ-3, ЦЭЦ-4 і ЦЭЦ-5, Светлагорскай і Наваполацкай ЦЭЦ, Бярозаўскай і Лукомльскай ГРЭС, Магілёўскай ЦЭЦ-2, Бабруйскай ЦЭЦ-2, Гродзенскай ЦЭЦ-2, Мазырскай ЦЭЦ і Гомельскай ЦЭЦ-2. Кругласутачная работа аператыўнага персаналу галіны, на якой заняты дыспетчары ўсіх узроўняў абласных энергасістэм і РУП «ОДУ», забяспечвае зладжаную, надзейную і эканамічную работу электрастанцый, электрычных і цеплавых сетак.

«Ніводзін аб'ект не можа працаваць усялякую, без дыспетчара. Бо электраэнергія — гэта не тое, што можна пакласці на склад, неабходна вырабіць столькі, колькі будзе ўжыта, — тлумачыць **начальнік дыспетчарскай службы Аляксей СКАЛЬЧУК**. — Значыць, дыспетчар, для таго каб забяспечыць баланс, павінен кантралюваць, калі, дзе неабходна павялічыць выпрацоўку электраэнергіі, а калі знізіць паддачу. Гэта магчыма на падставе адпаведнай інфармацыі, аналізу энергетычных і электрычных рэжымаў, прагназавання аптымальных графікаў работы асноўных станцый Беларускай энергасістэмы і рэжымаў работы сістэмастваральнай сеткі 220—750 кВ (з улікам выканання рамонтных работ на абсталяванні электрастанцый і электрычных сетак) для забеспячэння надзейнай і эканамічнай работы энергасістэмы.

Правільнае рашэнне дыспетчара дапамагае прыняць інфармацыя, атрыманая з праграма-апаратнага комплексу прыёму, апрацоўкі і захоўвання тэлеметрычнай інфармацыі, што паступае з аб'ектаў аб'яднанай энергасістэмы Беларусі, сумежных замежных энергасістэм, і адлюстраванне яе ў рэжыме рэальнага часу на нацыянальным дыспетчарскім шчыце Беларускай энергасістэмы. Калі коротка, тут відаць, і якая нагрузка ў нашых электрасетках, і якая электрычная сувязь у пэўны момант з замежнымі краінамі.

У пачатку наступнага года завершыцца рэканструкцыя дыспетчарскай залы ў межах праекта «Рэканструкцыя дыспетчарскага шчыта галоўнага дыспетчарскага пункта Беларускай энергасістэмы». Гэта будзе новыя працоўныя месцы, з большымі магчымасцямі адлюстравання інфармацыі. Плануецца ўстанавіць спецыяльнае абсталяванне — 21 відэакуб. Атрымаецца відэасцяна агульным памерам 12 х 3,6 метра.

Істотную ролю ў рабоце дыспетчара па лалізацыі і мінімізацыі наступстваў аварый у выніку пашкоджання энергетычнага абсталявання адыгрывае выбар уставак рэлейнай засцярогі і размяшчэнне сістэмнай супраць-аварыйнай аўтаматыкі, што ажыццяўляецца на падставе разліку токаў кароткага замыкання. Гэту работу выконваюць спецыялісты-релейшчыкі, якія разлічваюць устаўкі засцярогі і супрацьаварыйнай аўтаматыкі, выдаюць заданні на наладку прылад рэлейнай засцярогі. Іншыя службы РУП «ОДУ» — сувязі і вылічальнай тэхнікі таксама працуюць на дыспетчарскую службу.

Работа дыспетчара адказная і напружаная. Дарэчы, падрыхтоўка такога спецыялі-

та ажыццяўляецца на працягу паўтара года. У апошнія гады працягваюць укараняцца самыя прагрэсіўныя сродкі кіравання энергасістэмай, таму пастаянна падтрымліваецца высокі ўзровень кваліфікацыі персаналу.

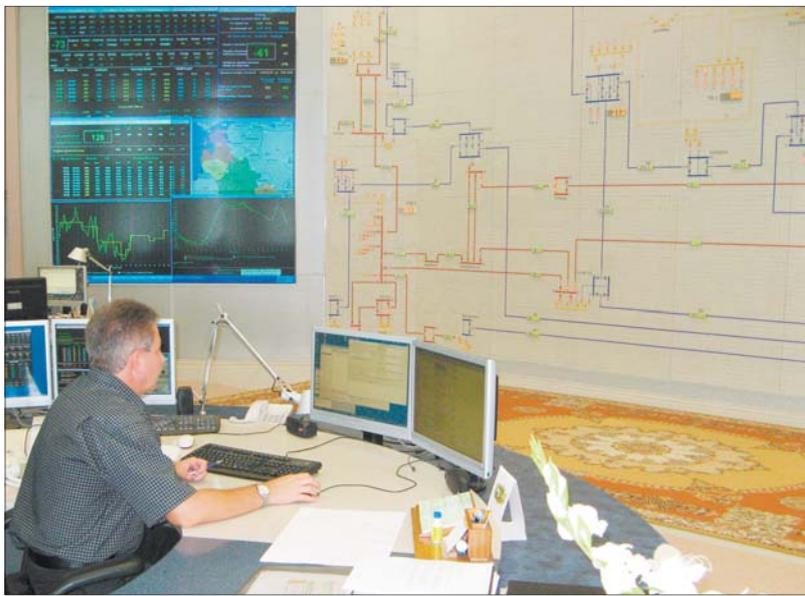
Неабходна адзначыць ролю РУП «ОДУ» і ў арганізацыі перспектывага развіцця энергасістэмы, стварэнні ўмоў для інтэграцыі ў баланс энергасістэмы атамнай электрастанцыі, паляпшэння надзейнасці электразабеспячэння буйных прамысловых вузлоў нагрузак, стварэнні электраэнергетычнага рынку.

Без актыўнага ўдзелу спецыялістаў РУП «ОДУ» не абыходзіцца праектаванне і ўключэнне новых сучасных аб'ектаў генерацыі, абсталявання падстанцый сістэмастваральнай сеткі напружаннем 220—750 кВ. Сёння спецыялісты РУП «ОДУ» ўдзельнічаюць у працэсе інтэграцыі новага абсталявання падстанцый напружаннем 330 кВ «Паставы», «Мінск Паўночная» ў Беларускаю энергасістэму. На заключным этапе знаходзіцца будаўніцтва і ўключэнне новых ліній электраперадачы, падключэнне комплекснага размеркавальнага прыстасавання з элегазавай ізаляцыяй 330 кВ Беларускай АЭС у межах рэалізацыі праекта «Будаўніцтва АЭС у Рэспубліцы Беларусь. Выдача магутнасці і сувязь з энергасістэмай». Значныя намаганні прыкладаюцца да распрацоўкі рэжымаў работы Беларускай энергасістэмы для падрыхтоўкі да выдачы магутнасці ад Беларускай АЭС, звязанай з працяглым адключэннем лініі электраперадачы 330 кВ.

За дасягненне высокіх вытворчых паказчыкаў, ініцыятыву і настойлівасць у вырашэнні задач калектыву РУП «ОДУ» неаднаразова быў узнагароджаны Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам энергетыкі. РУП «ОДУ» трапіла па выніках агульнарэспубліканскага праекта «Нацыянальны бізнес-рэйтынг» у Топ-100 прадпрыемстваў-лідараў Беларусі.

**Святлана БАРЫСЕНКА,
Вераніка ХІЛЬКЕВІЧ.**

УНП 100059894

АД ЗАВОДСКОЙ — ДА СТАЛІЧНАЙ

Мінскай ЦЭЦ-3 — 65!

У жыцці, асабліва ў эканоміцы, усё ўзаемазвязана. Калі ў 1946 годзе ўрад СССР прыняў рашэнне аб будаўніцтве ў сталіцы Беларусі прамысловага гіганта — Мінскага трактарнага завода, то для забеспячэння яго электрычнай і цеплавой энергіяй спатрэбілася ўзвядзенне заводскай ЦЭЦ. Яе будаўніцтва пачалося ў тым жа годзе, а пуск першага аграгата Мінскай ЦЭЦ-3 адбыўся ў кастрычніку 1951-га.

— Тады гэта было найбольш дасканалое ў Савецкім Саюзе айчыннае цеплафікацыйнае абсталяванне, а для Беларусі — першы вопыт эксплуатацыі энергаабсталявання высокага ціску, — расказвае **намеснік дырэктара станцыі Леанід ПРЫБЫЛЬСКІ**, які больш за 20 гадоў узначальваў калектыў. — Але вельмі хутка ў беларускай сталіцы выраслі новыя прамысловыя гіганты — МАЗ, падшыпнікавы завод, завод колавых цягачоў і іншыя, і іх энергетычнае забеспячэнне таксама было даверана ЦЭЦ-3. У сувязі з развіццём прамысловасці, бурным ростам горада, яго камунальнай гаспадаркі і сацыяльнай інфраструктуры статус станцыі змяніўся. У 1954 годзе яна ўключана ў склад Беларускай энергасістэмы, з заводскай становай, скажам так, сталічнай і бярэ на сябе адказнасць за вельмі шырокае кола гарадскіх спажыўцоў, забяспечвае цеплавой і электрычнай энергіяй больш за 20% карыстальнікаў.

Нязменным застаўся курс на самае дасканалое абсталяванне, пастаяннае імкненне за навукова-тэхнічным прагрэсам. Дастаткова прасачыць хаця б асноўныя этапы абнаўлення вытворчых магутнасцяў. 1955 год: уведзена новае прагрэсіўнае абсталяванне ў рамках

будаўніцтва першага чаргі. 1957 год: завершана будаўніцтва другой чаргі. Пачатак 60-х гадоў: пашырэнне ЦЭЦ-3 (трэцяя чарга) прадаўжалася з прымяненнем найбольш эфектыўнага на той час у СССР абсталявання. Былі ўстаноўлены магутныя турбаагрэгаты і катлы, удасканалвалася цеплавая схема. Толькі адзін штырх: калі абсталяванне першага і другой чаргі было разлічана на параметры 100 атм і 500 °С, то пры далейшым пашырэнні ЦЭЦ гэтыя паказчыкі выраслі адпаведна да 130 атм і 550 °С.

З данецкага вугалю і антрацытавага штыбу (спрошчана — пылу) перайшлі працаваць на газамазутнае паліва, што суправаджалася рэканструкцыяй энергетычных котлаагрэгатаў. Цікавая дэталі: у гэты перыяд на станцыі ўпершыню ў галіне былі ўведзены і асвоены галаўныя ўзоры турбіны Т-100-130 і катла ТП-87,

якія потым сталі актыўна ўкараняцца на іншых электрастанцыях.

Раслі сталіца і яе індустрыя, развівалася і станцыя. Ажыццяўленне спецыяльнага праекта пашырэння Мінскай ЦЭЦ-3 у пачатку 80-х дазволіла перавесці сістэму хімовадаачысткі падпіткі катлоў з падземнай крыніцы водазабеспячэння на паверхневую, пры гэтым прадукцыйнасць павялічылася. Уведзена новая сістэма газазабеспячэння, якая абумовіла пераход станцыі на газовае паліва. А з эксплуатацыі былі выведзены дымавыя трубы вышыняй 100 м і пабудавана новая 180-метровая, што дазволіла ў 4 разы знізіць канцэнтрацыю шкодных выкідаў у атмасферу ў зоне ўплыву станцыі.

Цікавімся ў ветэрана вытворчасці яшчэ адной сапраўды наватарскай, нават эпахальнай падзей у айчынай энергетыцы, да якой калектыў станцыі меў самае непасрэднае дачыненне — пускам парагазавага блока ПГУ-230 у 2009 годзе.

— Гэта быў самы магутны і эканамічны блок у энергасістэме Беларусі, яго магутнасць складала 230 МВт і 136,5 Гкал/г. Абсталяванне паступіла ад розных вытворцаў — з Швейцарыі, Славакіі, Расіі, і спатрэбілася, не спыняючы станцыі, усё ўвязаць, адладзіць у адзіны аграгат. Нашы спецыялісты аказаліся на вышыні. Скажу нават больш: рэалізацыя маштабнага праекта, аналагаў якому не было, запатрабавала сумесных намаганняў Мінэнерга, ДВА «Белэнерга», РУП «Мінскэнерга»,

ААТ «Белэнергабуд», шэрагу лепшых прафільных праектных, мантажных і іншых арганізацый. Група работнікаў заслужана атрымала дзяржаўны ўзнагароды.

Пераход на ўкараненне парагазавага тэхналогіі ў энергетыцы Беларусі сябе апраўдаў. Летась ПГУ далі 30% усёй электраэнергіі ў рэспубліцы і дазволілі істотна знізіць расход паліва на яе выпрацоўку.

Курс на навукова-тэхнічны прагрэс вытрымліваецца. Распрацавана тэхніка-эканамічнае абгрунтаванне рэканструкцыі чаргі 140 ата. У цэхі прыйдзе яшчэ больш магутнае абсталяванне — сучасныя турбаагрэгаты і катлы, параметры якіх адпавядаюць лепшым сусветным узорам. Будуць абноўлены ўсе тэхналагічныя схемы. Стаіць задача поўнай аўтаматызацыі тэхналагічных працэсаў.

— Вельмі важна, што за 65 гадоў сфарміраваўся ўнікальны па сваіх прафесійных і чыста чалавечых якасцях калектыў, — палічыў патрэбным падкрэсліць падчас нашай размовы **намеснік дырэктара Юрый УНУКОВІЧ**. — Гэта той асноўны рэсурс, які забяспечвае бесперабойную дзейнасць прадпрыемства. Калі спрабаваць называць прозвішчы, то не хопіць ніякага месца, бо спатрэбіцца ўспомніць ледзьве не ўсіх, хто звязаў свой лёс з ЦЭЦ-3, а зараз пайшоў на заслужаны адпачынак. Свой вопыт і творчыя адносіны да прафесіі яны перадалі зменам высокакваліфікаваных і адданных справе спецыялістаў. Аб гэтым сведчыць такі факт: у маі 2009 года станцыю наведаў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А.Р. Лукашэнка, які даў высокую ацэнку рабоце калектыву энергетыкаў.

Субсяседнік расказаў і пра тое, што на станцыі ўдзяляецца ўвага сацыяльным пытанням. У 1995 годзе быў уведзены ў эксплуатацыю 72-кватэрны жылы дом у Чыжоўцы. Яшчэ адзін 45-кватэрны дом здадзены ў 2008 годзе. Штогод на прадпрыемстве праводзяцца спартакіады, на працягу дзесяці гадоў працуе хор народнай песні...

Святкаванне 65-годдзя Мінскай ЦЭЦ-3 пройдзе 22 — 23 снежня. Адбудуцца сустрэча кіраўніцтва і калектыву станцыі з ветэранамі, святковы канцэрт, а таксама ўрачыстыя мерапрыемствы з удзелам адміністрацыі Заводскага раёна і вучняў падшэфнай сярэдняй школы № 162 сталіцы.

РУП «Мінскэнерга»
УНП 100071593

**Уладзімір БЯРЭЗІН,
Вераніка ХІЛЬКЕВІЧ.**

Гомельская ЦЭЦ-2:

30 ГАДОЎ НЯСЁМ СВЯТЛО І ЦЯПЛО

Сёлетняе прафесійнае свята для калектыву філіяла Гомельскай ЦЭЦ-2 РУП «Гомельэнерга» — асаблівае. Менавіта 30 гадоў таму адбыўся ўвод у эксплуатацыю першага энергаблока станцыі. 24 снежня 1986 года ў 21 гадзіну 15 хвілін быў запушчаны энергаблок №1 электрычнай магутнасцю 180/210 МВт, цеплавой 260 Гкал. Так пачаўся водпуск электраэнергіі ў Беларускай энергасістэму. Па сутнасці гэта — дзень нараджэння другой Гомельскай цеплаэлектрастанцыі. Між тым, будаўніцтва станцыі па праекце, распрацаваным Беларускай акадэміяй інжынерна-тэхнічнага ведавання «ВНИПИэнергопром», было пачата яшчэ ў 1979 годзе. З той даты адбылося шмат падзей.

4 студзеня 1985 года ўведзены ў эксплуатацыю воданагрэвальныя катлы КВГМ-180 №1 і №2 цеплапрадукцыйнасцю 180 Гкал у гадзіну кожны. З гэтага моманту па пракладзенай ад цеплаэлектрастанцыі да завода лініі і нармалі магістралі было пачата цеплазабеспячэнне горада над Сожам. Тады першае цяпло атрымалі больш за 100 тысяч жыхароў Гомеля. У снежні 1988 года быў здадзены ў эксплуатацыю энергаблок № 2, у 1990 годзе ўступіў у строй воданагрэвальны кацёл КВГМ-180 №3, а ў маі 1995 года пущаны энергаблок станцыі №3.

— У наш час філіял «Гомельская ЦЭЦ-2» РУП «Гомельэнерга» з'яўляецца самым буйным вытворцам электрычнай і цеплавой энергіі на тэрыторыі Гомельскай вобласці, — адзначае **дырэктар Гомельскай ЦЭЦ-2 Юрый ЗЯНОВІЧ-ЛЯШКЕВІЧ-АЛЬПІНСКІ**. — Аднак жыццё не стаіць на месцы, сучасная вытворчасць патрабуе пастаяннага пошуку новых шляхоў павышэння прадукцыйнасці працы, укаранення новых высокаэфектыўных тэхналогій. У межах Дзяржаўнай комплекснай праграмы мадэрнізацыі асноўных вытворчых фондаў Беларускай энергасістэмы 25 мая 2008 года на Гомельскай ЦЭЦ-2 уведзена ў эксплуатацыю дзятдэр-генератарная ўстаноўка магутнасцю 4 МВт, прымяненне якой накіравана на выкарыстанне патэнцыяльнай энергіі прыроднага газу высокага ціску.

УТДУ-4000 дазваляе не толькі вырабіць экалагічна чыстую электраэнергію, але і эканоміць каштоўнае для прадпрыемства паліва.

З мэтай стварэння спажывацка-рэгулятара электрычнай магутнасці для прахаджэння мінімальнага электрычных нагрузак энергасістэмай, ва ўмовах уводу ў эксплуатацыю Беларускай АЭС, па праграме развіцця Беларускай энергетычнай сістэмы да 2016 года, сёлета ў ліпені на Гомельскай ЦЭЦ-2 рэалізаваны пілотны праект: уведзены

ў эксплуатацыю два электрычныя воданагрэвальныя катлы тыпу ZVP-2840 вытворчасці «Zander & Ingstrom» АВ (Швецыя) сумарнай магутнасцю 80 МВт. Уключэнне ў работу электрычных катлоў не толькі на Гомельскай ЦЭЦ-2, але і на іншых аб'ектах Беларускай энергасістэмы ў ацэпальны перыяд, у гадзіны начнога правалу нагрузак, калі ў энергасістэме будзе адчувацца лішак электрычнай магутнасці, дазволіць яго кампенсаваць за кошт пераўтварэння электрычнай

энергіі ў цеплавую, выкарыстоўваючы на гэтыя мэты таннейшую электраэнергію, якая будзе вырабляцца Беларускай АЭС.

— Гомельская ЦЭЦ-2 мае вялікае значэнне ў стварэнні камфортных умоў жыцця паўмільёнага насельніцтва горада Гомеля, — падкрэслівае **Юрый Аркадзевіч**. — Калектыў станцыі разумее гэта і робіць усё магчымае, каб забяспечыць надзейнае, бездакорнае і эканамічнае цепла- і электразабеспячэнне спажываўцоў. Гэту найважнейшую задачу мы вырашаем, калі якасна праводзім планавана-перадзержальныя рамонтны асноўнага і дапаможнага абсталявання, укараненнем праекты па мадэрнізацыі і рэканструкцыі абсталявання. Іх, дарэчы, за апошнія пяці гадоў рэалізавана каля трыццаці, што дазваляе нам забяспечваць на належным узроўні надзейнасць работ абсталявання станцыі і выконваць заданні па эканоміі паліва. Вось некаторыя. Рэалізаваны праект рэканструкцыі градзірні №1 у сістэме абаротнага водазабеспячэння дазваляе нам штогод дадаткова выпрацоўваць 4,4 млн кВт*г электрычнай энергіі і эканоміць пры гэтым 1414 тон умоўнага паліва. За кошт укаранення рэгуляванага электрапрывада на механізмах уласных патрэб мы таксама

маем істотны прыбытак у эканоміі умоўнага паліва — да 2059 тон у год. Праведзеныя работы па рэканструкцыі на цеплафікацыйных турбінах таксама дазволілі павялічыць маневранасць, мотарэсурс, эканамічнасць і надзейнасць.

Калектыў філіяла Гомельскай ЦЭЦ-2 РУП «Гомельэнерга» загартаваўся і згуртаваўся за доўгія гады працы, падчас якіх даводзілася сутыкацца з самымі складанымі праблемамі. Сёння гэта дружная, высокаарганізаваная каманда, якая паспяхова вырашае пастаўленыя задачы. Забяспечана стабільная, рытмічная работа абсталявання, у поўным аб'ёме арганізаваны бяспечныя ўмовы працы ўсяго персаналу.

Суладная работа калектыва, якая праводзіцца ў апошнія гады, мадэрнізацыя асноўных фондаў і распрацоўка новых перспектывных праектаў дазваляюць упэўнена глядзець у будучыню і будаваць планы па развіцці філіяла. Прадпрыемства заўсёды гатова да ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва з іншымі арганізацыямі ў справе вырашэння задач павышэння эфектыўнасці і бяспекі вытворчасці, паляпшэння ўмоў працы персаналу.

**Ірына АСТАШКЕВІЧ,
Вераніка ХІЛЬКЕВІЧ.**

УНП 400069497

■ Нефармат

НАВАГОДНЯЯ ТЭМА

Пра снег я ўжо напісала. Мінумым разам. Як толькі напісала, ён канчаткова знік з твару нашай брэсцкай зямлі. Усё цяпер чорнае, панурае, амаль як у паэта: «У акне слата, і ў душы — там і там бязлюдна...» Але ж хутка Новы год! Свята ўсё роўна прываецца рознымі праявамі ў дамы, офісы і душы. Дзяды Марозы танцуюць са сваімі Снягуркамі па мокрым асфальце. Іх сядзібы цяпер паадкрывалі не толькі ў кожным горадзе, але, здаецца, і ў кожным другім аграгарадку.

Паводле агентурных дадзеных, гэтым фактам не асабліва задаволены наш самы галоўны, адзіны сапраўдны, афіцыйна зацверджаны пушчанскі Дзед. Ён мае рэзідэнцыю, світу, паўнамоцтвы, міжнародныя абавязачы і многае іншае. Ну, напрыклад, хто мае права аддаць каманду пагранічнікам прапусціць Новы год праз мяжу? Толькі ён. Хто можа сустрэцца з замежных калег і ладзіць для іх як пратакольныя, так і нефармальныя мерапрыемствы? Зразумела, гаспадар пушчанскай рэзідэнцыі. Ён і ладзіць. Да яго прыезджалі многія: і барадаты чараўнік з Вялікага Усцюга і фінскі весялун Ёлупукі.

Імя апошняга, дарэчы, дакладна перакладаецца як «калядны казёл». Дык вось гэты рагаты таварыш, паводле тых жа агентурных дадзеных, але не вельмі дакладных, бо агентна выступала Баба Яга, падчас візіту так захапіўся дэгустацыяй «пушчанкі»... У данясенні не было падрабязнасцяў, вядома толькі, што на выніковы брыфінг да журналістаў ён выйці не здолеў. Але праблему з гэтага рабці не сталі. Тэрмінова апрапу-

лі ў касцюм каляднага казла вадзіцеля апошняга, той і вымавіў колькі пратакольных слоў. Словам, абышлося. Ды такія справы, згадзіцца, пад сілу саліднай установе, а не камандзе перасоўных вагончыкаў, якіх у кожным горадзе назвалі сядзібамі альбо домікамі местачковага Дзеда Мароза.

«Цяпер такі свет, што ўсё вырашаюць грошы», — сказала мне адна з апошніх жыхарак далёкай пушчанскай вёсачкі. А гэта і ёсць самая дакладная рэальнасць: сэнс камерцыйных праектаў, якімі і з'яўляюцца навагоднія сядзібы. Бо ля кожнай пазначаная цана за ўваходны білет. «Дык і там жа не задарам» — скажа нехта пра памесце галоўнага навагодняга персанажа. Ну і замежныя Ёлупукі, Санта Клаўсы, трэба думаць, не на грамадскіх пачатках дораць казку дарослым і дзецям. За казку трэба плаціць. Таму давядзецца змірыцца сапраўднаму Дзеду з паяўленнем мноства дваінікаў. У рэшце рэшт не ўсе могуць дазволіць сабе паехаць у пушчу на святы, а крышачку казкі хочацца калі не ўсім, то многім. Як і калядных падарункаў.

Падарункаў нам цяпер прапануецца багата. Кітайская мясцовая прамысловасць пастаралася. Не толькі вялікія гандлёвыя прадпрыемствы, але і любы газетны кіёск ужо падрыхтаваў цэлыя паліцы не вельмі патрэбнай, але яркай і даволі прывабнай драбязы. Пакуль аўтар гэтых радкоў гартаваў свежыя газеты ў магазіне «Прэса», я ўгаварылі купіць пластмасавую ёлачку на батарэйцы за чатыры з капейкамі. Маладая гаварлівая прадавец усміхалася: «Каму-небудзь абавязкова спатрэбіцца для падарунка». Давялося пагадзіцца. Успомніла, што дачка пойдзе павіншаваць малага хрэсніка, дык у дапаўненне да іншых пада-

рункаў ёлачка, якая мільгае, самае тое.

А пра пеўня як сімвал будучага года кітайскія вытворцы паклапаціліся, мусіць, з вясны. Бо розных куранта-пеўнікаў, іншых цацак на гэту тэму — і заводных, і на батарэйках — вочы разбгаюцца. Зайшла ў краму тканін, там ёсць сурвэткі, ручнікі з пеўнямі. «Ручнік з пеўнямі» — няўжо ў Кітаі Булгакава чыталі? — першае, што прыйшло ў галаву. Не, там проста камерцыйная думка працуе, як электронная машына. А мы многа думаем, разважаем, асэнсоўваем, таму і адстаём. Па гэтай прычыне і пеўнікі ў нашых магазінах прыгожыя, яркія, рознакаляровыя, ды не свае. Нашы ў дварах руслівых вясковых гаспадыні ходзяць як прататыпы, мадэлі будучых сувеніраў.

Адзін кобынскі пяюн адзначыўся нядаўна на зусім высокім узроўні. Не верыце? На прамую лінію да губернатара ў мінулы суботу пазваніла жанчына са скаргай на зачынены магазін. Як стала зразумела потым, гаварыла не ў хаце, на вуліцы, цяпер такія тэлефонныя апараты, што дазваляюць. Было чуваць, што заяўніца трохі хвалюецца: усё ж з першай асобай размаўляе. У нейкі момант узнікла паўза... якую запоўніла гучнае і выразнае «Ку-карэ-ку!». Любы рэжысёр паазайздросціць. Певень нібы хацеў дапамагчы гаспадыні завастрыць праблему, узмаціць экспрэсію. І здолеў. Усе, хто сядзелі ў зале, ажывіліся і распыліліся ў добрых усмешках. І тут жа пра сябе ўспомнілі пра Новы год. Бо рэклама і гандаль ужо даўно і трывала пасялілі гэтага гарластага персанажа ў нашу падсвядомасць.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
yackevich@zviazda.by

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск —	9.27	16.50	7.23
Віцебск —	9.24	16.32	7.08
Магілёў —	9.16	16.40	7.24
Гомель —	9.05	16.45	7.40
Гродна —	9.41	17.07	7.26
Брэст —	9.33	17.16	7.43

Месяц

Апошняя квадра
21.12—28.12.
Месяц у сузор'і Шаляў.

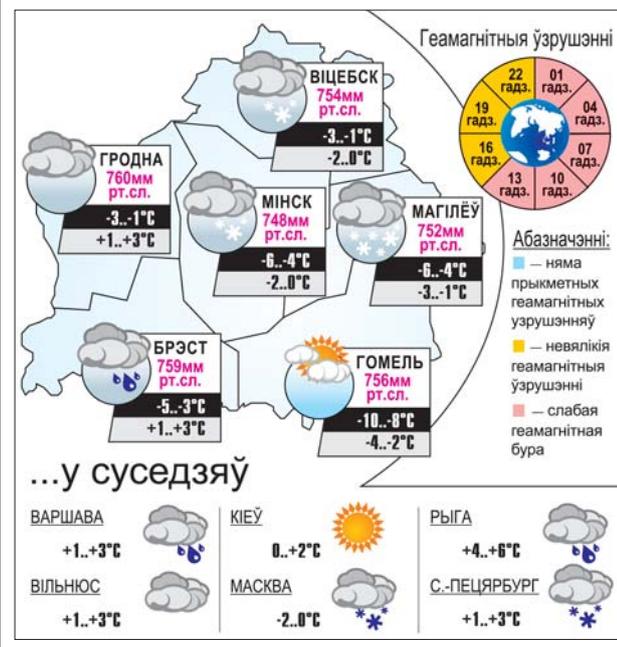
Імяніны

Пр. Ганны, Ефрасіні, Аляксандра, Васіля, Сцяпана, Уладзіміра, К. Зянона, Францішка.

Фота Сяргея НІКАНОВІЧА.

ЗАЎТРА

■ Факт

І дамы запрашалі кавалераў...

У рамках дабрачыннай навагодняй акцыі «Нашы дзеці» ў Магілёве прайшоў традыцыйны кадэцкі бал.

Гэта падзея адна з самых яркіх і святочных календарных абласных мерапрыемстваў. Выхаванцы абласнога кадэцкага вучылішча і дзяўчаткі з Магілёўскага дзяржаўнага абласнога ліцэя №2 і студыі эстраднага танца «Эдэльвейс» цэнтра творчасці «Эверэст» болей чым на гадзіну ператвараюцца ў сапраўдных дам і кавалераў. Пад чароўныя гукі паланэза прыгожыя пары кружаць па прасторнай зале каля навагодняй ёлкі, і іх твары свецяцца ад шчаслівых усмешак. Мерапрыемства праводзіцца ў самых лепшых традыцыях старадаўніх афіцэрскіх балаў з захаваннем асноўных элементаў этыкету. Яго праграма складаецца з тагачасных гульняў, танцаў, спеваў святочных песень, карагодаў з гасцямі мерапрыемства. Падчас адкрыцця балу прагучалі творы кампазітараў XIX стагоддзя ў выкананні народнага камернага ансамбля «Элегія» магілёўскай дзіцячай школы мастацтваў №4.

Павіншаваць дзяцей завіталі прадстаўнікі кіраўніцтва вобласці, рэспублікі, праваахоўных органаў, адукацыі, Беларускага. Намеснік міністра спорту і турызму Аляксандр Дубкоўскі падарыў кадэтам спартыўныя касцюмы і сертыфікат на наведванне забаўляльнага цэнтра «Фрыстайл» у Мінску. Начальнік упраўлення адукацыі Магілёўскага аблвыканкама Уладзімір Рыжкоў перадаў гукаўзмацняльную апаратуру на суму звыш 6 тысяч рублёў, начальнік УУС аблвыканкама Аляксандр Кавальчук прэзентаваў каларовы прынтар, а намеснік начальніка Магілёўскай мытні Людміла Шавярдак уручыла салодкія прысмакі да навагодняга стала.

Нэллі ЗІГУЛЯ. zigulya@zviazda.by

Даты

Падзеі

Людзі

22 СНЕЖНЯ

1331 год — 685 гадоў з часу бітвы на рацэ Акмені (прыток р. Юры ў Літве) паміж войскам Вялікага Княства Літоўскага і рыцарамі Тэўтонскага ордэна. Бітва увайшла ў гісторыю як Акменская. Рыцары, якія ўварваліся на тэрыторыю племені жмудзінаў, рабавалі і забівалі насельніцтва. Жмудзіны звярнуліся па дапамогу да вялікага князя літоўскага Гедыміна, які сабраў войска з літоўскіх, полацкіх і наўгародскіх дружын і выступіў у паход. Па-майстэрску пастроішы свае рады, Гедымін пасля жорсткага рукапашнага бою разбіў рыцараў і пагнаў іх з захопленых земляў. Мясцовае насельніцтва, гвалтоўна ўключанае ў тэўтонскае войска, перайшло на бок Гедыміна. Акменская бітва часова прыпыніла нямецкую агрэсію супраць Вялікага Княства Літоўскага.

1596 год — 420 гадоў з часу нараджэння Сігізмунда Лаўксміна, беларускага філосафа, тэолага, літаратара. Скончыў Віленскі ўніверсітэт. Выкладаў рыторыку ў Полацку, паэтыку ў Нясвіжы, філасофію ў Віленскім універсітэце, а таксама тэалогію і кананічнае права ў Вільні, Полацку, Пінску. Быў рэктарам Полацкага калегіума, віцэ-рэктарам Віленскага ўніверсітэта, наведваў афіцыйнай місіяй Рым. Займаўся грэчаскай мовай, тэорыяй літаратуры, ма-

ральной філасофіяй, музычнай і літаратурнай творчасцю. Аўтар першых айчынных падручнікаў па грэчаскай мове, музыцы, рыторыцы. Памёр у 1670 годзе.

1920 год — адбыўся VIII Усерасійскі з'езд Саветаў, на якім быў прыняты Дзяржаўны план электрыфікацыі Расіі (ГОЭЛРО). Гэты план, які распрацоўвала Дзяржаўная камісія па электрыфікацыі краіны, створаная за год да гэтага, быў разлічаны на 10—15 гадоў і прадугледжваў карэнную рэканструкцыю народнай гаспадаркі на базе электрыфікацыі. Былі

побудаваны буйныя прадпрыемствы, 30 раённых электрастанцый, у тым ліку дзесця ГЭС, агульнай магутнасцю 1,75 мільёна кілават і гадавой выпрацоўкай 8,8 млрд кілават. Да 1931 года план у асноўным быў выкананы.

Было сказана

Янка СІПАКОЎ, паэт, праязік:
«Навошта мне кропля
Твайго неспакою,
Калі ў гэтай кроплі —
Мора спакою».

УСМІХНЕМСЯ

Блін! Яшчэ толькі 22 снежня, а выпіўку да Навага года ўжо тры разы куплялі!

Зайшлі з сынам у краму па малако і хлеб. Ён да шакаладак — то адну возьме, то іншую. Я яму ціха:

— Пакладзі на месца і адвядзі ад вітрыны!

Рэакцыя — нуль! Тады я гучна на ўсю краму:

— Малады чалавек, пакладзіце ўсё на месца, а то адміністратара паклічу!

Адзін хлопеч на выхадзе выпусціў бутэльку піва з-за пазухі, другі падавіўся каўбасой, трэці пачаў вытрасаць цукеркі з кішэняў...

І толькі мой сын спакойна працягваў выбіраць шакаладкі.

Бацькі паставіліся да маёй дзяўчыны як да роднай дачкі.

Адрозу сталі шукаць ёй нармальнага хлопца.

Малюнак Аляксандра КАРШКЕВІЧА.